RADU THEODORU

CUTEZĂTORII

STEAUA DE MARE

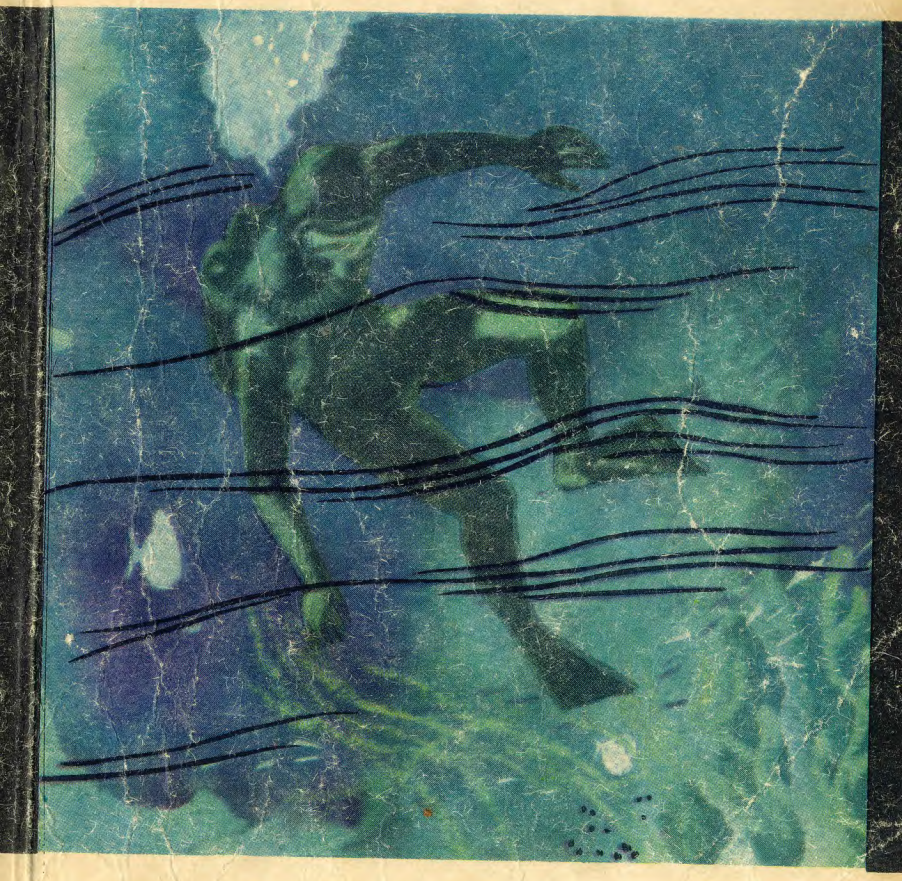

EDITURA TINERETULUI

RADU THEODORU

STEAUA DE MARE

ROMAN

CÎTEVA NECUNOSCUTE, MAREA ŞI O PROBLEMĂ DE ARHEOLOGIE SUBMARINĂ

UN PUNCT DE VEDERE

1

În seara de 12 septembrie 1964 am avut următoarea discuţie cu o fată înaltă, suplă, brunetă, cu ochii mari, catifelaţi, de un căprui tandru, rezemată degajat de balustrada falezei între Cazino şi statuia lui Eminescu.

— Ce ştii să faci ? am întrebat-o.

— Mai nimic.

— Eşti cumva specialistă în antichitatea greco-romană ?

— Îngrozitor ! Nu.

— Înoţi ?

— Nu.

— Îţi place marea ?

— De pe ţărm.

— Ai ţinut vreodată în mînă un aparat de filmat ?

— Am oroare de toate maşinăriile.

— Găteşti ?

— Aş !

— Speli ?

— Nici gînd !

— Taci ?

— Vorbesc.

— Perfect. Ai să fii secretara, operatorul, responsabila cu muzica, biblioteca, fişele, scafandrii autonomi, cambuzierul,

medicul şi bucătarul-şef în expediţia de cercetări submarine „Steaua de mare".

— Exact, răspunde bruneta... Să mergem.

Stupefacţie pe covertă. Marea era purpurie. Pescăruşii dansau pe valurile uşoare, mîngîietoare şi soarele, trecut pe orizontul citadin dantelat de linia frîntă a blocurilor, inunda cerul cu nuanţe neverosimile.

2

— Cu te cheamă ?

— Maura.

— Şi eşti în anul patru la Ştiinţe naturale ?

— Nici gînd ! Sînt în anul cinci la Geografie.

— Te-am văzut de cîteva ori cu naturaliştii veniţi la secţia de oceanologie...

Rîde cuceritor, solar. Poartă bluză imprimată în culori vii, pantalon pescăresc, alb, strîns pe pulpa arămie, părul negru, des, lung mîngîindu-i umerii rotunzi, sportivi şi feminini în acelaşi timp.

Toată faleza, toată marea, întregul orizont, incendiate, ard violent în ocru şi roşu pompeian.

— Am citit în ziare, spune Maura... Am văzut filmul pe care l-aţi făcut la Callatis. Mi-a plăcut.

— Deci ne cunoşti ?

— Puţin.

— Te interesează ?

— Mult.

— Atunci să mergem.

— Peste două săptămîni plec din Constanţa.

— Ai să pleci peste trei.

— Fie. Plec peste trei. Încotro ?

— La muzeu, atunci.

Urc scările din dreapta acvariului, în atmosfera aceea de vis, cu sentimentul că trăiesc într-o lume neverosimilă. Prezența fetei frumoase de lîngă mine dă înserării, chemării pescărușilor, parfumului acela discret de vară în amurg, venit din interiorul continentului să-ntîlnească aerul salin al mării, un farmec nostalgic, ceva aerian, diafan și imponderabil. Lucrurile se precipitaseră de prin august. Lucram în biblioteca muzeului .Brückenthal fișîndu-mi material contemporan Bîrladnicilor sau Bîrlădenilor, corsari vestiți în tot bazinul Mării Negre, urmărind prin incunabule și istoriile persane viața fabuloasă a „Corsarului verde", cum e trecut în izvoarele orientale acel Radu Voinea, rafinat la curtea bizantină, poet, spadasin, marinar încercat și luptător pentru independența formațiunilor de-nceput ale istoriei noastre, cînd mi-a căzut în mînă o scrisoare scrisă în latina vulgară, scrisoare de la care a-nceput toată povestea, inclusiv prezența Maurei în amurgul fastuos, risipit pe mare cu generozitatea sfîrșitului.

Acest Radu Voinea, făcîndu-și ucenicia pe nava tatălui său, Ion Voinea Bîrlădeanu, în apele din sudul Crimeii, căzuse printr-o întîmplare oarecare, se pare un naufragiu, în mîinile unui trib cuman, care ducea la Bulgar, capitala bulgarilor de pe Volga, roadele unor expediții de pradă — robi și mai ales roabe pentru marele tîrg de sclavi din primăvară. Fusese vîndut unui negustor de sclavi persan, îmbarcat pe galera acestuia, împreună cu sclavi din cnezatele ruse, coborîse tot cursul Volgii de la Bulgar la vărsarea în Caspica și învățase meșteșugul armelor, deopotrivă astronomia și filozofia în înfloritorul Horezm, la Urghenci. Atît vestitul geograf arab Ibn Rusta din secolul X, cît și persanul Gardizi din secolul XI relatează cîteva din isprăvile lui săvîrșite în acele lupte eroice ale Asiei de vest, pe meleagurile Korasanului, unde poezia din sufletul unor viteji se contopea cu coloritul pitoresc al oștilor, cu cerul de peruzea al nopților și cu veșnicia pustiului. Pierzîndu-i urma în istoriografia arabo-persană, l-am redescoperit, după ani de cercetări, în istoriografia bizantină, sub numele lui adevărat, comandînd

garda interioară a palatului. Loial, nu se amestecă în intrigile de curte, îşi apără suverana, pe care probabil a iubit-o pînă la demenţă, se-ntîmplă o lovitură de palat, este încarcerat şi-n noaptea cînd trebuia să fie asasinat prin strangulare reuşeşte să evadeze, ajunge în port, probabil avea adepţi şi credincioşi, cucereşte una din cele mai rapide nave ale flotei, ancorată la cheiul Therapia, şi ia marea, înscriindu-şi existenţa pe o traiectorie fabuloasă, unind arhipelagurile greceşti cu Algerul corsarilor barbareşti, Alexandria cu porturile din Marea Neagră, atît pe litoralul caucazian, cît şi în Crimeia, Asia Mică, şi cele bizantine din Dobrogea.

Această existenţă zbuciumată, în care cruzimea cedează înţelepciunii, spada, vervei şi furtunile, temerităţii, a sfîrşit într-o noapte de septembrie în perimetrul făcut de rada Tomisului, Capul Midia şi gura Portiţei.

Ştiam că nava era lucrată în cedru de Liban şi, după alţi doi ani de cercetări migăloase, restrînsesem perimetrul probabil al naufragiului la o zonă cu totul accesibilă cercetării fundului, şi anume în caroul definit de longitudinile estice de 28°38′25″ şi 29° şi de latitudinile nordice de 44° 30′ şi 44° 35′, ceea ce în spaţiu înseamnă rada străvechiului port Histria, zona lacului Sinoe, cuprinsă între insulele Chituc 1, Chituc 2 şi insula Lupilor ; iar ca o probabilitate din o sută, dacă în caroul respectiv nu s-ar fi găsit nimic, ar fi rămas de dragat şi explorat intrarea în lacul Sinoe între cele două insule Chituc, pe o rază de cel mult o milă. Ţineam să caut vasul pe care Radu Voinea îl botezase „Casia", probabil după numele vestitei poete bizantine, în speranţa să-mi explic cauza naufragiului, dispariţia echipajului şi să recuperez tezaurul de orferverie bizantină şi arabă, instrumentarul astronomic cu care era înzestrat şi — de ce nu ? — biblioteca alcătuită din suluri arabe, pe care precautul navigator o ţinea în vase de cedru, ceruite.

Scrisoarea în latina vulgară era adresată de negutătorul sarmat Cotiso, din Histria, confratelui său întru breaslă Aurelius Varo, din Brindissium, vestit angrosist de vinuri italice destinate comerţului în Pontul Euxin şi mare armator, în antrepozitele căruia îşi găseau deopotrivă loc blănurile aduse la Tomis de sarmaţi şi geţi, ceara albinelor din Dacia, uleiurile parfumate din Mesopotamia şi mătăsurile diafane ale Egiptului.

Acest onorabil Cotiso îl anunţa pe stimatul Aurelius Varo — zeii să-l ţină sănătos ! — că viaţa prietenului lor comun este în primejdie,. întrucît a sosit de la Roma, pe trirema „Argos", un centurion, despre care se vorbeşte în cetate că ar fi trimisul special al necruţătorului. Iar prietenul lor comun a încredinţat celui de pe „Kabylia" o amforă cu daruri nepreţuite pentru prietenii lui de la Sulmona. Din nenorocire, „Kabylia" a fost surprinsă de furtună cînd să ia marea şi zeii au făcut-o să dispară, spre disperarea prietenului lor, care-i încredinţase tot ce-i mai putuse rămîne. El, Cotiso, adaugă acestor ştiri, cu sufletul sfîşiat de durere, că marele lor prieten a murit la trei zile după ce-a debarcat centurionul de pe „Argos". La funeraliile lui au venit sarmaţii din cîmpie, triburile de geţi şi toată cetatea, care l-a respectat şi iubit, care i-a cinstit lira şi durerea. Îi trimite pe Danubius, pînă la Singidunum, trei galere cu ceara şi blănurile promise şi aşteaptă vinul acela negru şi parfumat pe care căpeteniile dacilor şi yasigilor îl beau la ospeţe cu mare desfătare.

Pe marginea acestei scrisori, găsită într-un incunabul, copiată cu grijă de un necunoscut din secolul XV la Leipzig, era scris cu caractere gotice vechi un nume : Ovidius.

În ziua aceea nu mi-am găsit liniştea. Am telegrafiat prietenului meu, arheologul Dan Corbea de la Constanţa, am luat primul avion şi după cîteva ceasuri de zbor agitat pe o zi toridă i-am înmînat scrisoarea şterpelită fără ruşine şi remuşcări. M-am întors la incunabulele mele. Într-una din cronicile bizantine am găsit fapte atît de incredibile legate de Dobrotici şi Radu Voinea, încît am uitat scrisoarea onorabilului Cotiso. La 2 septembrie, ora 10, am primit următoarea telegramă :

„Pregăteşte echipamentul de scufundare. Stop. Mută „Hai-hui" din Deltă la Mamaia. Stop. Începem. Stop. Găsit aliat biolog specialist secţia oceanologie. Stop. Prezinţi cel tîrziu 5 septembrie la ancoră. Stop. Mulţumesc Cotiso. Stop. Dan".

Tot la 2 septembrie, ora 13, am primit a doua telegramă :

„Cotiso formidabil. Urgentează plecarea. Aurelius Varo".

La ora 16,45, a treia telegramă :

„Incredibil cap improvizat istoric găsit Cotiso. Stop. Vino imediat. Dan".

La ora 18,25, a patra telegramă :

„În numele arheologiei contemporane, implor zbori Tulcea aduci „Hai-hui" uscat. Stop. Trimis Tulcea autoremorcă transport, Baza Academiei".

În timp ce-mi făceam bagajele, probabil ultima telegramă ajunsă la mine, pentru că după o jumătate de oră mă aflam în avionul de Bucureşti.

„Plec Tulcea. Trimite delegaţie telegrafic ridic „Hai-hui". Implor cap improvizat istoric intră contemporaneitate. Dan".

De altfel, reuşisе să mă înnebunească cu pretenţiile şi exigenţele lui referitoare la alcătuirea echipajului. Avea nevoie de oameni-enciclopedii, prevăzuţi cu creier electronic capabil să descifreze în timp record o eventuală scriere maya, să determine cu precizie de un deceniu epoca căreia aparţine un ciob descoperit pe fundul mării etc., etc. După ce-a refuzat o listă întreagă de entuziaşti, fanatici, aventurieri sau blazaţi care voiau să se îmbarce cu noi, după ce m-a făcut s-alerg la Iaşi, Cluj şi Bucureşti pentru a-i recruta un asistent specialist în antichitatea greco-romană, bun scafandru autonom, perfect operator submarin etc., etc., după ce mi-a dat ca ultim termen al alcătuirii echipajului ziua de 12 septembrie ora 20,30, a dispărut fără urme, aspirat parcă de catacombele vechiului Tomis, recent descoperite de un excavator în partea de sud a oraşului.

Am găsit-o pe Maura la orele 19,55, cînd, cuprins de disperare, ieşisem pe faleză să meditez la capriciile oribile ale arheologilor contemporani, răsfăţaţi de descoperirile dezinvolte ale excavatoriştilor. Măsurasem *N* cranii de studenţi la istorie, băieţi veseli, robuşti, unii chiar bine pregătiţi, *N* capacităţi toracice, fusesem atent să evit microcefalii prea evidenţi, dolicocefalii perfecţi, cei cu craniile în muchii sau nefinisate de travaliul ideilor, în fine, tot ceea ce ar putea supăra un tînăr savant cunoscut peste hotare prin comunicările sale, care atingeau sublimul în concizie, esenţa poeziei în modalitatea de expunere şi maximum de rigoare ştiinţifică în relatarea subiectului.

Urc scările din dreapta acvariului, în atmosfera îmbibată de ocru violent, marea începe să fie violetă, între violet şi ocru plutesc capricios pescăruşii traşi în tuşe albe, dezinvolte şi mă bucur intens de prezenţa fetei suple de lîngă mine, acum cu buzele umezite de cine ştie ce amintire a verii, cu viaţa fremătîndu-i în fiecare mişcare a trupului, ieşită total

și iremediabil din toate baremurile, stasurile și conceptele arheologo-biologice ale savantului meu amic.

„Domnul cu tine", îmi spun și mă abandonez plăcerii intense de a păși, elastic și degajat, lîngă Maura.

Părul ei miroase a cîmp și a soare. Pe genele negre, lungi și mătăsoase se lasă umbrele amurgului. Ochii căprui, bine marcați cu linia subțire a creionului dermatograf, au dintr-o dată adîncimi nebănuite.

Știu că voi fi linșat în cel mai apropiat viitor. De pe una din ferestrele deschise spre mare (platanii de pe bulevardul 16 Februarie vibrau insesizabil în briza de seară, casele masive, cu mai multe etaje, încenușite de vînturile saline ale largului, meditau pașnic și conjugal) țîșnește un „Ave Maria" copleșitor (o apuc pe Maura de braț, brațul e fierbinte, pietros și catifelat), ascultăm și nu mai există nimic decît „Ave Maria" pe laitmotivul valurilor înecate în culorile dulci ale amurgului ; și dincolo de acest „Ave Maria" înălțător, glasul vibrant, profund feminin, plin de implorație și regret al Conniei Francis ; după care explodează exuberant Elvis Pristley în „Twist is not blue".

Maura înregistrează ritmul într-o abia perceptibilă mișcare interioară. Sînt cel mai scelerat, decăzut și contrafăcut cercetător de pe mapamond, pentru că, pe legea mea, în loc de muzeu, mă arde dorința sălbatecă s-o duc pe Maura la „Perla" și să dansăm toate twisturile cîte se vor fi cîntat pe plajele lumii, din amurg pînă spre zori.

Îmi fac o concisă autocritică interioară, mă solemnizez tușind grav într-o barbă academică viitoare și spun cu glasul celui dus la eșafod :

— Să mergem, Maura.

4

Portarul îmi spune cu glas alterat de importanță :

— Tovarășul Corbea vă așteaptă.

Dincolo de ușa grea de cristal se deschide o altă lume. Mai curînd, spiritul altei lumi demult îngropate în timp,

care-ţi creează metamorfoze ciudate, coborîndu-te prin veacuri la modalitatea de a fi a celor de-atunci, un flux de gînduri, ceva care te identifică cu istoria, solemn şi dramatic, perspective şi profunzimi neîntîlnite pe stradă. Maura scoate din poşetă un aparat de radio minuscul. Degetele trandafirii răsucesc butonul scalei. Încep să intru în panică. Se pare că e contaminată de morbul contemporan al înlocuirii interiorului prin muzică ritmică. Probabil amurgul fastuos, marea, neliniştea mea i-au dat aura de poezie şi sentimentul de plinătate, care m-au vrăjit. Am avut şi am o mare curiozitate faţă de aceste fiinţe coborîte dintr-un film neorealist italian, care, se pare, au suferit mutaţii stranii, convertind procesele umane ale gîndirii logice în sincopele membrelor, au reuşit să concentreze vorbirea pînă la lapidarismul interjecţiei, au înlocuit sentimentul cu epiderma, cîştigînd uluitor de mult timp pentru nimic.

Exponatele, aşezate în cutiile lor de sticlă, luminate discret. Tăcerea solemnă a sălilor. Amfore. Fibule. Zeităţi casnice. Lut ars. Ceramică.

Maura trece uşor. Paşii abia i se aud. E atît de anacronică aici, cu pantalonii ei pescăreşti, cu aparatul de radio minuscul care, insinuant şi perfid, lansează ritmuri sufocant de vii acestei lumi deshumate şi reînviate pedant.

Ne apropiem de locul meu de meditaţie. Mai precis, de unul din locurile de meditaţie. Încetineşte paşii. Se opreşte. Îşi trece degetele peste frunte. Întăreşte recepţia. Ritmurile se succed trepidant. Izvorăsc din carcasa minusculă, vibrează estompat între pereţii sobri, mumifiaţi, se materializează într-o succesiune rapidă de imagini : bulevarde luminate multicolor, limuzine, vitrine, reclame cu neon, baruri, şosele de asfalt, oraşe.

Acolo, în racla lui de sticlă, stă un bărbat din lut ars, de mărimea unei palme, de-o simplitate desăvîrşită. Îşi ţine coatele rezemate pe genunchi. Obrazul, în palme. Stă copleşit de singurătate şi-n capul lui triunghiular se rotesc gîndurile, pentru că, ciudat, gîndurile astea le aud de cîte ori trec prin faţa micului cavou, le aud venind de dincolo de comuna primitivă, cînd a fost plăsmuit acest cel dintîi „gînditor" ; le aud adresîndu-mi-se şi din ele reţin cel mai des o întrebare...

— Încotro ? şopteşte cineva lîngă mine. Tresar. Muzica se-ntăreşte brusc. Maura trece aerian şi incert spre altă lume. Lumea simetriilor elino-latine.

5

— Nu accept !
— Gîndeşte-te !
— Nu admit !
— Meditează !
— Dane !
— Sacrilegiu !
— Tovarăşe candidat în ştiinţe, Dan Corbea, te rog.
— Tovarăşe candidat în ştiinţe...
— Destul.
— Nici gînd. Iartă-mă o clipă, Maura... Mai la urma urmei, stimabile, Cotiso şi toate tainele lui îmi aparţin. „Haihui" îmi aparţine. Radu Voinea îmi aparţine !
— Cînd începeţi să treceţi la argumente hotărîtoare, spuneţi-mi. Închid aparatul.

Decorul scandalului : birou masiv, simplu, rectiliniu, de mahon. Scaun de birou înalt, cu spetează rabatabilă, făcut la comandă de o cooperativă, pentru că scîrţîie şi are furnirul crăpat. Cameră perfect pătrată, fără nici o fereastră. Trei pereţi căptuşiţi şi cărţi legate în piele. Ediţii „Princeps". Cotoare aurite. Un perete cu rafturi pe care stau ostil cioburi, ulcele, jumătăţi de amfore încrustate cu midii, statuete de Tanagra, un vas cretan splendid, smălţuit într-un albastru de vis, cîteva zeităţi din lut, de proveniență Asia Mică. Fişe. Pe colţul biroului, o lupă binoculară. Serviciu de birou compus din mapă de piele fină gri „Romarta", cu motive româneşti abia simţite, tampon din acelaşi material, copertă de agendă identică, un presspapier dintr-o scoică de mare. Covor de Buhara, autentic, cam vechi, pe ici, pe colo, ciupit de molii.

Eroul : candidatul în ştiinţe Dan Corbea, înalt, ars de soare, păr absolut negru, tuns „cicero". Tors violent, bombat sub cămaşa impecabil albă. Sacou de culoarea fumului, cravată, pantalon tergal, cîteva tonuri mai deschis decît sacoul, pantof-sandală gri, discret. Ochelari cu ramă subţire de aur. Nas roman, ten mat, frunte înaltă, severă. Agitaţie fotogenică din profil, trei sferturi, din faţă. Mîinile la spate. Plimbare sub lumina difuză venită de la patru lămpi cu neon, aşezate discret, undeva pe după rafturi, pe fiecare perete, în aşa fel încît camera de lucru pare inundată de o lumină submarină.

— Mă scuzaţi, domnişoară. Dar e vorba de un principiu. Acest domn (mă indică anonim şi insignifiant cu un arătător plin de imprecaţii), acest domn a făcut un legămînt, probabil nu cunoaşteţi latina, pentru că... în fine... un legămînt, cu mîna pe acest (trage brusc o draperie de catifea azurie aşezată discret pe un colţ şi dincolo de draperie se iveşte una din cele mai controversate piese din tezaurul de sculpturi recent descoperite : şarpele)... cap de operă, simbol al...

— Hm ! tuşesc perfid.

Candidatul în ştiinţe readuce draperia în poziţia iniţială. E cel mai onest cercetător de arheologie submarină din lume, atunci cînd n-are crize de megalomanie.

— În esenţă, domnişoară, nu dorim femei la bord.

Maura, cuibărită în fotoliul din faţa biroului, o piesă încăpătoare şi perfect confortabilă, răsuceşte scala radioului şi-l priveşte galeş pe sub genele mătăsoase, fapt care-l irită vizibil.

— Atît de multe te-au dezamăgit la vîrsta ta ? Trebuie să fi suferit cumplit... Pauză de sens. Apoi : Renunţ la expediţie.

— Ooo !

— ...

— Cu o condiţie !

— Care ?

— Să-mi povesteşti dramele din viaţa ta !

Dan îşi consultă ceasul-brăţară cu un gest afectat.

— Dragul meu, îmi spune patern, dacă vrei să-ţi iei rămas bun de la mine, treci mîine dimineaţă între 12,30 şi 13. Te văd cu plăcere... Domnişoară...

— Să respectăm timpul dumneavoastră prețios, spune Maura cu seriozitate absolută. Mi-a făcut multă, multă plăcere să vă cunosc...

Îi întinde mîna. Dan i-o sărută ceremonios.

— Să te conduc la amicul meu Eraclide. Ne așteaptă de-o oră cu toate schițele, continuă Maura cu perfidie nebănuită.

Dan se sprijină de colțul biroului. Ieșim. Maura îmi ia brațul. Rîde. Rîs alb. Eraclide este un alt cercetător de renume. Lucrează pe uscat. Are oroare de toate descoperirile făcute în mare.

— Îl cunoști cu adevărat? o întreb cînd ieșim în noaptea caldă, insinuantă, de-afară.

— Să mergem la tine, se răsfață Maura.

Un cargou cere pilotina cu glas grav și sonor. Portul, gătit cu coliere strălucitoare, așteaptă.

AL DOILEA PUNCT DE VEDERE

1

Dan Corbea e atent la pașii care se sting pe culoar. Trece precaut la ușă. O întredeschide, ascultă, revine în birou. Răsucește cheia în broască. Își consultă nervos cronometrul. Scoate dintr-un raft „Originea speciilor". Deschide un capac mascat în adîncimea raftului. Apare o stație de radioemisie-recepție, într-o cutie de aluminiu. Își pune căștile. Răsucește butonul tensiometrului. Se pare că-l irită încălzirea prea lentă a stației. Emite rapid și precis grupuri de semnale Morse, care, traduse în cuvinte, înseamnă:

„Steaua de Mare"... „Steaua de Mare"... Răspunde dacă mă auzi...

Recepționează: Perfect.

Emite : Ipoteza 3 la 24 plus 11.
Recepţionează : Meteor 6 din est cu 4—5.
Emite : „Kalypso“ plus „Kabylia“, la 30, verificare.
Recepţionează : La prova liber.

Îşi scoate căştile. Reduce tensiunea în reţea la zero. În timp ce staţia se răceşte, se dezbracă rapid. Înlocuieşte cămaşa impecabil de albă cu o bluză neagră de lînă, pantofulsanda, cu pantofi de sport cu talpa de azbest, îmbracă un pantalon din balon cu toate cusăturile subliniate de un tiv pe două rînduri. Pantalonul are buzunare multiple, asigurate prin fermoare. Dintr-un sertar al biroului scoate o lanternă „Focus“ puternică şi o trusă cu instrumente din oţel fin, albăstrui, pe care le aşază cu grijă într-un sac de sport. Închide staţia. Controlează dacă s-a răcit. Îşi aranjează hainele pe umeraş. Îl trece în firida acoperită de perdeaua în spatele căreia vizitatorii putuseră să vadă şarpele. Se strecoară în camera „tezaurului“, acolo unde sînt expuse statuile descoperite recent, mîngîie cu un gest tandru capul înţelept şi bun al şarpelui, îi şopteşte ceva, apoi cu pas viu iese din muzeu printr-o intrare de serviciu în strada Karl Marx.

Traversează strada luminată zgîrcit, intră în strada Luntrei şi urcă la volanul unui „Fiat 600“ de culoare albă. Demarează cu multă precauţie, iese în Bulevardul Marinarilor, urcă în tempo liniştit strada Traian şi stopează la intersecţia străzii Mihăileanu cu Bulevardul Republicii.

2

— Vă rog să staţionaţi cu luminile regulamentare aprinse, spune miliţianul.

Dan Corbea tresare. Aprinde lanternele cu un gest pripit. În spatele „Fiat“-ului opreşte o autodubă „Tudor Vladimirescu“, pe care scrie „Pîine“. De la volan sare un bărbat tînăr, cu ochelari negri de soare. Poartă pantalon de doc bleumarin şi bluză de vară într-un galben violent. Îşi face de

lucru la una din roţi, pînă cînd se-ndepărtează miliţianul. Scoate de sub scaun o servietă. Dan Corbea deschide portiera. Tînărul îi dă servieta şi-i spune :

— Atît am putut. Ce-aţi aranjat ?

— Deocamdată nimic. Mulţumesc.

— Păi ce facem cu Jf-ul ! ?

— Nu cred să accepte.

— Să iau concediu ?

— Aşteaptă pînă mîine.

— S-a făcut. Vă salut. Credeţi ?

— De astă-seară nu mai cred nimic, Marine. Încă o dată, mulţumesc.

Pipăie înfrigurat servieta din vinilin. Demarează şi virează scurt pe Bulevardul Republicii. Acul vitezometrului urcă rapid spre 80. Se strecoară abil printre două troleibuze, trece în stil mare prin faţa gării noi, şterge un autobuz gigant „Caroza" al O.N.T.-ului, plin de turişti, căruia abia-i vine pînă la aripă şi, angajat pe şoseaua Mangaliei, goneşte cu 100 pe vitezometru, fără să se uite la cerul satinat de deasupra mării, sau la oraşul care se-nalţă strălucitor din noapte.

3

— Cu ăştia nu ştii niciodată, bă Jak... Te face afiş, dacă nu ţii distanţa regulamentară.

Cîinele-lup ciuleşte urechile după parbrizul ataşului. Motocicleta B.M.W. filează gîfîit „Fiat"-ul condus de Dan Corbea. În şa, un bărbat atletic, cu o scurtă din imitaţie de piele de şarpe. Batic roşu înnodat la gît. Caschetă răpănoasă, marinărească, trasă pe urechi. Peste ochiul stîng, un plasture de stofă neagră.

— Ce-ţi spusei, dom'le Jak, chila şi strapazanu cui...

Frînă puternică. Scîrţîit de ferodouri vechi. Motocicleta virează cu ataşul prin aer. Depăşeşte „Fiat"-ul, care în-

toarce precipitat. Cîinele-lup adulmecă briza de la uscat. Omul cu scurta din vinilin face exhibiţii de circ. Depăşeşte un camion încărcat cu saci, se strecoară printre două căruţe, virează în faţa unui autobuz care frînează brusc, apoi demarează ca la curse prinzînd în conul de lumină al farului maşina angajată pe strada I. L. Caragiale.

4

O bună parte din strada Traian e mărginită spre oraş de linia zveltă a blocurilor noi. Cealaltă parte, deschisă spre port şi mare, lasă briza să ajungă pînă la etajele de sus, deasupra cărora se bolteşte noaptea catifelată de septembrie.

Dan Corbea urcă scara unui asemenea bloc, zugrăvit pe dinafară într-un albastru pastelat. Sună la apartamentul 16, de la etajul patru. Se aud paşi repezi. Se întredeschide uşa. Apare o femeie mică, lucrată parcă în abanos, îmbrăcată într-un capot din mătase chinezească, neagră. Dan Corbea se-nclină ceremonios. Îi dă servieta. Femeia îi face o mică reverenţă. Întreabă :

— Cînd ?

— Mîine, îi răspunde şoptit Dan Corbea.

— Pe mîine, deci....

Cercetătorul coboară, scoate maşina pe bulevardul Republicii, traversează oraşul plin de toate amintirile luxuriante ale sezonului, fără să bage de seamă motocicleta care-l urmăreşte fidel, şi ajunge spre ora 22 pe strada Războieni — una din străzile tipice ale vechiului oraş, care în capătul sudic e tăiată de faleză.

Lasă maşina în faţa unui gard de sîrmă, înnegrit de vînturile saline, pe deasupra căruia se revarsă sălbatic tufe dese de lemn cînesc. Deschide portiţa, coboară trei trepte de granit, trece pe sub o boltă de trandafiri regali, parfumaţi şi sună la uşa casei cochete, un fel de casă de ţară, com-

bînată cu stilul acela de vilă modestă care-a inundat orașele între cele două războaie mondiale, dîndu-le aerul de mondenitate ușor vetustă.

Din grădină se aud greierii. Întunericul dens e îmbibat de mireasma reginei nopții, tufelor de izmă și a trandafirilor. Se aud vag valurile spărgîndu-se la piciorul falezei. Dan Corbea își reazimă fruntea de lemnul ușii. Respiră adînc. Pași grei. Un glas bubuit, care umple toată curtea.

— Hei, voi de-acolo... Mira, sacul. A venit savantul. Mamă, o cafea, pe toți dracii. Sus gabierii, bătrînico...

— Iar ai început, diavol bătrîn, se aude vocea plăcută, caldă, a unei femei.

Ușa e smulsă din țîțîni. În cadrul ei apare un bărbat voinic, într-un halat de casă, sub care se vede tricoul de marinar. Bărbatul plutește într-un nor de fum și are toate atributele vechilor căpitani de navă, cu care e plină literatura marinărească din secolul XIX. Favoriți, bărbie energică, tors atletic, ochi albaștri, pipă, trei cicatrici, toate în obrazul stîng, sub arcadă, în umărul obrazului și în bărbie ; mers legănat, bună dispoziție zgomotoasă.

— Calm ecuatorial, savantule. Începusem să prind rugină, Mira. Intră în vînt, Mira.

Dan Corbea își obișnuiește ochii cu lumina holului atît de familiar. Bărbatul se leagănă spre unul din balansoarele așezate sub o mască totemică, zugrăvită violent în roșu și alb. Întreabă peste umăr :

— Hașul ?

— 24 — răspunde Dan Corbea. 24 la 11.

— Hei, Mira, tună glasul bărbatului cu ochi albaștri. Te mai așteptăm mult ?

Pe scara interioară de stejar lustruit, care urcă în turnul casei, coboară o fată înaltă, cu părul blond, tuns scurt, îmbrăcată în pantalon, bluză de vînt albastră, deschisă la fermoar, sub care se vede un pulover negru, din flanel.

— Bună seara, Dan.

Vădit emoționat, Dan Corbea îi ia sacul marinăresc, se-nclină și-i sărută mîna.

— Bună seara, Mira.

— Ambele borduri pe punte, spune bărbatul, la care pe una din uși intră o femeie cu totul asemănătoare fetei, îm-

brăcată într-o rochie de interior, coafată proaspăt, cu ochi cenuşii, tandri, obosiţi de aşteptări îndelungi. Aduce un termos. Toţi patru se privesc ca şi cînd de clipa aceea ar fi atîrnat tot restul vieţii lor.

— Fiţi atenţi, spune femeia şi face un mic gest de protecţie adresat bărbatului.

— Banda tribord, mormăie acesta şi iese cu paşi mari, legănaţi, culegîndu-şi din cuier cascheta cu coafa albă şi bluza de vînt ponosită.

5

Din capătul nordic al străzii Marc Aureliu, se poate coborî în portul turistic Tomis, avînd în stînga plaja „Muncitorul". Vara şi pînă tîrziu toamna, se văd aici, amarate la chei, vasele de plăcere, micile hidrobuze albe, cîteva pescadoare pîntecoase, iar în colţul de nord al portului, unul din vasele acelea ciudate care fac mîndria pasionaţilor de sporturi nautice.

După singurul arbore pe care-l are, vasul ar părea un cuter. Spre acel cuter se-ndreaptă bărbatul cu paşii lui legănaţi. Adulmecă aerul sărat al mării şi fredonează fals un cîntec vechi :

Avea o gaură-n ciorap,
Şi ochii îi jucau în cap...

Dan Corbea o ţine pe Mira pe după umăr. Spune :

— Nu admit să mai existe a doua la bord. Şi nu-nţeleg să cedez un pas.

— Te pripeşti, răspunde fata ; are glasul plăcut, muzical şi ceva care inspiră încredere absolută.

— Mira, nu pot intercala între cîmpul ăsta infinit al cercetării şi limitele mele o Maura, o Dană, o...

— Mira...

— Ştii că nu despre tine e vorba. Tu eşti într-un fel eu, sau poate mai adevărat eu... Capricii, era o capricioasă, te asigur, şi mereu aparatul ăla de radio, îngrozitor... Pe toţi zeii, nu...

— Dacă aveai echipajul format, de ce l-ai mai căutat prin toată ţara ?...

Tăcere... Valurile, foşnind neliniştite dincolo de dig.

— Să-ţi răspund tot eu ?

— Taci, Mira, spune Dan Corbea, şi-o sărută uşor pe obraz.

— La posturi, se-aude de pe puntea cuterului glasul bărbatului.

Cei doi tineri desfac parîmele de la prova, sar la bord, în vreme ce bărbatul porneşte motorul vasului. Velele stau strînse pe vergi, deasupra catargului se leagănă stelele şi cuterul „Meduza" se-ndepărtează uşor de chei, punînd prova pe ieşirea la mare, deschisă negru între lampioanele cu neon plantate în dig.

De sus, de pe faleză, omul cu scurta din imitaţie de piele de şarpe priveşte dus luminile de poziţie ale cuterului. Inspiră adînc aerul jilav, închide ochiul, coboară de pe motocicletă şi se opreşte pe un ieşind al malului înalt. Cîinele-lup se aşază lîngă piciorul lui.

— Bă Jak, asta-nseamnă cap 325... M-auzi, Jak ? 325 de grade, Jak, şi ce-o fi, mă, acolo pe 325 de grade ? Tu ştii ?

Cîinele priveşte cuterul cu privire omenească, tristă. Omul cu scurta rămîne mult timp la postul lui, nu ia în seamă perechile de îndrăgostiţi rătăcite pe faleză, se-ntoarce la motocicletă, demarează — cîinele-lup sare în ataş din mers — trece indiferent pe lîngă „Fiat"-ul parcat în faţa bisericii greceşti şi se opreşte la „Pescăruş", în Piaţa Independenţei, unde, cu cîinele la picior, se aşază la o masă retrasă...

La bordul cuterului, Dan Corbea, ajutat de Mira, pregăteşte aparatura de scufundare adusă pe punte de la cabină. La timonă se vede jarul din luleaua căpitanului Alex Bogdan. Marea cîntă şi foşneşte sub etravă, motorul păcăne uniform, şi Mira, îngenuncheată sub piciorul arborelui, spune :

— Niciodată n-am înţeles egoismul ăsta sălbatic cu care-ţi maschezi cercetarea, dragul meu.

Strecurîndu-mi-o pe „Mirela" printre mașinile care se foiesc pe strada Mircea cel Bătrîn, gust o clipă senzația de beatitudine pe care-o ai la volan cînd orașul e plin de lumini și lume, totul trecînd prin fața parbrizului într-un caleidoscop îmbibat de mișcare. „Mirela" e un „Fiat 1 100 D" alb, plin de nerv, lacom de drum, confortabil așezat pe amortizoare, care și-a plimbat caroseria bondoacă și nu prea arătoasă pe toate drumurile țării, servindu-și stăpînul cu aerul acela de strengăriță italiană, cînd plină de capriciile tacheților rebeli, cînd de-o solicitudine magnifică pentru toate examenele de alpinism, viteză și acrobație, convertite în conturile miliției în amenzi consistente.

Virez pe bulevardul Lenin, spre Mamaia. Maura gustă peisajul nocturn cu genele plecate. Lumina spectrală a lămpilor cu neon, jocul farurilor îi așază pe obraz ceva din ritmul intim al vieții litoralului, ceva propriu verii exuberante, încărcată de viață pînă la explozie. Rememorez rapid cele întîmplate de la orele 17,55 pînă acum.

— Ții neapărat să mergi la mine ?

— Da.

— De ce ?

— Mi-ai cerut trei săptămîni din viață. Nu e normal să știu cui le dau ?

— Te-a supărat Dan ?

— Supărat ? Îl cunosc de-atîta vreme...

— Tu ?

Ezită.

— Vreau să spun că-l cunosc din poveștile altora. Din ceea ce a scris... Din... Dar ce importanță are asta ?

— S-ar putea să aibă, îmi spun și mă angajez pe aleea care conduce la clădirea Bazei Academiei. Se aud valurile spărgîndu-se de promontoriul stîncos. De undeva, de pe litoralul strălucind feeric, străbat pînă aici ritmurile dense ale unui jaz.

Trag maşina lîngă cortul meu, montat în spatele unei stînci, la cîţiva paşi de mare. E un cort din plastic adus din Japonia, galben şi cu avantajul de a intra tot într-o sacoşe. De la ţărm se iveşte o siluetă masivă, urmată imediat de altă siluetă de aceeaşi talie.

— I. G. Düller, cercetătorul...

— Cunosc, surîde Maura.

— Marian Tomoiu.

— Al doilea cercetător, completează Maura. Scafandri autonomi de reputaţie.

Cei doi mîrîie ceva, e întuneric aici, în faţa Mamaii marea reflectă zecile de lumini şi dincolo de stînci văd catargul de pe „Hai-hui", balansînd cu regularitate de metronom.

2

Becul, cu firele trase de la Bază, luminează harta maritimă a litoralului la scara 1 : 200 000. Stăm pe saltelele pneumatice. Urmăresc cu coada ochiului silueta Maurei, care supraveghează cafeaua de pe spirtieră şi-n acelaşi timp dovedeşte o remarcabilă curiozitate şi atenţie distributivă. Cercetează costumul semietanş, labele de raţă, arbaletele, tuburile şi detentorul tip Cousteau-Gagnan, ochelarii, o interesează cu deosebire plăcile de aluminium cu marca fabricii, revine la ibric, trece la aparatul de filmat cu carcasa lui etanşe, scoate mici sunete admirative şi la o replică a lui I. G. Düller, care construise ipoteza, că vasul „Casia" nu putea fi niciunde în altă parte decît în intrîndul pe care-l face lacul Sinoe spre Istria, Nuntaşi şi Săcele, spune :

— Nu ştiu unde se găseşte „Casia", dar „Kabylia"...

Tăcere adîncă şi afară, valurile. Mă gîndesc fulgerător la Eraclide... Maura, Eraclide, „Kabylia."

— Întăreşte-ţi ipoteza cu argumente I. G., îi spun lui I. G. Düller, şi băieţii se fac că n-au auzit ce-a spus Maura, plecîndu-se deasupra hărţii :

— Dacă fundul e nisipos sau stîncos, spune Marian Tomoiu, ai toate şansele. Nu ştiu, nu-l cunosc, dar nu poate fi decît stîncos.

Face consideraţii precise de arheologie submarină. I-am cunoscut pe cei doi într-un sfîrşit de noiembrie, anul trecut, cînd făcusem o recunoaştere a litoralului — ambii cercetători ai secţiei de oceanologie, biologi cu reputaţie, fără ajutorul cărora ar fi fost puţin probabil să ajung în seara asta la o răscruce a vieţii mele de arheolog submarin amator.

„Kabylia"... „Kabylia". De unde ştie Maura de „Kabylia" ? ! I. G. Düller persiflează ceva în versuri ad-hoc. Tomoiu, blînd şi paşnic, îl ascultă distrat şi eu încerc zeci de ipoteze, în vreme ce Maura ne serveşte cafeaua fierbinte în pahare de plastic.

3

— Val, el e presupusul arheolog. Te rog, explică-i tu cum arată fundul, acolo unde l-ai cercetat astă-vară. Ţi-am zîmbit, arheologule. Şi încă ceva. Ascultă-l pe I. G. Düller. Dan Corbea e un capricios infatuat, iar această Maură tropicală şi exotică e amanta sau secretara lui Eraclide, sau amîndouă la un loc. Logica mea de biolog îmi spune că te-ai repezit şi că toţi aceşti domni te-au folosit, sau vor să te folosească pentru uz propriu şi discret. Drept pentru care te rog să meditezi. După mine, prietenia aici atinge zonele de fund ale noţiunii. Salut, Val. Sărutări de mîini Dorei. Remember, arheologule.

Am lăsat-o pe Maura la „Continental". Mi-a spus că mîine, la ora 6,08, ora răsăritului, are să fie la Bază — pregătită de drum. S-a pierdut în forfota străzii, suplă, înaltă, cu aer de veche statuie egipteană. Mă neliniştea dureros şi-mi este

greu să mă despart de imaginea ei, cu toată atmosfera neobișnuită care mă izbește aici.

La fereastra apartamentului, un bărbat de-a dreptul uriaș, într-un tricou de gimnast, care-i lasă vederii musculatura superbă. Odaia are pe jos un linoleum alcătuit din pătrate colorate în diferite nuanțe de albastru. În fiecare pătrat e conturat un pește, o meduză, un cal de mare. Împreună, alcătuiesc un mozaic al faunei submarine, un mozaic stilizat pînă la esență de un om care cunoaște cele mai naturale mișcări și ipostaze ale acestor viețuitoare marine. Tot peretele este ocupat de un acvarium care consumă un metru din lățimea camerei și doi din înălțimea ei. Într-o apă translucidă, iluminată savant, plină de grote calcaroase, cu un fund pe care cresc vegetații luxuriante, plutesc pești exotici de cele mai neverosimile forme și culori. De undeva, de aici din odaie, se aude un cîntec melopeic, cu acorduri de havaiană, foșnetul puternic al valurilor, țipetele pescărușilor și, mai mult decît atît, vîntul în coroanele palmierilor, poate musonul pe unul din atolii oceanelor din sud. Plafonul e pictat ca o suprafață de mare în amurg, văzută din imersiune, în culori dulci, irizate, poate de un verde veronez și un albastru de smalț cretan, niște culori pline de nuanțe melancolice în care se absorb viu și palpitînd reflexele apei din acvarium, umbrele suave ale peștilor exotici, foșnetul valurilor, țipetele pescărușilor, umbletul musonului în coroanele palmierilor.

— Să ne cunoaștem, domnule, spune uriașul, cu voce plăcută de bas... Sînt biologul Valeriu Dima, la ordinul dumitale.

Afurisitul de I. G. n-a suflat o vorbă. Iată-l deci pe Val Dima, cel care-a petrecut doi ani în oceanele sudului pe o navă a unor expediții internaționale, care a hoinărit cu vasele de pescuit ale Polineziei între insulele mirifice ale Pacificului, acel Val Dima despre care amicul meu, medicul de pe „Constanța", mi-a povestit lucruri uluitoare.

Deasupra umerilor de Hercule, cap blond, zbîrlit, cu obrazul garnisit de o barbă nordică, rotunjită cochet, arcade proeminente și, sub ele, ochi cenușii — obișnuiți să privească

adînc, în microcosmosul de sub lentila microscopului, ochii aceia legaţi atît de intim cu lumea fabuloasă a ipotezelor, cu adevărul smuls migălos dintr-o picătură de apă de mare.

4

Stăm amîndoi în faţa acvariului, pe două preşuri împletite în pai de orez. După cinci minute, m-am integrat mediului. O bandă nesfîrşită de magnetofon reproduce cu intensităţi dozate inteligent toate sunetele, zgomotele şi şoaptele care se pot auzi pe malul unui atol, pe acel laitmotiv de havaiană şi glasuri abia murmurate de femei — desigur femei asemănătoare celor pictate de Gauguin. Timpul se anihilează pe sine. Biologul, renumit nu numai prin lucrările lui, dar şi prin cerbicia cu care-şi apără munca de creaţie de toată liota cronofagilor prăsită cu atîta îngăduinţă de epoca noastră, pare posedat de duhul confesiunii. Mai curînd, al unei explozii de elocinţă pedagogică şi anti Dan Corbea. La început, sînt prudent. Savanţii aceştia tineri, moştenind nişte anxietăţi ale altor savanţi mai vîrstnici, profesează de multe ori intoleranţa cea mai inchizitorială faţă de descoperirile confraţilor, învăluind-o abil într-o haină principială, închisă pînă la gît.

Aici nu e cazul. Biologia e destul de departe de arheologie, ca Val să fie tolerant. În esenţă, Val meditează pe tema prieteniei şi a încrederii. Peştii exotici, colorati exuberant, cu forme diafane, trec în cortegii de basm prin apa transparentă. Portocalii şi în roşu coral, argintii şi verzi, zebraţi în mov catifelat, emiţînd sunete cunoscute acestui uriaş blond. Mă-ntrerupe din vis glasul de bas :

— Nu concep decît sinceritatea absolută ca singura măsură a prieteniei, domnul meu. M-a invitat să ne scufundăm împreună. El nu trece dincolo de 40. Eu mă simt încă bine la 80. Azi m-a dus la nord. Mîine, la est. Într-o săptămînă, pe toată roza vînturilor. Fără să-mi spună nimic. Fără să

mă pună în temă cu nimic. Fără să mă facă părtaş la temerile lui. La gîndurile lui. De ce, te-ntreb ? Îi smulgeam gloria ? Mă împopoţonam cu ea, ca un şef de trib ?... Apropo ! Cînd i-ai trimis blestemata aceea de scrisoare a lui...

— Cotiso...

— Aia.

— Prin august.

— Din august, acest domn şi-a uitat personalitatea. A devenit suspicios. Iritat şi iritant. Gelos de fiecare gînd inteligent al altuia. Domnule... Dacă munca pe care-o faci nu-nseamnă bucurie.. Dăruire... Sinceritate... La dracu'... Domnule... Te poftesc să-ţi desoperi singur triremele... Norocul lui că-l protejează Dora. Vine ca un hoţ, cu cîte-un ciob plin de midii, calcă-n vîrful picioarelor să nu-l aud, îşi lasă cioburile, şi eu îi fac expertizele, pentru că, la dracu', l-am trimiş la plimbare şi pe toţi dracii ! — ăsta cu Eraclide, contorsionistul acela efeminat, îmbibă ştiinţa cu venin, şi ştiinţa, domnule.. auzi ?... Ascultă atent şi taci, te rog, pentru că e mai inteligent să taci, decît să te vîri sonor între fosilele astea acide... Am zis ! Cu ce-ţi pot fi de folos, stimate domn ?

5

Miezul nopţii. Cortegii de aştri pîlpîitori. Gînduri. Stau pe stînca din capul promontoriului. În dreapta, Constanţa. În stînga, Mamaia. Feerie de neon, în ghirlande întretăiate cu fantezie. În faţă, marea. Şi aici, la ancoră, viteaza mea „Hai-hui". Se balansează pe valuri, cu voluptate abia disimulată. Am venit să descopăr o epavă îngropată în nisip şi veacuri. Încep să descopăr oamenii. Dan Corbea. Cine este în definitiv Dan Corbea ? Toată literatura aceea rozacee despre aceşti oameni m-a făcut să-i adaug un strat dens de poleială ? În ce măsură are valoare cercetarea lui,

a mea, a altora ca noi, diletanți sau profesioniști, dacă nu ne convertim acțiunile în acte etice ? !

Se pare că lecția biologului mi-a stratificat gîndurile în zonele eliptice ale gîndirii abstracte. La dracu ! Mi-e somn. Mîine îmbarc totul, o închid pe „Mirela" în garajul Bazei și... Autorizația de navigație în mare se cere prelungită. Parcă e pînă-n 15 septembrie... Stînci. Valuri. Marea. Cerul... Rememorez cîteva date. L-am cunoscut pe Dan Corbea acum doi ani. Amabil, vioi, am lucrat o vară cu el... Mda ! Avea nevoie de un scafandru, și cum o aveam pe „Hai-hui" și-a rezolvat totul dintr-un condei — Maura ! De ce Maura aici, sub cerul ăsta mirific ? Ce-ascunde Maura ? Ce-ascunde Dan ? Și de ce e nevoie să ascundă ? ! Asta probabil n-am s-o înțeleg niciodată. De cîte ori mă izbesc de pragul ăsta nevăzut al nesinceității, mă doare. Mi se par mai palide culorile zilei.

— Sînt Morunu. Am venit cu briza de la uscat. Sal'tare ! La piciorul stîncii, un bărbat voinic. Haină de vinilin, imitație din piele de șarpe. Caschetă de marinar, dată pe ceafă.

— Nu mă pricep la aparatul ăsta de scufundare. Te aștept cam de-o jumătate de cart. Îmi place cum te-ai aranjat în cort. Și „Hai-hui" îmi place. Făcută de un marangoz cu cap. Asta-i linia care iese din mîna lui Ilie de la Galați. A-ntîia. Stă pe val, ține vîntu' mișto, da' are copastia prea jos. S-o mai fi înălțat cu cinci clinchere, erai...

Tușește. Cobor. Îmi întinde o mînă puternică, ciudat șovăitoare.

— Venii la abordaj cam aiurea, da' mă strînge jupînu' de... Hm !... Mă scuzi, că așa-i la mare. Morunu mă cheamă.

În lumina palidă fugită de la Mamaia pe mare disting un chip pătrat, devastat haotic. Omul poartă o mască tragică sub o privire vagă, impersonală. De lîngă cort se-apropie cu pași prelinși un cîine-lup alsacian.

— Bă dom'le Jak, fă cunoștință. Domnu' Jak, frati-miu, domnu' de pe „Hai-hui".

Domnu' Jak se ridică pe labele dinapoi. Se sprijină cu cele dinainte pe umerii mei. Își culcă botul la piept. Constat că domnul Jak e un lup alsacian trist.

— Poftește în cort, Morunule.

Omul își apropie obrazul.

— Văd că știi s-o iei așa cum e, spune... Să trăiești !... Miroase a coniac. A rufe nespălate și a mizerie.

6

— Ai laba cinstită, jupîne. Ți-o zice Morunu. Dacă ai laba cinstită, ești bărbat. Dacă ești bărbat, ai inima tare. Dacă ai inima tare, înțelegi și la nevoie ierți.

— O cafea ? Un coniac ?

— Coniac dacă ai, că nu m-am pus încă la linia de plutire.

Scot sticla cu Bacardi. Morunu se ridică. Acoperă becul cu cascheta. În cort se face semiobscuritate.

— Uită-te la obrazul meu, spune omul. Uite aici... Un vinci rupt. Mi l-a tăiat. La os. Aici. Unu' de pe „Mauritania", înainte de război, cu pumnalu'. Aici. (Se deschide la piept.) Că eram crai de tavernă și nu sufla nimeni în fața mea. Mai am una între omoplați. La ăsta s-a lăsat cu prohod, că nu-mi place din umbră și pe la spate. Bun *Bacardi.* Astea sînt aparatele ? Am cîțiva ani de scafandrerie... După ce mi-au luat-o pe „Gioconda". Toarnă-mi, că te văd galanton.

Îi torn. Știu că nu se mai poate face nimic. Se-ntîmplă cîteodată. Și-atunci nu se mai poate face nimic. Omul are dosul palmelor tatuate. Cîte-o sirenă încolăcită lasciv pe-o ancoră.

— Te avertizez, să știi. Acu îmi sticlește mintea ca gheața, cînd o polizează crivățul. Așa că prind repede secretul la scafandru autonom. După aia mai beau un pahar mare de Bacardi. Atunci îți povestesc de „Gioconda". Te rog să nu mă bruiezi. Taci. Fă-te că m-asculți. Dormi. Da' nu mă bruia. M-apucă la trei ani o dată, da' m-apucă. Și-atunci vreau să m-ascult. Zi-mi să trăiesc.

— Să trăiești, Morunule.

— Să trăim, c-azi e ziua mea. Îți pasă ?

— Mă iei cu vînt din pupa şi sînt ardent.

Morunu rîde. Rîs gol, pustiu.

— Ardent ? Ce ardentă era „Gioconda", cu vînt din pupa... Aiurea... Era ardentă şi cu vînt mare larg, dom'le, de 4 carturi. O luasem de la un suedez, unul Saandersom, de se lefterise într-un tripou la Alexandria, şi eu eram bosman pe „La Paz". Ăla n-avea cu ce se-ntoarce, că plecase să facă înconjurul lumii, da' era pătimaş şi se secătuia prin tripouri... Amîndouă înapoi. Funda ancora... Ia să vedem noi cum vine asta cu scafandru autonom.

— Morunule.

— Te-am ginit de cînd ai întins cortu. Ascultă-mă pe mine. Cîştig o bucată de pîine. M-auzi ? Că nu sînt bun de muncă. Înţelegi ? Nu pot ! Sau poate nu vreau. E unu care se teme de mare ca de moarte. Vrea una. Vrea alta. Fac eu slujba asta. C-am lucrat cîţiva ani specialist submers la sisteme de guvernare şi propulsie. Azi sînt lichidat. Am intrat la jupîn, să n-ajung în şanţ.

Respiră greu. Îşi apasă inima cu amîndouă palmele. Aduc buteliile, detentorul, ochelarii. Ghicesc una din povestirile acelea aspre, definitive, în care destinul omului din faţa mea poartă pecetea tragicului. Morunul pipăie înfrigurat buteliile de oţel, detentorul nichelat, tuburile de respiraţie.

— Eu mă vîram în sicriul ăla de cauciuc şi parcă eram Frankenstein, că abia mă mişcam şi cu astea...

Tuşeşte. Se şterge cu batista la gură.

— M-a cam găurit pe dinăuntru, că n-am stat niciodată la palierele de decomprimare. Unu' era Morunu în port şi ce femei avea Morunu ăla şi ce bani !... Ca turcii !

7

Ora două. Undeva, departe spre răsărit, dincolo de ţărmul exotic al Caucazului, dincolo de pustiul Kara-Kum, dincolo de Samarkandul cavaleriilor lui Timur şi mai de-

parte spre est, se nasc culorile zorilor. O știu după boarea transparentă irizată din Calea Lactee.

În două ore omul de lîngă mine m-a plimbat prin toate porturile Mediteranei. „Gioconda", o brigantină transformată în vas de cabotaj, îi asigura lui și echipajului, prin transporturi ieftine făcute unor angrosiști mai puțin avuți, o viață în limitele normalului. Morunu, iubise și iubea marea. După război, voise să-și continue viața. Venise în țară cu „Gioconda" dintr-un port turcesc. Nu-i mai găsise pe angrosiști. Nici viața de odinioară. „Gioconda" a trecut să aprovizioneze puncte pescărești pe Razelm. Făcea curse cu alimente între Sulina și Constanța. A rămas la bord. Într-o noapte, furtuna a pus-o pe uscat. El spune că furtuna. Și-l cred. N-a fost crezut acolo unde trebuia. Poate un denunț. Un dușman vechi și meschin. A fost condamnat la cinci ani de pușcărie. Asta l-a ucis. A-ncercat toate meseriile legate de mare. De îmbarcat nu l-a mai îmbarcat nimeni. Atunci a murit.

— Zici că mîine iei marea ?

Stăm afară la țărm. „Hai-hui" tanghează ușor, albă pe marea de lac negru.

— Da.

— Și te scufunzi în Razelm ?

— Acolo.

— Pînă pe cinșpe am luat bani. Stau la jupîn... Dacă după cinșpe ai nevoie...

Tace. Își lasă capul în piept.

— Te iau.

— Fără biștari, dom'le. Pe haleală și... să mai simt o dată școta în palmă și s-aud apa sub chilă, așa cum știe ea să cînte și să le spună pe toate, și ceru ăla albastru... Ăsta, jupînu... Mi-am dat cuvîntu. Tac. Mi l-a cerut. Nu mai am nimie, m-auzi, sînt beat, n-am nimic. Cuvîntu'... Asta mă face să mă simt om... Hai, Jak. Stau pe Tabla Buții, lîngă mare, la doișpe... Dacă nu uiți... Hai, Jak... Scuză-mă. Te-am reținut.

Se-nclină rigid. Își ridică fruntea, stă așa cîtăva vreme, cu ochii închiși, cu pieptul liber spre larg, se-ntoarce și se topește în noapte, cu cîinele la picior, e liniște, nu s-aud decît valurile și nu văd decît umbra omului și umbra cîinelui stingîndu-se în întuneric.

— E stupid ce-mi ceri, Eraclide.
— Pînă azi după-masă eram Raul.
— Te afectează ?
— Mă îngrijorează.
— Cum îţi imaginezi că pot fixa un punct în larg, fără instrumente ?
— Îl copiezi de pe harta lor.
— Ascultă-mă o clipă.
— Te rog, Maura.
— Omul ăsta e cinstit şi sincer. De ce să-l înşel ? De ce să-i fur munca ? De ce să-l sărăcesc de ceva în care crede ? De care şi-a legat nişte gînduri. Dorinţe. Poate ceea ce n-ai tu şi n-ai să ai niciodată...
— Ce ?
— Credinţa în ceva, Eraclide.
— Credinţa în ce, Maura ? N-am decît sentimentul propriei mele utilităţi, raportat la noi doi.
— Un corectiv.
— Care ?
— Raportat la tine însuţi.
— Crezi ?
— Sigur. Tu consideri lumea un domeniu personal de utilităţi. În domeniul acesta al utilităţilor, eu sînt un decor exotic care se pricepe de minune la geografie, lucru care-ţi convine şi te aranjează. M-ai obligat prea mult, ca să nu te-ascult pînă la capăt.
— Dramatizezi ! De altfel, din clipa asta te eliberez de orice obligaţie (surîde ironic) pe care imaginaţia ta bogată o inventează... Dormi aici ?...
— Dacă nu deranjez, da...
— Dispune după dorinţă de camera ta...
Raul Eraclide se-nclină ceremonios.
— Îmi dai voie să mă retrag ?
— Îmi face plăcere, Eraclide.

Raul Eraclide trece în camera lui de lucru. Din clipa în care se aşază la biroul somptuos, moştenire de familie, încetează modalitatea de viaţă a acestei cărţi. Autorul îşi

declină orice răspundere față de Raul Eraclide... Răsfoiește fișe scrise ordonat, e un bărbat la douăzeci și opt de ani, înalt, subțire, cu trupul bine antrenat la tenis și scrimă, poartă peste cămașa galbenă-verzui un pieptar de piele albă, fără mîneci, are pielea mată, ochii aproape negri, un bărbat frumos, poate prea frumos, lucru care deranjează numai în măsura în care această frumusețe aproape virilă nu are acoperire în interior. Și la Raul Eraclide n-are. Din o mie și unul de motive. Fiu de profesor universitar — chirurg, cu reputație mondială, autor de tratate distinse de mai multe academii — Raul a-nțeles cu perspicacitatea nulității perfecte că pentru a trăi ușor, comod și opulent, nu are nimic altceva de făcut decît să organizeze discret și la nivel util audiența unor suferinzi de vază la reputația tatălui său.

Trebuie mărturisit aici că a făcut-o aproape genial. Relațiile lui merg de la directorii celor mai rîvnite podgorii, pînă la lumea academică, trecînd pe oriunde se poate obține rapid tot ceea ce este cvasi inaccesibil cetățeanului obișnuit.

Ajutat de rafinamentul la care ajunsese șirul de ascendenți începînd cu Eraclide-tatăl, Eraclide-fiul se aranjase confortabil într-un apartament elegant, într-o vilă masivă pe bulevardul 16 Februarie, cu fațada spre mare. Stampe chinezești ca acea delicată „Plimbare primăvăratecă în Palatul apelor", aparținînd dinastiei Song (960—1279), sau „Sat pe marginea apei", din vremea aceleiași dinastii, jaduri și cîteva vase din lac pictate ca-n vis de meșterii vietnamezi, cîteva porțelanuri de Bavaria, cărți, nici una de istorie, o canapea tapițată în piele roșie, două fotolii adînci cu aceeași tapițerie, covor lucrat în atelierele Damascului, în care culorile se sting palid, îi dau pe dinafară lui Raul Eraclide ceea ce îi lipsește în interior : o temă esențială pentru care să trăiască.

Autorul nu-i contestă inteligența, modul cum interpretează la vioară concertele lui Paganini, linia costumelor, spiritul conversației, faptul că fiecare vară îi asigură la două săptămîni cîte-o viligiaturistă nostimă, venită pe litoral în concediu și nici faptul că făcuse cîteva studii ample despre Dobrogea în vremea dominației bizantine.

Autorul nu-i contestă nici dreptul la existență. Regretă că nu poate să facă nimic pentru el, decît să-l înregistreze în acțiune, la modul cel mai obiectiv posibil.

Pe Maura, Raul a cunoscut-o la muzeu. Era în anul întîi la Geografie și venise să-și caute sănătatea la Techirghiol. Părinții Maurei lucrau într-un minister. Raul a plăcut-o. În anul doi, a vizitat-o la București. Maura era internată în clinica tatălui său. Desigur, profesorul a operat-o. Desigur, familia i-a rămas profund îndatorată. Raul a trecut asupră-și povara acestei recunoștințe... Între ei nu existau nici un fel de raporturi sentimentale. În fiecare vară Maura folosea integral apartamentul lui Raul, atîta vreme cît acesta își petrecea concediul la munte. Cînd se-ntorcea, Maura prospecta prin scufundări în apnee punctele pe care i le indica de la uscat.

Raul nu-și imagina cum va folosi recunoștința Maurei, pînă-n clipa cînd Dan Corbea a mărturisit într-un cerc de prieteni conținutul scrisorii lui Cotiso. O dată cu apariția vasului „Hai-hui" în fața Bazei, și-a precizat pînă la cel mai neînsemnat amănunt planul de acțiune „științifică" împotriva rivalului său întru istorie, Dan Corbea.

Nu știe încă precis dac-o face din rivalitate, din amuzament, sau din plictis. După ce răsfoiește fișele, bea un coniac într-un pahar de cristal, o ascultă pe Hélèn Shapiro cu al ei „Blues in the night" și „Sans penser à rien", apoi scoate dintr-un sertar secret al biroului o mapă din piele neagră. Desfășoară pe birou un sul de hîrtie de Egipt, îngălbenit de vreme, și citește urmărind pe hîrtia caligrafiată cu mîna următorul text scris în araba folosită de cultii Bagdadului.

„Către preafericitul capudan pașa Muslihaddin al Saidi ul Mulk, stăpînul mărilor albastre, sănătate. Află, preaiubitul meu prieten din copilărie, că fratelui tău i s-a-ntîmplat, cu voia lui Alah, o mare nenorocire. Caicul cu care-și aducea la Trapzon avuțiile de la Akerman, bătut de vînturi neprielnice, a fugit să caute scăpare spre țărmurile de la Künstendge. A vrut Alah ca fratele tău să piardă în Kara Deniz avuțiile strînse cu bir de sînge din Bogdan Ilî și tu însuți știi cît de răzvrătiți și iubitori să facă moarte între dreptcredincioși sînt acei cîini de moldoveni. De

aceea te rog din adîncul inimii mele îndurerate să-mi trimiți la cetatea de scaun a măritului împărat pe cei doi cufundători ai tăi, chiar cu acest caic al lui Abdarrahman Iusuf Ibn-Muhialdi, în așa fel încît la a doua lună plină să ajung acolo unde s-a cufundat lîngă țărm și cu voia lui Alah să-mi scot avuțiile din apele negre și neprietene. Și te mai rog ca pe un frate de inimă ce-mi ești să îngropi în uitare cele scrise aici.

Să fie veșnic parfumate cu ambră zilele vieții tale și binecuvîntarea mea să te apere mai credincios decît o za de Damasc."

Pe partea inferioară a sulului este desenat cu tuș un fragment de coastă, două drepte care pornesc una din Constanța, alta din Analdachioi și se-ntîlnesc la cîteva mile depărtare de țărm. Raul Eraclide transpiră brusc. A găsit scrisoarea într-un vechi sipet turcesc cu documente ale pașalei de Isaccea, documente referitoare la mișcarea navelor otomane în port. Sipetul zăcea la arhiva portului Constanța, adus aici și predat cu forme în regulă de căpitanul portului Isaccea în anul 1891.

Se aude clacsonul unei pilotine. Un semnal de sonerie, repetat insistent de trei ori. Raul Eraclide împachetează sulul. Își consultă ceasul-brățară. Era ora 20,30 și dincolo de perdeaua grea se vede luciul fosforescent al mării.

9

Camera are o nișă în care e aranjată canapeaua furniruită cu lemn de păr. O servantă joasă, un scrin, o măsuță în formă de paletă pe trei picioare și două fotolii scoică, cu tapițeria zmeurie completează mobilierul tineresc, căruia lumina difuză scăpată pe sub abajurul lămpii cu picior îi dă un aer de intimitate cochetă.

Îmbrăcată într-un capot plușat de bale, întinsă comod pe canapea, Maura ascultă ritmurile țîșnite din carcasa apa-

ratului de radio portativ. Destinsă după duşul călduţ, a ignorat toate sfaturile cosmetice pentru îngrijirea tenului şi acum gîndeşte la viaţa ei. Mai mult se vede pe sine în viaţă şi nu-şi explică de ce o face ca la un film în care interpretează două roluri principale, acela de eroină pe ecran şi acela de unică spectatoare, în deplin extaz faţă de ceea ce realizează Maura cealaltă, artista. Seri de dans, cursuri, marea, Bucureştiul, bulevardele şi-acum Constanţa, cu intriga asta amuzantă, ea în rochie de bal, era moda jupoanelor şi ce strînsă pe talie era rochia aceea, cea dintîi rochie de nailon, băieţii, niciodată prea interesanţi, existenţi numai în măsura în care se extaziau la apariţia ei ; aici, acum trei ani, el, de-atunci... Viaţa ei, un carusel, un fel de carnaval foarte colorat, geografia îi place aşa cum i-ar plăcea o prăjitură, sau poate o rochie nouă ; nu s-a gîndit încă la un mariaj, Raul există ca să-i împlinească capriciile de peste vară, ah „rumba azul" !, imaginile se şterg şi se vede undeva în Mexic, ori în localurile de noapte din Havana, închide ochii şi ritmul acum dintr-o dată languros i se topeşte în trup, i se topeşte stîrnind înfiorări necunoscute, tulburătoare.

Un glas răguşit :

— Mai am pînă pe cinşpe, jupîne, şi-mi faci lichidarea. De la scufundarea de luna trecută mai ai restanţă o juma' de sută.

Şi Raul :

— Mai încet.

— Aha !

Se ridică. Constatarea o jigneşte. Ascultă :

— Am făcut rost de şalupa aia. Greu, da' merge. Autorizaţia este ?

— Este.

— Atunci mîine la 10, pe debarcader... Las', jupîne, că nu te-nghite marea. Marea asta... Asta-i înghite pe ăia care-o iubesc. E ca femeile alea de port... Alea care te-njunghie, cînd te vede cu... Pardon... Îţi pute, jupîne ? Vorbesc urît ? ! Ia uită-te la mine-n ochi. Uite aici, în ochii ăştia care-au văzut ieşind din val toate porturile albe din Mediterana. Am un cuvînt. Mi-l ţin. Mă scufund şi mîine. Mi-ar place să nu găsesc nimic. Aşa mi-ar place mie. Aşa-mi veni mie

pe chelie. Că n-ai laba cinstită. Dacă n-ai laba cinstită, nu eşti bărbat. Dacă nu eşti bărbat, n-ai inima tare. Dacă n-ai inima tare, nu-nţelegi. Şi la nevoie, nu ştii să ierţi. Nu vă mai reţin, domnul meu. Cu onoare.

După zece minute, în cabinetul lui Raul Eraclide.

— Ascultă, Eraclide.

— Mi-e somn, Maura, şi mîine...

— Mîine ! Ce zi epocală, Eraclide. Mîine... Nu mă-ntrerupe... mîine ieşi în larg să-ţi verifici ipotezele.

— Ai ascultat ?

— Vorbeaţi tare.

— Mă rog.

— Magnific, domnul meu. Îţi învingi laşitatea, ieşi în larg, cu fur coordonatele stabilite de ceilalţi... Apropo : ştii că la 14 iulie 1964 „Meduza" a fost surprinsă de furtună, da, da, vijelia aceea, Eraclide, că a fost împinsă în mare, că patru zile echipajul acela s-a luptat eroic ?... Ştii că „Hai-hui", tot atunci, patru zile, fără un strop de apă de băut, singură acolo între valuri...

— Devii patetică şi nu te prinde.

— Eraclide...

— Sînt aici.

— O propunere...

— Ascult.

— Adu-ţi toate documentele pe „Hai-hui". Doar vrei acelaşi lucru. Ce importanţă are că descoperi tu „Kabylia" sau...

— Dan Corbea...

— Sau Dan Corbea, dacă descoperirea asta, iartă-mi didacticismul, dar peste un an sînt profesoară...

— Închidem paranteza... dacă descoperirea asta slujeşte ştiinţei — ştiinţă bineînţeles scris cu majuscule.

— Exact.

Eraclide se duce la bar. Scoate o sticlă de Bacardi. Toarnă în două pahare de cristal — un cristal admirabil cu irizări interioare — apoi lasă să se dizolve un somnifer puternic în paharul Maurei. Îi spune cu sînge rece :

— Deocamdată, pentru ideea ta, Maura.

Îi oferă paharul.

— Cedezi ? întreabă Maura.

— Mă gîndesc.

— Mult ?
— Pînă mîine la orele 10.
— Altfel e absurd, Eraclide... Şi, mai ales, ridicol.
— Spune-mi Raul.
— Ţi-ar face plăcere ?
— Multă.
— Atunci... Pentru tot ce-ţi doreşti, Raul.

Beau coniacul. Maura spune că mai are două-trei ore de somn, că mîine pleacă la „Hai-hui" cu bicicleta şi că-l va determina pe arheologul bănuit să nu ia marea, pînă la ora 10... Trece la ea în cameră şi, ca-n fiecare seară, se încuie precaut cu cheia. Aceleaşi precauţiuni le ia şi Raul Eraclide. După ce scoate toate fişele legate de cele două vase naufragiate, unul în antichitate şi celălalt în epoca dominaţiei otomane, încuie uşa biroului pe dinafară, nu fără să blocheze broasca cu o siguranţă. Practic, o face prizonieră pe Maura, pentru că odaia ei nu are fereastră, baia are un simplu luminator, iar biroul, geamurile dinspre mare şi bulevard şi uşa care dă în hol... Trece la el în odaie, se îmbracă în pijama şi se culcă, cu un zîmbet de mare satisfacţie întipărit pe figura măslinie.

ZIUA DE 13 SEPTEMBRIE

I

ZORII

1

Am un obicei vechi şi nu-l cred inutil. În general tabieturile de orice fel constituie autoîngrădiri. Cu cît sînt mai multe şi mai constante, cu atît îţi parcelează şi înţărcuie viaţa. Obiceiul meu se leagă de felul în care-mi încep şi sfîrşesc o zi, ţinînd cont de propria-mi teorie, care spune că : veşnicia este clipa, că această clipă trebuie trăită cu maximum de intensitate şi folos, că nimic nu e mai inutil decît să ucizi prezentul prin false trăiri, proiectate fie în trecut, fie în viitor. În consecinţă, îmi încep dimineaţa o dată cu răsăritul soarelui, pe care-l salut prin exerciţii de gimnastică yoga.

Sar din sacul de dormit, îmi scot tricoul şi, doar în slip şi tenişi, ies din cort.

E ceasul acela tainic dinaintea zorilor. Briza de la uscat a căzut. Peste mare pluteşte o ţesătură de mătase orientală, prinsă de boltă la orizont prin cîteva stele de aur.

Îmi spun : „Iată, venerabile, o nouă zi. Fii demn de mirajul prin care se naşte lumina. Fii fericit că poţi gîndi, munci, iubi. Că te poţi mişca, că eşti întreg şi sănătos, că duşmanii te duşmănesc ; că prietenii te iubesc, că natura îţi oferă astăzi cel puţin douăsprezece ore de activitate. Aerul umed al mării îţi învăluie trupul. Deasupra, Calea Lactee se topeşte în aburul vag de lumină ridicat dinspre Caucaz. Să facem trecerea organismului de la starea de somn la cea

de activitate. Exerciţii uşoare pentru sistemul muscular. Pentru cel nervos. Acum să ne masăm ficatul şi inima prin exerciţii construite de înţelepţii de pe malurile Gangelui". Respiraţia. Stau lîngă valurile foşnitoare, mă scaldă oceanul de ozon, deasupra cerul pare o nesfîrşită lagună verzuie, îmi menţin respiraţia şi ştiu că sînt stăpîn pe mine, pînă la ultimul nerv. Luceafărul de dimineaţă, şlefuit proaspăt, străluceşte viu, valurile se sparg de stînci, şuvoaiele de apă se retrag vuind şi mă identific cu Totul.

Înotăm, băiete.

Marea e caldă. Mîngîietoare. Imensă. Bras, craul, bras, craul. O cufundare în apnee. Respir adînc. Deasupra, cerul incendiat arde violent în lungi şi tăcute flăcări orizontale. Un pescăruş. Altul. Mă arcuiesc uşor. Trei bătăi de picioare. Intru pe verticală, cu ochii larg deschişi, în lumea verde şi legănătoare a apelor. Un curent glacial. Mă răsucesc uşor, cu picioarele. Mă ridic pe verticală. Tai undele cu umerii, cu pieptul. Ies între două valuri. Cerul e de smaragd lichid.

Înot. Ies la ţărm. Aud, undeva în spate, o respiraţie adîncă, de înotător expert. Fîşîitul caracteristic labelor de raţă. Marea, sîngerie, aşteaptă soarele.

Între două valuri, o cască verde. Braţe arămii, suple. O fată vine din larg. O dată cu răsăritul. O aştept între două stînci, la cîţiva metri de „Hai-hui", legănată alintat la ancoră.

2

Soarele se ridică din mare imens şi-nsîngerat. Linia orizontului, incandescentă. De acolo pînă la ţărm, tapiţerie lichidă în culori liliachii. Din spuma valului iese o fată arămie, înaltă, lucrată cu graţie într-o materie caldă, palpitîndă, sinuoasă. Îşi scoate casca. Scutură un păr scurt,

blond-ruginiu. Apa i-a rămas pe umeri, pe sînul plin, pe pîntec, în stropi luminoşi. Îşi scoate labele de raţă. Poartă costum Lastex verzui, atît cît să nu fie goală.

Am o senzaţie bruscă de încredere. Îi spun :

— Niciodată răsăritul n-a fost mai plin ca acum.

— Mulţumesc. Mă numesc Mira Bogdan. Sînt inginer piscicol. Vin de pe „Meduza", unde eşti aşteptat...

— Dan ?

— El.

Mă uit pe mare. Departe, abia creionat, catargul cuterului. Apreciez distanţa la circa 4 mile. Fata rîde.

— Sînt un fel de campioană nerecunoscută oficial. Tata e marinar. Mergi ?

Dintr-o dată toate lucrurile mi se par de-o simplitate desăvîrşită. Soarele se ridică pe boltă. Spre Mamaia trec autodubele cu alimente. Şoseaua se-nsufleţeşte ca la semnul unei baghete magice şi lumea se umple treptat de toate zgomotele, sunetele şi vibraţiile care-i dau viaţă.

— Aştept pe cineva la ora şase. Pînă atunci...

— E şase şi jumătate... Îşi consultă ceasul izolat într-o carcasă de plexi.

— Pînă atunci, ajută-mă să strîng cortul.

— Ai un halat ? Mi-e rece.

Stăm faţă-n faţă şi ne privim în ochi. Îi are albaştri, cenuşii, tandri. Sînt oameni lîngă care te simţi tu, poate mai evident tu, din cea dintîi clipă.

— Mi-e rece şi mi-e o foame de lup, spune şi rîde gingaş, cu o urmă de alint prea feminin, pentru trupul ei de gimnastă.

Intrăm în cort.

— Olala ! Ce ordine... Îmi place.

Se îmbracă în halatul meu. Îşi suflecă mînecile. Halatul îi ajunge pînă la călcîie. Intrată în el, îşi pierde brusc aerul de gimnastă. Pare o şcolăriţă îmbrăcată în halatul tatălui ei.

— Poţi să faci o cafea, îi spun.

— Tu strînge lucrurile în saci şi du-le la „Hai-hui". Amarează-le bine. „Steaua" ne-a dat o previziune cam albastră : vînt de nord şi la amiază, hulă.

Împachetez în cei patru saci de plastic tot ceea ce alcătuieşte confortul interior al cortului. Fiecare sac înghite rapid saltelele pneumatice, schimburile, treningul, încălţămintea, conservele, pîinea şi biscuiţii stoc intangibil, pe care-l păstrez pentru orice eventualitate de cîte ori ies în mare. Mira a pus filtrul pe spirtieră. Miroase plăcut şi aromitor a cafea. Ca un vechi călător ce mă aflu, am ajuns să simplific la extrem tot ceea ce se leagă de bagaje. Sacii sînt în patru culori: roşu, galben, albastru şi verde. Cel roşu conţine echipamentul de mare, compus dintr-un costum de corp, o cagulă şi o pereche de ciorapi, toate din lînă, pe care obişnuiesc să le îmbrac de cîte ori se burzuluieşte marea şi e vreme rece, toamna tîrziu sau primăvara devreme. Anul trecut m-a prins o rafală în larg, m-a răsturnat, era pe la sfîrşitul lui noiembrie, şi am stat 24 de ore în apă luptîndu-mă s-o întorc pe „Hai-hui", lucru dovedit imposibil din pricina hulei puternice. N-am îngheţat şi nu m-am sleit datorită acestui brav costum de pescar breton. A doua zi, spre seară, m-a pescuit un pescador din flota bulgărească la cîteva mile sud, sud-est de Capul Caliacra. Tot în sacul roşu îşi au locul pistolul de rachete, lumînările fumigene şi vesta de salvare.

Niciodată n-am încercat un sentiment mai înnoitor decît cel pe care mi-l dă prezenţa fetei necunoscute pînă acum zece minute. Mă intrigă întîrzierea Maurei. Nu că nu mi-ar place să prelungesc cu cîteva ceasuri aceste pregătiri de plecare, la care, pentru întîia oară în cariera mea de călător pe apă şi uscat, participă spiritul ordonat şi cald al unei femei, dar plecările, lucruri deosebit de importante, sînt reuşite atunci cînd se întîmplă la secunda hotărîtă.

Mira a făcut sandviciuri cu unt şi salam de Sibiu. Ridic aripile intrării în cort. Afară, zi de sfîrşit de vară, nostalgică.

— Dacă nu vine pînă strîngem cortul, ce faci? mă-ntreabă.

Ridic din umeri. Tot ea:

— Astăzi, Dan vrea să dragăm cu „Meduza" şi „Hai-hui" între patru balize pe care le-a ancorat la începutul săptămînii. N-a fost sincer cu tine şi pentru asta ne-am certat. E bună cafeaua Mocca şi-mi place. A cerut referiri

le la Institutul de Arheologie din Brindisi, apropo de acel rmator şi angrosist...

— Aurelius Varo ?

— Da.

— Şi ?

— „Kabylia" a naufragiat în drum de la Histria la Tomis, mai aproape de Tomis, unde ţărmul este stîncos, se pune în însemnările acelui Varo, despre care cei din Brindisi afirmă că era un negustor stilat, om de largă cultură şi mare amator de artă orientală. Nu e nevoie să te-nfrunţi. Încearcă să înţelegi... Aşa cum încerc eu, spune aproape şoptit. Îşi aruncă părul pe spate cu o mişcare băieţească. Se ridică şi iese din cort cu farfuriile din plastic şi paharele.

— Le spăl la bază ?...

Lumina fragedă cade pe ea festiv şi darnic.

— Apropo ! O aştepţi cumva pe Maura ? Şi fără să-mi aştepte răspunsul : Este singura fată capabilă să stea la 30 de metri pe rezervă, pînă la ultima îmbucătură de oxigen. Numai ea putea să rişte un drum de o săptămînă pe „Hai-hui".

3

La ora 07,55 situaţia e următoarea : cortul, ridicat şi strîns în sacul lui. „Hai-hui", adusă la cîţiva paşi de ţărm, în apa pînă la centură, ancorată cu prova în val. Totul bine amarat în ambele borduri. Canistrele, de cîte cinci galoane, cu apă de băut, amarate la piciorul catargului şi acoperite cu pînză de cort umezită în mare. La pupa sînt buteliile şi sacul cu echipamentul de scufundare. Noi doi, unul lîngă altul, pe-o stîncă, făcînd ultraviolete.

— „Hai-hui" a ta e plină de poezie. Îmi place viaţa pe care-o duci. E bărbătească, cu multă melancolie şi, mai ales,

fantezie. Dacă în zece minute nu vine, hotărîm. Pînă atunci spune-mi totul despre voi doi.

O indică pe „Hai-hui" cu bărbia, îşi scoate halatul şi se întinde degajat în lumina, acum încropită, a soarelui. Urmăreşte un cumulus de timp frumos, ivit nu se ştie de unde, deasupra noastră. Am întîlnit rar o femeie tînără, care să se preocupe de altceva şi altcineva în afara ei însăşi. Am întîlnit şi mai rar o femeie tînără, care, conştientă de frumuseţea trupului ei, să şi-l abandoneze atît de superb firesc soarelui şi mării. Vuietul valurilor sub picioarele noastre, ţipetele pescăruşilor, prospeţimea văzduhului îmi creează o stare de euforie profundă. Pe „Hai-hui" am cumpărat-o de la un regizor de operă, Georgescu, un îndrăgostit de sportul cu vele, care a făcut-o la un marangoz din Galaţi. Om cu fantezie, a înzestrat-o cu tot ce-i trebuia, de la ancoră la marele pavoaz, şi cînd s-a despărţit de ea, a plîns. E o barcă intermediară între iolă şi pui de mare, albă, lungă de 4 metri, cu două perechi de rame, catarg, o velă latină, altă velă mică latină şi un floc. Cu bompresul şi velele sus, „Hai-hui" are aerul grav al unui cuter în miniatură, ieşit din rada cine ştie cărui port sudic, pentru că fostul ei stăpîn a rugat un scenograf să-i picteze pînzele şi scenograful a risipit pe vele petice fanteziste de culori vii.

E construită în sistem suprapus din frasin fiert, ardentă, uşoară pe val, nu ambarcă apă şi, în rezumat, sînt îndrăgostit de ea, pentru că e sensibilă şi înţelegătoare, nu face nazuri decît atunci cînd e guvernată neîndemînatic şi mai ales participă cu dăruire la acest fel al meu de a fi, nu prea îndepărtat de numele pe care-l poartă.

— Îţi place să fii mereu hai-hui ? mă-ntreabă Mira.

— Îmi place să cunosc şi să mă cunosc, inginerule.

Fata se ridică într-un cot. Se uită în larg, acolo unde apele îşi schimbă nuanţele şi culoarea cu fantezie inepuizabilă.

— Să cunoşti, cunoscîndu-te... Îmi place formularea. Să te recunoşti într-un peisaj. Să-ţi măsori posibilităţile, singur, într-o furtună pe mare. Să laşi să-ţi defileze în lungul bordurilor o mie de mile de Dunăre. Să te pierzi în Deltă şi să te reîntîlneşti cu tine în condiţiile omului din

locuinţele lacustre. Dacă dezbraci toate astea de poezie şi exotism, rămîne acţiunea. Curajul. Forţa. Stăruinţa. Adică esenţa. Îmi placi. Îmi place felul tău de a privi viaţa. Şi-mi place mai ales faptul că nu-ţi trăieşti experienţele în cercul, iartă-mă, totuşi îngust al propriului tău craniu. Dan mă dezamăgeşte cu fiecare zi ce trece. Trebuia să ne căsătorim în august. Am amînat. Nu ştiu precis de ce am amînat. Crezi că-n viaţa noastră există imponderabile care... Au trecut zece minute. Ce hotărîm?

Are profil pur, sprîncenele desenate perfect, lumina zilei o înfrumuseţează şi mi se uită direct în ochi cu o francheţă care mă eliberează de orice convenţie.

— Cred că pînă diseară sînt cel mai îndrăgostit navigator singuratic de pe mapamond. N-o cunosc pe Maura decît de-aseară, dar mi s-a părut o fată de cuvînt.

— Este.

— Atunci?

— Poate i s-a-ntîmplat ceva.

— Ştii unde stă?

— La Eraclide.

Pauză. Ipotezele de-aseară prind consistenţa certitudinii.

— S-o fi folosit ca pe-o...

— Spioană.

— O brunetă francă şi precisă ca ea?

— Brunetele te fac cel mai îndrăgostit navigator singuratic de pe mapamond?

Se ridică. Sare elastic de pe stîncă.

— Dă-mi, te rog, o cămaşă, o pereche de pantaloni, ceva şi haide în oraş. O căutăm. Maura n-a întîrziat niciodată nici un minut.

— Vă cunoaşteţi?

— Într-un fel, da.

Controlez ancora. E prinsă bine de fundul stîncos. Ies, mă şterg cu halatul şi o trag pe „Mirela" lîngă ţărm. În portbagaj am geamantanele cu schimburi, cele două costume de haine şi tot ceea ce nu pot ambarca pe „Hai-hui". Mira, de aici încolo se va numi simplu Mira, cu toate că respiraţia şi gîndurile ei, parfumul discret de soare şi tinereţe al părului, gesturile şi comentariile trupului zvelt mă tulbură,

are ceva mult mai profund, acel ceva care identifică spiritul cu sensul fiecărei zile, acel ceva care umple cerul de poezie şi ceasurile de bucurie intensă, Mira, spun, scoate din geamantan un flanel alb, fără mîneci, şi pantalonul de doc albastru pe care-l port obişnuit la drum cu maşina.

4

În faţa Bazei Academiei, la ora 8,45. Prezenţi: I. G. Düller, Marian Tomoiu, Mira, eu. Pe aleea cu prundiş mărunt, un B. M. W. tip sport, decapotabil, roşu, intră pe două roate la curbă. Frînează scurt. Îşi coboară statura atletică biologul Val Dima.

— Salut la toată lumea. Te sărut, Mira... Persişti? Straşnic îţi stă aşa, în travesti.

O ia de umăr. O strînge la pieptul lui, constat cu un fel de gelozie stupidă, extrem de încăpător. Mira se desprinde lejer. Vine lîngă mine şi asta-mi tincturează demnitatea.

— Vă cunoaşteţi? întreabă ea.

— Nu încă suficient, spune din dosul bărbii uriaşul blond. Uite ce e, băieţi. Azi-dimineaţă a trecut I. G. pe la mine. M-a lămurit atît de bine, sau mai curînd şi-a bătut atît de bine joc de claustrarea mea, încît m-a convins. Pe toate actiniile din lume, vă stau la dispoziţie trei zile, domnii mei. Sînt gata să cobor la 80 de metri întru slava arheologiei. Cu atît mai mult, cu cît l-am văzut pe nevertebratul de Eraclide moşmondindu-se pe lîngă o şalupă în port, jos, la debarcader. Atenţie, însă. Dacă această Monstrillidă din subordinul Podoplea, tribul Ampharthrandria, vezi comunicarea stimatei mele colege Florica Porumb, în tomul XI, pe 1961, al Comunicărilor Academiei, intitulat „Contribuţii la cunoaşterea familiei MONSTRILLIDAE din dreptul litoralului românesc al Mării Negre", închid paranteza, deci dacă această Monstrillidă pe nume Dan Corbea — scuză-mă, Mira — mă jigneşte cu misterele lui...

Ridică un arătător elocvent :

— Va fi scalpat, spun, cu glas jos, toți trei cercetătorii, luîndu-și cele mai crunte figuri posibile... Disecat și conservat în formol.

— Întîrziați încă cinci minute. Uite la ce ne-am gîndit, Mira. Noi și așa ieșim astăzi cu „Steaua". Vrem să luăm probe de la 30—40 de metri. Cu trei vase și atîția scafandri cîți sîntem, putem prospecta strașnic. Scoate-i din cap amicului tău că urmărim să-i ciupelim cununa de lauri a descoperirii. Să trăiască, să-nflorească, dar să nu fie stupid.

Discursul lui I. G. Düller e de-a dreptul convingător.

— La cît luați marea ? întreabă Mira.

— Păi abia la 12 e „Steaua" aici. Pînă îmbarcăm aparatele, compresorul...

— Să zicem, 13,30.

— La 14,30-15 sîntem lîngă „Meduza".

— Perfect, spune Mira.

O exclamație guturală a biologului Val Dima care scoase din mașină două butelii și o arbaletă.

— Uite-l... Sarda sarda. Pălămida. Infamul Eraclide.

La cîțiva metri de promontoriu, ia volta spre larg, cu două mustăți de spumă sub chilă, o barcă automobil, în care disting clar la volan capul Morunului și alături, comprimat într-un pulover alb, într-o nemișcare hieratică, silueta lui Raul Eraclide.

— Să ne grăbim, spune Mira, nervoasă... La 14,30-15, băieți... Te rog, repede. În cel mai tîrziu două ceasuri trebuie să fim la „Meduza".

5

— E groaznic ca omul în care ai crezut să te dezamăgească în rate... lunare. E penibil să asiști la o discuție ca cea a biologilor și să le recunoști dreptatea. Iartă-mi indiscreția față de mine însămi. Dacă mergi direct pe țărm,

scurtezi. N-ai puncte de intersecţie. Eraclide n-a luat-o pe Maura. E limpede. Nici nu poate fi altfel. Maura e totuşi dintr-o bucată. Am crescut în ideea că adevărul e printre puţinele atribute care-ţi conferă demnitate şi poate oxigenul cotidian. Tata a comandat numai cargouri de mare tonaj. Astăzi îl comandă pe „Timiş". E la doc pentru reparaţii. Pleacă în octombrie spre Indii. Tata e un om adevărat. Îmi place cerul ăsta, cînd soarele se află la est, est-sud. Lumina lunecă pe mare şi marea... uite-o. Verde. Smaragd. Acum, sinilie. Cenuşiu. Spre albastru. Violet. Ce neliniştiţi sînt pescăruşii. Ca tine. Ţi-am citit însemnările de călătorie. Nu ştiu ce mi-a plăcut mai mult. Acuitatea cu care simţi şi trăieşti peisajul ?! Lumina ?! E multă lumină la tine. Şi o voluptate a culorilor. Un rafinament al nuanţei. Tata o să se bucure. Îi plac bărbaţii ca tine. Fii atent. Uite fetiţa asta. Uite-o ce ochi nefireşti de albaştri are. Ce bucle îngereşti. Ţi-a arătat Dan şarpele ? Ce zici de metafora asta a şarpelui neînchipuit de bun şi-nţelept, cu toată forţa trupului aceluia uriaş filtrată prin ochi, în spirit ? Cînd mă scufund, trăiesc în lumea de basm pe care-o cunoşti. Cît ? Un ceas ! Două ! Trei ! Controlez talienele. Urmăresc migraţia bancurilor de peşte. Mă identific cu fiecare aspect al meseriei mele. Şi ? Poate fi aici fericirea totală ? Nu-mi răspunde. Fii atent. Mergi prea repede prin oraş. N-ai vreme să guşti strada. Cu oamenii, vitrinele, mişcarea, culoarea... Ia-o pe lîngă farul genovez. La dreapta... Nu aici. Opreşte în faţa parcului Cazino. Încă. Aici. Geamurile acelea... Nu acolo. Draperiile trase. Da, are draperii roşii, de catifea. Ce facem ?

6

Am impresia că asist la turnarea unui film american din epoca de aur a comediei. Se deschid brusc ferestrele învecinate pe stînga şi dreapta. Pe unul din balcoane iese o

coniță nostimă, cu părul plin de bigudiuri, înarmată cu trompa unui aspirator de praf.

— E o crimă la domnul Raul, îi spune vecinei o matroană respectabilă, ieșită pe celălalt balcon.

— Aș!! Vreo fată, spune, cu voce de bas, matroana.

Ciulesc urechea. De sus încep să răzbată sunete neobișnuite. Se smulg draperiile. Se deschid geamurile. Țîșnește în stradă o harababură de sunete împerecheate după cea mai bizară concepție dodecafonică. Probabil cîntă simultan trei posturi de radio, al patrulea comunică starea atmosferică pe țărmul Mediteranei și un magnetofon punctează totul cu ritmuri îmbietoare de twist.

— Ce orgie! se strîmbă conița cu bigudiuri.

— Fetele din ziua de astăzi! comentează nazal voluminoasa.

La alte etaje, alte capete casnice.

— Ce se-ntîmplă aici, madam Marcheto?

— A ajuns blocul un lupanar. Revoltător!

— Om de știință!

— Cum e sacul, și peticul.

Un cap cu barbă de pirat, favoriți și lunetă de marinar. Luneta se-ntoarce de la mezanin spre etaje.

— Bon giorno, bon giorno, sultăniței, nechează barba de pirat. Tot cu combinezon de nailon, bruneto?! Ce surpriză, Fatima, patima mea! Și tu, Azizé, durerea inimii mele!

Protește vehemente la etaje. Un strigăt de alarmă:

— Foc!

— Arde!

— Fooc!

Toate capetele cu bigudiuri și baticuri dispar aspirate fulgerător. Pe ferestrele apartamentului învecinat iese o trombă de fum violet.

— Deșteaptă, rîde Mira... Fugi și cheamă pompierii: 22—22. Uite aici o fisă.

Strada se umple de locatare. Văd cu coada ochiului un bărbat înalt, barba de pirat, cu o maimuță pe umăr, luneta în buzunar, făcînd temenele femeilor.

— Porumbițelor...

Cum pompierii erau liberi, conversaţia mea cu ofiţerul de serviciu a fost cît se poate de laconică.

— Foc pe bulevardul 16 Februarie, vizavi de parcul Cazino, am spus.

— Sînteţi sigur ?

— Absolut. Iese un fum violet de toată frumuseţea.

— Violet ?

— Are vreo importanţă culoarea ?

Aud nişte ordine la capătul firului. O sirenă de alarmă sau aşa ceva, apoi glasul ofiţerului de pompieri.

— Probabil vreo explozie la aragaz. În zece minute sîntem acolo.

În stradă, rumoare. Un miliţian în ţinută albă aliniază curioşii pe trotuar. Fumul violet iese în clăbuci denşi ca şi cînd ar fi fost pompaţi din interiorul apartamentului. Mira îmi apucă braţul.

— Du-te la maşină şi porneşte motorul, îmi şopteşte. Rişti o amendă ?

— Orice, numai să ajungem la timp.

— Nu opreşti, oricît te-ar fluiera miliţianul.

— S-a făcut. Vă aştept.

Mira are un surîs uşor, ceva adolescentin în toată făptura nobilă, travestită în băieţandru.

Îmi fac loc printre gospodinele blocului neliniştite de foc, printre care se învîrte agresivă barba de pirat, făcînd propuneri ademenitoare în stînga şi dreapta. Aud glasul miliţianului :

— Domnule Levaditis, dacă ultragiezi morala proletară, ai să stai unde ai mai stat.

— Mai bine îl ţineaţi acolo încă cîţiva ani. Ăştia strică fetele tinere.

— Toate nepriceputele se vîră în treburile oamenilor serioşi.

— Săracu' domnul Raul.

— Aşa-i trebuie dacă nu se mai potoleşte.

Pompierii. Mașini roșii. Clopote. Sirene. Ostașii, perfect disciplinați. Scara, care se ridică rapid spre etajul cu pricina. Pornesc motorul. Întorc mașina și mă apropii pe nesimțite, mergînd înapoi. Am sentimentul că Mira știe precis ce s-a-ntîmplat în apartamentul lui Eraclide, că ea cu Maura se cunosc mult mai bine decît lasă să se întrevadă și că există în lumea lor o încărcătură de contradicții, gata să explodeze. Din clăbucii de fum violet iese Maura. Constat că e îmbrăcată aproape marinărește. Încalecă pervazul. Îi dă pompierului harnașat de luptă, cu furtunul la centură și toporișca în mînă, o raniță plină. Ostașul șovăiț. O trece unui sergent care-l urmează. Maura se pleacă în interior. Aduce la lumină o sacoșă și o geantă de voiaj. Își face loc pe scară. Coboară rapid în murmurul curioșilor. Primul pompier dispare în casă. Se produce îmbulzeală, cineva strigă :

— Vă rog, cetățeni, mențineți ordinea.

O văd pe Mira venind repede, cu raniță Maurei și, înainte de a-mi da seama de unde-a răsărit, Maura, numai zîmbet, se aruncă pe bancheta din spate :

— Repede, spune, că altfel... Izbucnește în rîs. Caută în sacoșă. Scoate aparatul de radio portativ. Trece peste cîteva posturi, se oprește la un glas plăcut de femeie, ascultă și, în vreme ce gonesc pe strada Marc Aureliu și ocolesc posturile de dirijarea circulației din centru, spune :

— Contractul meu cu Eraclide a fost reziliat astăzi, Mira.

— Mă bucur, răspunde Mira și-mi face impresia că-și stăpînește sentimente pe care nu le pot defini... Te-a-nchis în casă ?

— Exact.

— Știi c-a ieșit în larg ?

— Eraclide ? În larg ?

Pauză. Apoi, Mira :

— Ai aprins lumînări fumigene ?

— Da. Și le-am vînturat cu aspiratorul de praf. La dracu' ! Nu era să fiu mai puțin deșteaptă decît Eraclide.

O văd în oglinda retrovizoare, pieptănată cu grijă, fardată... Se lasă pe spetează banchetei, întărește emisia și-nchide ochii.

— Mi-ar plăcea să ne găsim fiecare, şopteşte Mira, sau poate doar mi se pare mie că şopteşte.

Gonesc cu 120 pe vitezometru şi-n parbriz apar siluetele de beton şi cristal ale Mamaii, proiectate pe cerul de lapislazuli.

8

Ora 10,45...

Vîntul de nord, nord-est se-ntăreşte. Filez uşor şcota velei mari. „Hai-hui" se-nclină lin în tribord. Marea foşneşte sub chilă. În pupa rămîne siajul cu margini de spumă albă. Mira, în costumul de baie verde, se lungeşte pe grătarul bărcii. Îşi încrucişează braţele sub cap şi priveşte cei cîţiva cumuluşi de timp frumos care se răsfaţă deasupra noastră... Maura, aşezată la prova, cu părul lung, negru, strălucitor fîlfîind în vînt, îşi scoate cu mişcări leneşe pantalonul albastru pescăresc şi bluza albă. Rămîne într-un costum roşu, dintr-un material elastic, perfect ajustat pe coapse. E mai înaltă decît Mira, mai voinică şi trupul ei are ceva statuar, o demnitate gravă, cu ecouri vechi, venite de undeva, din antichitate.

Mi se pare că nimic nu poate fi mai frumos decît „Hai-hui" sub vîntul acesta de 4 carturi, cu velele ei multicolore în fluture, cu catargul balansînd ca-n vis proiectat în cer, cu marea uşor montată în borduri, cu prova tăind valurile, cu Mamaia strălucind festiv în pupa şi cu cele două fete la bord, mîngîiate de soarele acum darnic, risipind pe mare curcubee pline de fantezie. Maura îşi pune hainele în chesonul de la prova. Se aşază tot pe grătar, la prova, cu ceafa sprijinită de copastie, prinde un post grecesc care transmite muzică de dans, îl filează la şoaptă, închide ochii şi ştiu c-ascultă marea, ascultă vîntul în sarturi şi tăcerea aceea profundă care nu poate fi înţeleasă decît la bordul unui velier în plină mare.

Există momente de detaşare deplină. Trăiesc un asemenea moment. Prezenţa fetelor la bord adaugă un spor de poezie, necunoscut. Marea mi se pare mai albastră, cerul, mai transparent. „Hai-hui", mai intimă. Mă abandonez plăcerii de a simţi viaţa iolei, plăcerii aceleia intense de a te identifica cu marea şi cerul, cu nava şi alunecarea lină, acompaniată doar în surdină de vînt şi muzica cu ritmuri sudice, plină de explozie, de soare şi viaţă.

9

Ora 11,32...

Mare montată. Drept în prova, o şalupă albă, într-un ruliu [1] dulce, pivotează pe ancoră. În două carturi prova babord, la aproximativ o milă, distinct, un cuter cu velele strînse.

— „Meduza", spune Mira.

Maura îmi cere binoclul. Priveşte intens multă vreme.

— „Gitana"... Ce nostim. Şalupa se numeşte „Gitana".

Mira : — Vrei să vezi cine e în şalupă ?

Maura : — Am văzut.

Mira : — Nu-i comunici nimic ?

Pauză. „Hai-hui" taie marea cu veselie abia stăpînită. Fumurile agăţate pe sarturi stau de mult la orizontală. Valurile sînt deocamdată ample, cu înălţime mică, balansul e plăcut şi pentru că-i ştiu calitatea esenţială, aceea de a avea o perioadă mare de ruliu, sînt atent la ceea ce se naşte la bord, dincolo de liniştea care-a domnit pînă acum. Mira se ridică. Se strecoară pe sub ghiu. Controlează rapid cum sînt amaraţi sacii, legăturile canistrelor şi buteliilor de oxigen. Maura stă cu spatele la noi. Îşi udă umerii rotunzi, arămii.

— Este nedrept să se folosească de munca mea. De indicaţiile lui Dan. Trebuie să-i vorbesc. Eşti drăguţ să-l dublezi ?

[1] Ruliu = mişcările unei nave în jurul axului longitudinal.

— Gata pentru volta-n vînt ! spune Mira.

Rîd pentru că nu e nevoie de nici o voltă-n vînt şi la bordul lui „Hai-hui", în genere, nu e nevoie de comenzi. Eu sînt un fel de chintesenţă a echipajului, de la mus la căpitan. Îmi place cu deosebire atitudinea Mirei la bord. Se aşază la piciorul catargului, acolo unde sînt legate capetele fungilor, se uită cînd la şalupa acum foarte apropiată, cînd la mine şi aşteaptă cu calmul acela încordat care precede manevra pe un velier în mare rea. Manevrez să dublez în siguranţă şalupa. Bordul din vînt e liber. Ştiu de multă vreme că gîndurile şi sentimentele puternice creează un cîmp magnetic de-o intensitate cvasimaterială. Nu ştiu în ce poate fi cîntărită şi măsurată starea de incertitudine a Mirei, crisparea interioară a Maurei, fuga neghioabă a atenţiei mele de la bruneta statuară, despre care nu ştiu nimic în afară de faptul că rîsul acela solar trădează o mare spontaneitate, la blonda de la piciorul catargului, cu ochii ei cenuşii, cu încrederea şi echilibrul degajate de fiecare gest. Îmi caută privirea. Îi fac un semn cu capul. Dezleagă nodul fungii. Coboară vela mare. Trag ghiul în barcă. Vin în vînt, travers pe „Gitana". O ştiu. Aparţine unui centru de cercetări hidrologice, are nouă locuri, o frumuseţe de motor Savoya-Marchetti, e albă, cochetă şi poate una din cele mai rapide bărci-automobil din port. Banchetele sînt capitonate cu piele roşie.

— Pot să-ţi vorbesc, Eraclide ? strigă Maura, pentru că „Hai-hui" intră în derivă şi se îndepărtează vădit de „Gitana".

Îmi place mişcarea permanentă a mării. Îmi dă senzaţia acută a timpului. De lîngă volan se ridică un tip livid, cu obrazul schimonosit oribil, cu trăsăturile căzute. Se încleştează de copastie. Face un semn disperat. Se pleacă frînt de răul de mare încuibat vizibil în toate măruntaiele lui. Răul de mare nu are nimic penibil în el însuşi. Sînt marinari încercaţi care-l au pe mare rea. O las pe „Hai-hui" să deriveze. Nu e nici un pericol. Omul frînt peste copastie are-n el ceva dezamăgitor.

— Atenţie, spune Mira şi-mi arată marea.

Din adînc ies la suprafaţă binecunoscutele bule de aer ale detentorului de la scafandrul autonom. Pun cîrma uşor sub vînt. „Hai-hui" îşi umflă vela mică. M-apropii din nou

de „Gitana". Bulele de aer ies undeva în prova tribord, la cîţiva zeci de metri de „Gitana". Morunul se ţine de parîma ancorei. Cunosc fundul. Stînci, alge, lume de cataclism geologic.

Maura, cu glas calm, perfect stăpînit :

— Asta e toată povestea, Mira. Am trecut la el din orgoliu. M-a instruit admirabil. Are despre „Kabylia" date mai precise decît voi. Dar nu pe „Kabylia" o caută cu atîta înverşunare. Caută altceva. Probabil că acel altceva e aici. Pe mine m-a orbit gelozia. Dorinţa de a servi lecţii usturătoare. Pe Eraclide îl orbeşte orgoliul. Neputinţa... Dacă laşi să poarte, îmi spune, ajungi lîngă scafandru. Se pleacă peste copastie. Aud şuieratul aerului în detentor. Mă ridic. Se ridică şi Mira. Dintre două valuri apare silueta diformă a scafandrului. O rază înfiptă în apă se reflectă din carcasa de oţel luciu a buteliei. Morunul iese la suprafaţă. Se-ntinde pe val. Are umerii atletici. Spatele, acoperit cu blană de păr negru, des. Se orientează rapid. Îmi face semn cu mîna. Înoată spre „Gitana". Taie valurile, dispare, apare, detentorul şuieră şi Morunul are-n el ceva de animal marin. Supleţe eleganţă, dublată de forţă, degajare totală, mişcări articulate armonios, plăcere voluptoasă în fiecare gest. I-am văzut o clipă ochii în spatele cristalului măştii. Halucinaţi. Ceva atît de straniu, o chemare disperată şi triumfătoare în acelaşi timp, o sfidare zvîrlită dispreţuitor şi altceva, sentimentul sfîrşitului, un gol lăuntric terifiant, o spaimă cumplită, mărturisită nu ştiu prin ce mecanism al inconştientului care nu mă înşeală niciodată, pe care l-am văzut de fiecare dată în ochii celor sortiţi morţii. Strîng vîntul. „Hai-hui" se apropie de „Gitana". Ajung bord în bord, în clipa cînd Morunul se prinde de copastia bărcii-automobil, lîngă scara de pisică lăsată în apă. Îşi scoate din gură muştiucul tubului de respiraţie. Ridică ochelarii pe frunte. Bordurile celor două bărci se coboară şi urcă în ritmul lent al valurilor.

— Ei, jupîne, abia acu' te-nţelesei, spune Morunul. Îşi ridică sacul de plastic pe care-l poartă la piept. Caută în el. Aruncă pe bancheta din faţă a „Gitanei" cinci monede strălucitoare de aur. Cinci monede din cel mai roşcat şi curat aur, care, dincolo de şuierul vîntului în sarturi, de clipotul valurilor sub chilele bărcilor, scot un clinchet vesel, promi-

ţător. Ceea ce se întîmplă în clipa cînd monedele de aur se răsfiră pe bancheta capitonată în piele roşie poate fi împărţit pe secvenţe precis delimitate. Toate cunoştinţele mele de numismatică intră într-o deliberare prodigioasă : taleri genovezi, vreun vas genovez, guldeni — de unde guldeni ? — ţechini, poate ţechini, mai sigur ţechini, vreun vas care trebuia să ducă soldele ienicerilor de prin raialele de la Dunăre...

— Hei, arheologule, strig, ţechini sau taleri genovezi ?

Secvenţele sînt simultane, trebuiesc privite ca-ntr-un cinema-panorama şi urmărit jocul actorilor, pentru că totul nu este decît chestiune de nuanţă.

Mira, Maura, la prova.

Maura : — Deci adevărat.

Mira : — N-ai ştiut ?

Maura : — Am bănuit.

Mira : — Frumoasă descoperire.

Maura : — Mijloace murdare. Mi-e scîrbă.

Mira : — Poate ar vrea să-l ajutăm ?

Maura : — Eraclide ? Uită-te la el.

La bordul bărcii-automobil „Gitana". Omul agăţat de copastie ia apă în pumni. Se udă pe obraz. Pe ceafă. Repetă gestul cu un fel de automatism crispat. Din ce în ce mai repede. Se răsuceşte chircit în el. Un val mai înalt balansează vasul. Îşi pierde echilibrul. Cade pe banchetă. Se frînge peste monede. Nu se vede decît un spate în pulover alb, cocîrjat. Acum umerii au mişcări spasmodice. Omul se întoarce ca şi cînd i s-ar fi destins un resort interior comprimat pînă la limita de rupere. Are ochii ieşiţi din orbite. E congestionat. Strigă ceva nearticulat. Se repede la Morun. Îi dă cîteva lovituri în cap.

— Ce-ai, jupîne ? Ai turbat ?... Hei, ăsta a turbat, strapazanu' lui.

Morunul îşi dă drumul în apă. Vine la „Hai-hui". Cel de pe „Gitana" reuşeşte să articuleze cuvintele :

— Bandiţilor ! Şi tu, Maura, femeie fără sentimentul recunoştinţei ! Bandiţilor !... Să furaţi... Voi ?... Afară !... Afară de aici... Eu !... Ha, ha !... Nimeni... Sînt mandatarul legal al lui Muslihaddin al Saadi ul Mulk... Auziţi ? ! Man-da-ta-rul !

Omul pricinuieşte stupoare. Se pare că i s-a deranjat echilibrul interior, că ceva primar şi grosier a răsturnat firescul în favoarea unei situaţii penibile.

Aici, agăţat de copastie, ridicîndu-se o dată cu ea pe val, Morunu.

— E chestie serioasă acolo, jos, dom'le ! Un caic, curent al dracu greu printre grinzi, că parcă-s de beton armat, şi nişte lăzi... E nevoie de o gheară, de o bigă... Curentu' ăla rece mă taie. Chemaţi „Meduza", dom'le. Are şi Morunu o ambiţie la viaţa lui... Să scrie colo la muzeu, pe cartonaş d-ăla subţire : „descoperit de Morunu, la paş'cinci de metri pe fundul mării"... De ăsta, de jupînu', să nu scrie nimic, că n-are caracter. Sal'tare, că se montează marea şi trebuie s-o duc pe „Gitana" la bază.

Ia muştiucul în gură. Se orientează scurt. Îşi trage ochelarii şi dispare sub val, printr-o scufundare ciudată, neîntîlnită în practica mea de scafandru autonom.

Bag de seamă că Mira ridică vela mare. Cel de pe „Gitana" s-a-ntors la monede. Cerul e limpede. La prova, Maura spune foarte clar :

— Eraclide, doreşti ajutor ?

De pe „Gitana", nici un răspuns.

Maura : — Apropie-te. Vreau să-i vorbesc.

Strîng vîntul. Maura trece rapid la o agitaţie interioară abia disimulată sub aerul grav pe care şi-l impune. Vin aproape de „Gitana". Maura sare elastic în barca-automobil. Iarăşi derivă. Iarăşi alunecare uşoară, ca o despărţire... stăpînită. La bordul „Gitanei" se vorbeşte febril. Vîntul smulge frînturi de frază. Le-agaţă de sarturi.

Eraclide :... o şansă...

Maura :... care...

Eraclide :... taci... să-mi dai... distrugi... Pauză. Vînt. Şi din nou două cuvinte agăţate de fungi, parcă spînzurate de ele...

Eraclide :... dăruit viaţa...

Maura tresare interior. O simt de-aici. Poate aerul cu care-şi îndreaptă umerii n-are nimic comun cu aceste două cuvinte. E timpul s-o iau de pe „Gitana". Vîntul nu se mai aduce decît pe sine. Sarturile, fungile nu mai reţin nici o vorbă... Maura se-ntoarce la bord. Îi caut ochii. Străini.

Mira : — Uşor sub vînt ! Lasă să poarte !
Execut comenzile.
— Trage şcota ! Ţine pe „Meduza".
Fac şi treaba asta, pe retină cu imaginea arheologului diformată ca-ntr-o oglindă concavă, cu Maura aici, întoarsă brusc la ea însăşi, sau poate aiurea.

II

UN FINAL PE FUNDUL MĂRII

1

Morunu coboară cu mişcări lente. Marea e de un albastru tare. Îi place singurătatea apelor. La zece metri adîncime nu se mai simte mişcarea valurilor de la suprafaţă. Lumina intră difuz. Se răspîndeşte într-o infuzie dulce, melancolică. Morunu agită labele de raţă. Probabil nu s-a lestat cum trebuie. Coboară greu, ca şi cînd cineva l-ar trage de spinare, spre suprafaţă. E perfect liniştit. La început, şuierul aerului din detentor în pustiul adîncului i-a creat o stare de panică vecină cu nebunia. Acum s-a obişnuit. S-a obişnuit cu lipsa costumului, a căştii, a tălpilor de plumb şi a furtunului cu care era legat de suprafaţă, cînd muncea în port ca scafandru specialist la sistemele de guvernare şi propulsie.

Scafandrul autonom îi dă o senzaţie plenară de libertate pe care n-o gustă pe pămînt.

Coboară în adînc cu un fel de mulţumire stranie. Cu mîndrie sălbatică. Pînă astăzi jupînul l-a lăsat să se scufunde doar cu ochelari şi tub de respirat la suprafaţă. I-a cerut să-i aducă din mare fleacuri. Asta îl amuza, îl mai scotea

de prin birturi şi-i aducea cîteva sute de lei pe lună. Cu ce mai învîrtea prin port, supravieţuia. E curios cum cu fiecare metru de adîncime cîştigat se-ntoarce la viaţa lui de odinioară. Cînd a ieşit la bordul „Gitanei", de care făcuse rost jupînul, cînd a auzit păcănitul motorului, crestele valurilor sparte de chilă, cînd a simţit volanul vibrîndu-i în mîini, şi-a scos cascheta răpănoasă să-l taie aerul mării, să-i intre aerul ăla în bojoci, să-i intre şi să-l cureţe de toată rugina care-l rodea încet, ca pe-o epavă trasă şi uitată la mal.

Coboară. Un cîrd argintiu de chefali. Cîrd licăritor în apele acum verzui, opace. Atunci, la Alexandria, cînd veneau dahabiehurile pline cu peşte, ori cu stridii, veneau din larg, şi la Marsilia, într-o noapte, i-a venit lui să vadă cum arăta Chateau d'If dintr-o barcă, îi plăcea Monte Cristo şi-o viaţă n-a visat decît să aibă nava lui, să colinde mările şi să descopere o insulă pustie, şi-n insulă, comorile piraţilor de-odinioară, pentru că simţea, fuseseră şi piraţi şi insule pustii şi comori îngropate... Erau alte vremi pe-atunci. Un căpitan îndrăzneţ trăia, nu mucegăia prin porturi, aşteptînd să care butoaiele cu măsline şi cheresteaua angrosiştilor scăpătaţi... A căutat insula pustie şi comoara piraţilor mai mult în gînd, noaptea cînd era de cart, ori în orele cînd visa întins în hamac şi i se legănau grinzile punţii deasupra capului, şi uite unde era epava miraculoasă, şi uite unde erau comorile.

Sturioni. Ce dracu caută la douăzeci de metri, că-atîta poate să aibă. Ăştia, da. Sînt cei mai adevăraţi şi neobrăzaţi guvizi din lume. E o socoteală şi cu comorile astea, îşi spune şi grăbeşte cufundarea. Lumina se pierde uşor. Rămîne undeva la suprafaţă, palidă şi-ndepărtată. I se-nfundă urechile.

Coboară. Comorile pe care le-a visat o viaţă. O nălucire neagră. Alta. Stîncile. Îndulceşte panta de coborîre. Cu instinct precis de scafandru încercat, o ia spre nord. Pluteşte la cîteva palme deasupra vîrfurilor de lance, ţîşnite spre el din tăcerea solemnă a adîncului. Pe aici pe undeva. Îşi aude gîndurile. Îi zvîcnesc în tîmple. Îi ciocăne fruntea. Vin unele după altele, ies dintr-un trecut pe care-l credea uitat, vin cu toate pînzele umflate de furtună, îl sugrumă,

le simte în tremurul mîinilor, în gîtlejul dintr-o dată uscat, vin şi-l ancorează deasupra stîncii ăsteia crăpată în forma unui W uriaş, de parcă ar fi fundarisit o ancoră de cîteva tone.

2

Stă deasupra stîncii în W, de sub care, pe panta dinspre larg, a găsit caicul.

— Care va să zică mai am o juma' de oră. În punga asta intră la cinci kile de aur. Ies de două ori afară de asta. Cinşpe kile de aur curat. Mai am o pereche de butelii. Jupînu' nu poate scoate ancora. Şi dac-o scoate ? ! Am cheia de la contact ici, la brîu. Să zicem c-o scoate. Ori taie parîma, cu toate că dă la peşti de cînd s-a stricat marea. Bagă aurul sub banchetă. Semnalizează la ăia de pe „Meduza". De pe „Hai-hui". Nu ţine, că pe „Hai-hui" e bărbatu. Mă lasă aici. Îi fundarisesc buteliile, vin la mal cu labele de raţă şi-l halesc. Un' să fugi cu cinşpe kile de aur ?... E kir Savranopol la Istanbul, dac-o mai fi, colo în bazar. Şi Konstantinidis, ăla cu pescadoarele. Să zic că scot la treiş' de kile. Îi ard jupînului o caroasă, să-l adorm pînă-l matisez în parîma de la ancoră. „Gitana" face douăş' cinci de noduri, la ceas. Am benzină s-ajung nişte zeci de mile... Asta la noapte. Închiriez un pescador de la Konstantinidis. Ce pescador ? Nu ţine. E prea de oaie. Un cuter, ceva. Tot cu „Gitana", că fuge-al dracu. Nu ţine, că te reperează cu ascultătoarele. Ceva cu pînze, că-i în apele teritoriale... Al dracu' trage pe fund...

Se răsuceşte cu faţa spre suprafaţă. Lumina stă undeva deasupra, vagă şi slabă. Şi tot acolo, deasupra, i se pare la mare depărtare, o vede pe „Gioconda" cum fuge cu toate velele pe Mediterana cea albastră, ori cum dublează Creta, ori Cipru, apune soarele-n mare, de la ţărm vine mireasmă de livezi de măslini, ori de lămîi, ori de migdali şi lui îi

dau lacrimile. Revine. Îşi arcuieşte torsul atletic. Bate puternic cu picioarele. Trece cu pieptul în lungul unei muchii acoperite cu alge unduitoare. Ochii i se obişnuiesc cu semiîntunericul. Patru stînci cu spinări verzi, largi. Între ele, acoperit cu alge, făcut una cu fundul, abia desenat în umbre tremurătoare, caicul.

3.

La cinci metri de fund, înaltă de doi metri, trece de la nord, nord-est spre vest-sud o pînză de apă glacială. Morunu o străbate cu viteză. „Asta-mi fură toată căldura" — îşi spune fără să-şi poată stăpîni fiorii de frig care-i contractă muşchii. Are o senzaţie puternică de sufocare. Se opreşte deasupra punţii caicului. Se răsuceşte cu faţa spre suprafaţă. Respiră adînc, regulat. Îşi revine. „Al dracu' de puţin aer am în butelii. E bine să fii liber, da' nu poţi munci ca lumea. Pentru muncitorul de sub apă tot scafandrul clasic e baza."

Îşi vorbeşte singur ca să-şi alunge spaima. Îi e frică. Parcă niciodată nu s-a gîndit cu atîta înverşunare la straturile de apă care-l despart de lumina zilei. Îl surprinde brusc un dor nespus, o lăcomie sălbatică de lumina aceea limpede, de zgomotul valurilor, de legănarea uşoară a „Gitanei".

„Ia mai dă-te-n pupa, dom' Morunule, că acu-ţi cobor toţi sfinţii din calendare."

E atîta linişte şi-ntuneric verde şi sînt atîtea alge unduitoare şi stînci încremenite în apa opacă, pe urmă şuieratul bolborosit al detentorului amplificat pînă la halucinaţie de căldarea submarină, încît Morunul, obişnuit cu telefonul care-l lega de nava de la suprafaţă, rămîne să plutească nehotărît deasupra epavei. Îşi smulge greu gîndul de la „Gioconda", de la amurgurile din Mediterana, de la Hatigè, fata care cînta la „Delfinul de aur", afurisita, cine ştie ce bala-

bustă e, cu zece plozi. „Care va să zică, caicul ăsta n-are găuri în bordaj. Să controlăm, băiete, ce dracu', nu sînt mucea, şi la o adică la ce nu m-aş prezenta la căpitanu' muzeului, să-i spun ce-am găsit aici, ori la căpitanu' portului, fac o listă de băieţi şi scot la aur de-mi face statu pensie şi mă pune căpitan pe-o navă de recuperare"... Îl sîcîie apa infiltrată în interiorul măştii. Îi e frică s-o scoată aşa cum i-a spus bărbatu'. Ocoleşte caicul de la pupa la prova. După felul cum s-au depus algele, un strat des şi gros, verde-închis, bordajul din babord e neatins. Caicul stă culcat în tribord, arborada lipseşte, nu se vede urmă de catarg prin preajmă şi-şi spune că turcii ştiau să construiască nave din cedru de Liban, care stă aici de nişte sute de ani şi s-a-ntărit mai rău decît fierul, că şi pe ăla îl mănîncă rugina. Curios cum a rămas bompresul, prelungind spre lumină prova zveltă a caicului... Se hotărăşte. Aprinde lanterna. Pluteşte deasupra punţii. Plimbă lumina pe covorul de alge, pînă găseşte gura tambuchiului aşezată în axul navei, în faţa dunetei reprezentată prin cîteva grinzi smulse din lăcaşurile lor.

Înoată precaut aproape pe verticală. Lumina albă a lămpii întîlneşte deasupra traverselor de punte pontilii capitonaţi cu blana aceea verzuie, mîzgoasă, care-l sîcîie la orice atingere, vede curenţii de sub punte întregi şi-şi spune că echipajul n-a avut vreme să cheme de trei ori pe Alah, pînă să dea ortul popii, pentru că i-a prins un vînt de travers, un green, şi i-a răsturnat după ce le-a smuls arborada. Altfel nu se poate explica naufragiul. Fără scîndurile care despărţeau corpul caicului împărţindu-l ca pe un fagure, totul seamănă cu un hambar ruinat, lăsat pe-o coastă, plin de apă, în care din cînd în cînd înoată peştii. Trece cu grijă printre pontili. Singurătatea epavei îl întristează. Se-ntoarce la pupa. Aici au rămas întregi traversele de punte şi duşumelele de la cabina căpitanului. Îşi plimbă lumina lanternei pe coastele din tribord. Alge abia unduind. Stridii cu valvele deschise. Cochilii de crustacei. Jos, pe duşumeaua acoperită cu covoare vegetale, cîteva grămezi peste care marea şi-a ţesut tapiţeriile de catifea verde. Îşi scoate cuţitul prins în teaca de la gamba piciorului stîng. Curăţă stratul de alge. În conul lanternei străluceşte orbitor aurul.

Morunu stă nemişcat deasupra celor cinci grămezi de aur. Îşi spune că aurul ăsta a fost pus în saci din piele de capră, ori de bivol. Pielea a mîncat-o marea, au mîncat-o peştii şi aurul a rămas aici grămadă lîngă grămadă. În fund, spre etamboul caicului, culcate într-o rînă, două cufere de cîte 25 de picioare cubice, tot din cedru, pe care le-a raşchetat la prima cufundare, legate în cercuri groase de fier mîncat de rugină. Se gîndeşte la toată avuţia asta cu detaşare. Îşi spune că dac-ar fi găsit-o cînd era tînăr, şi-ar fi comandat în Suedia un brik, ori o goeletă şi-ar fi bătut ca un barosan toate mările şi oceanele lumii. Ar fi dat de băut marinarilor şi femeilor de tavernă, sau poate-ar fi ridicat vreun azil de marinari bătrîni la Constanţa. Să aibă cine-l pomeni şi cine se ruga pentru el. Poate că atunci s-ar fi săturat de viaţă bună, ar fi venit într-o zi în vederea insulei Chios, între Chios şi Ceşmè pe coasta Anatoliei, acolo în oraş, la Chios... ar fi aşteptat apusul şi-ar fi scufundat brikul ori goeleta cu el la bord şi el cu ochii pe mare şi pe insulă şi pe cer.

Ajuns cu gîndurile aici, Morunu culege cîteva monede de aur. Le duce în faţa măştii. Nu recunoaşte efigia bătută pe ele. Nu făcuse niciodată un curs de numismatică. Constată că e plictisit. Că numai gîndul la jupînul de sus, încovoiat de rău de mare, laş şi lacom, îl scîrbeşte. Că nu-i mai place de fel odaia lui de la madam Ştefănescu, în care are un hamac, o pereche de şalvari cumpăraţi la bazar la Istanbul, cîteva amintiri de marinar, poze, lulele, cutii de tutun egiptean, rame încrustate cu scoici şi pe domnul Jak. «Pe domnul Jak, săracu, că atunci cînd cu ăla de pe „Mauritania" ajunsesem în Groenlanda şi era una, negresa aia din Alcudia, cînd făceam pe nostromu, de mergeam în cursă de la Barcelona la Mallorca şi mă bătea mama cu lingura de lemn cînd mă prindea în grădină la pepeni... Ce dracu caut aici ? se-ntreabă... Aha ! Unde-i cîrma la cargou ăsta, că mă haleşte meşteru dacă ies şi nu-i spun ce-am făcut la elice, că nu mai vezi un căpitan ca lumea, care să nu ia o sută de metri de parîmă pe elice»... Plimbă fascicolul luminos pe

coastele caicului. «Care va să zică am intrat prin bocaportu de la pupa să aduc cîrligu ăla de la bigă. Zicea meşteru că uitase acolo, ce dracu uitase, că eu nu-mi aduc aminte de nimic.» Se ridică spre suprafaţă cu instinctul scafandrului încercat. Se izbeşte cu capul de punte. Inspiră. Se simte dintr-o dată puternic. Peste măsură de puternic. Vîră cuţitul în scîndurile punţii. Cuţitul se rupe. Rămîne o clipă prostit. Se-nverşunează. Coboară cu viteză. Apucă una din lăzi. Vrea s-o ridice. «Asta era ?... Unde-i biga ? Ai dracu, au uitat să-mi coboare biga.» Alunecă. Cade-n genunchi. Gîfîie. Respiră frînt. Nu vede pisica de mare culcuşită în capătul lăzii între o grămadă de aur şi coasta caicului. Se sprijină cu un genunchi de duşumea. Împinge cu înverşunare lada. Nu gîndeşte nimic. E cuprins doar de mînie cumplită împotriva lăzii. Gîfîitul i se accentuează. Se ridică. Se aşază pe ladă. Pisica de mare îşi roteşte ochii, mînioasă.

«Ce minune de port alb e Alexandria, nu e Alexandria, nu e nici Suez, şi uite cămilele şi palmierii nu sînt palmierii, e mama, sărăcuţa.» Se ridică în picioare şi-atunci loveşte cu laba de raţă pisica de mare. Coada pisicii se ridică fulgerător şi-i împlîntă în pulpă osul ascuţit şi zimţat. O dată cu el, toxallumina, veninul care o apără de îndrăzneţi.

5

Raul Eraclide nu se gîndeşte practic la nimic. Vîntul scade din intensitate. Pentru el minutele sînt un coşmar continuu, gelatinos. Are greţuri care-i aduc stomacul în gît. Vomită fiere. Are gura plină de fiere. Îl încearcă ameţeli negre. Pierde noţiunea timpului. A spaţiului. Ştie doar că a descoperit lucrul unic al vieţii lui, care-i poate servi drept trambulină spre academie, ori spre o funcţie prevăzută cu maşină la scară, cu comoditatea unui apartament în capitală şi cu posibilitatea să călătorească mai mult, mai des şi mai departe pe contul statului. Stă încovrigat pe banchetă. Din

cînd în cînd, cîte-un val puternic înclină barca-automobil şi atunci stropi veseli de apă îl udă. Raul Eraclide se chircşte-n el. Îl neliniştesc pînă la groază valurile, plescăitul lor în prova, geamătul mării sub chilă. Deasupra, cerul e fad. Dacă se ridică pe coate, vede marea încreţită de valuri, oţelie, urcîndu-se cînd într-un bord, cînd în celălalt, prova navei pendulînd penibil cu amplitudini mereu altele, mişcări perfide care-l dezechilibrează. Răul de mare îl prosteşte. Nedobişnuit cu suferinţa, se pierde, se abandonează, dar mai ales nu ştie cu ce să înceapă, de unde să înceapă şi pentru ce să înceapă. Se gîndeşte la Morun cu ură. Pentru că, se pare, haimanaua asta de port, ratatul acesta cu hoit de atlet sfidează marea şi-o stăpîneşte, ba chiar are stil licheaua, lucru care în definitiv îl pune în stare de inferioritate. Probabil cînd se vor întîlni, pe stradă, sau în vreun local, are să vină la el, legănat, cu mîinile înfundate în buzunare şi are să-l bată protector pe umăr...

Se bucură pentru cele dintîi gînduri coherente. Se concentrează pe subiect.

Stă de mult Morunu în apă.

Are brusc sentimentul că e frustat de ceva esenţial, de ceva care i se cuvine integral. Îşi consultă ceasul-brăţară : 12,20. Stă de două ceasuri în apă. Nu se poate. Derbedeul şi-a umplut sacul din plastic cu aur şi a şters-o la mal... Constată că e perfect lucid... A şters-o la mal cu aurul. Probabil vrea să dispară pe undeva, sau mai rău, ce poate face dobitocul cu atîta aur, îşi riscă libertatea... dar dacă se strecoară pe vreun vas străin, cît aur ar putea lua, nici asta nu este de speriat, dar dacă-i vine tembelului să se prezinte undeva, să se facă colaborator, sau mai rău, descoperitor ? !...

...Gîndurile, consistente acum, se aglutinează febril în jurul Maurei.

«N-are dreptul să mă părăsească. I-am salvat viaţa. Nu poate să mă părăsească. „Kabylia" e tot a mea. Nu văd nici un motiv s-o descopere un Dan Corbea oarecare. Acest Dan Corbea are alte satisfacţii. O logodnică. Nu se teme de mare... Maura... Poate trebuia să mă logodesc cu ea... Poate asta aştepta... Situaţie... Poate... Diseară telefon la Bucureşti... Ce interes ar avea să mă trădeze ?... Bărbatul de pe „Hai-hui" ? Ce-i oferă ?... Asta n-o pot şti !... Telefon la Bucureşti. Pînă atunci, vîlvă locală. Atmosferă. Totul nu

este decît un joc de inteligență. Televiziunea. Ah ! Televiziunea... Maura trebuie să-nțeleagă că sechestrul de azi-dimineață a fost un act de precauție științifică... Afurisita asta de ancoră nu iese ? Trebuie desigur s-o trag. Trebuie să ajung la țărm, acum. Pînă cînd „onoarea" ălora de pe „Hai-hui" le scrobește demnitatea... Mi-e rău. La dracu. Trebuie s-ajung la țărm. Desigur, licheaua m-a lăsat aici... E o nebunie să presupun un Morun înecat... O prostie sinistră... Știința nu poate aștepta dezlegarea unei enigme de roman foileton...»

– Se spunea undeva în această carte că nimeni nu-și asumă răspunderea cercetării interioare a sus-numitului Raul Eraclide. Motivul este determinat de gîndul că asemenea oameni pot deveni facil obiect de discuție. Fără echilibrul moral creat de un ideal care să-i organizeze valorile spirituale, care să-i dea demnitate interioară, fără contradicții izvorîte din neputința fizică și intelectuală de a-și realiza țelurile superioare, fără drame sentimentale, pentru că iubirea de sine împinsă pînă la autoadorație exclude posibilitatea dăruirii, a suferinței, a așteptărilor chinuitoare, Raul Eraclide poate constitui un caz de psihopatologie grefat pe societate ca un punct de cangrenă.

Văzută din interior, secvența orei 12,20 are în prim plan barca-automobil „Gitana" ancorată cu prova pe direcția valurilor, într-o permanentă mișcare de tangaj și ruliu, cu parbrizul udat des de stropi mari, sărați ; pe Raul Eraclide, abandonat pe bancheta din față, cu o expresie de spaimă primară întipărită în ochi, cu părul răvășit de vînt, umezit la rădăcină de sudoare, de jur împrejur, valurile și departe, spre vest, linia albăstrie a coastei și soarele răsfrînt în fațadele de cristal ale clădirilor de la Mamaia. Din cînd în cînd, deasupra, pescărușii mari, albi sau cenușii, țipînd stridulent și plonjînd dezinvolt în valuri. Cadrul acestei secvențe, spre deosebire de filmele japoneze, are o singurătate inumană. Se pare, din cele ce se petrec la bordul bărcii-automobil, că atunci cînd viața ne scoate din făgașul obișnuitului, e necesar să răspundem împrejurărilor cu o inteligență activă, care să organizeze deopotrivă efortul voinței, al forței morale și fizice, cu niște calități de bărbăție, nu izvorîte exclusiv din bicepși, pentru că Raul Eraclide are

bicepşii bine rotunjiţi de sport, nişte calităţi ale frumosului uman, din nenorocire, lipsind cu desăvîrşire pe „Gitana".

Este posibil ca Raul Eraclide să nu presupună o dramă pe fundul mării ?

Este.

Cu atît mai mult, cu cît stăpîn pe procesul coherent şi logic al gîndirii, în ciuda tangajului, este terorizat de valoarea cvasiinestimabilă a comorii poate jefuită, aici, la cîţiva zeci de metri sub valuri. Monedele sînt doi guldeni olandezi, o monedă veneţiană şi două genoveze, ceea ce aproape confirmă conţinutul averii trimisă de la Akerman, pe mare, de către Meraaş paşa, stăpînul de fapt al Bugeacului şi Ucrainei, autorul scrisorii pe care-o descoperise. Printr-o izbucnire a ceea ce refulase din pricina condiţiilor obiective ale societăţii, Raul Eraclide trăieşte intens una din dramele devorante, foarte rare, dar posibile, ale unui timp ostil bogăţiei materiale tezaurizate.

De-abia din această clipă, cadrul descris mai sus se umanizează şi devine interesant.

III

AMIAZA

1

Sînt momente în viaţă care condensează în mod surprinzător ani de experienţă, ori de întîmplări aparent disparate, semănate în timp fără nici o logică imediată. Îmi verific aparatul de scufundare. Centura cu lest. Masca. Alături de mine, Mira face acelaşi lucru. Sîntem pe bordul cuterului „Meduza". Ascult cu atenţie mărită conversaţia aparent banală care se duce între căpitanul Alex Bogdan, amicul

meu arheologul Dan Corbea și Maura. „Hai-hui", ancorată cu o parîmă filată cîțiva metri sub vînt, cochetă, se răsfață în soarele amiezei, albă. Constat că „Meduza" e un cuter onorabil care poate foarte bine ține marea. Puntea e vopsită proaspăt într-un alb-albăstrui lucios.

— Acum trei ani am cunoscut un bărbat cu care m-am logodit după cîteva zile și-n septembrie hotărîsem să ne căsătorim, spune Maura.

Mira lasă masca pe punte. Vine lîngă mine :

— Va trebui să folosim doar două scafandre. Al treilea să rămînă pe „Hai-hui" pentru intervenție, spune.

— Nu strică, mormăie căpitanul Alex Bogdan care matisează în continuare o parîmă de grandee, pufăie din lulea și se uită întrebător la Mira.

— La cît ziceai, Mira, că vine „Steaua" ? întrebă Dan Corbea.

— În jur de 14,30-15.

— Încă două ore, oftează arheologul... Probabil nu v-ați cunoscut integral, domnișoară.

— De ce nu-i spui Maura, Dane ? Vă știți doar de atîta vreme.

Dan Corbea tresare abia ghicit. E în slip. Cuțitul de scafandru legat la gleznă.

De cînd am urcat scara de pisică pe „Meduza" se poartă cu mine în modul cel mai natural posibil. Nu mi-a spus ce vrea de la „Hai-hui" și de la mine. N-a făcut nici un plan de operații. Așteaptă parcă ceva. Pe Maura a primit-o cu o politețe impecabilă, lucru care-a pus o distanță apreciabilă între arheologul Dan Corbea, candidat în științe, și amatoarea de scufundări, pasager temporar la bord.

— De altfel, după cîte îmi amintesc, tu erai în cauză, rîde Maura. Haide, Dane. Vino-ți în fire. E o poveste veche, uitată, și Mira nu te poate ține de rău pentru atîta lucru.

— Cu atît mai mult cu cît o știam de mult, Dane.

— Parcă rămăsese stabilit... Dar, mă rog... Ești liberă să povestești tot ce vrei.

— Aiurea. Ce să povestesc ?!

— Chiar n-ai ce ?

— În afara faptului că m-ai considerat doar decor exotic, nimic, dragul meu. Știi ce se-ntîmplă, Dan ? Unele din noi

avem pretenţii puţintel mai mari decît verigheta, un nume şi o funcţie, spune Maura — ochii aceia mari şi căprui i se catifelează — se ridică, trece la prova şi se-ntinde pe covertă cu mîinile la ceafă.

— Parc-o aud pe maică-ta, Mira. Pe barba lui Neptun, cînd treceam printr-un green, ori la toţi dracii, ciclonul ăla la nord de Celebes... Era într-un fel lîngă mine... O-ntrebam. Nu ştiu dacă-mi răspundea la întrebare, că nu e prea tare în marinărie, da !...

— Asta ţi-o cerusem şi eu, Dane.

— Mira.

— Să mă faci să particip... Altfel, viaţa asta în doi devine ucigător de singură.

— Nu văd sensul discuţiei. Iartă-mă. Şi mai ales, cu asistenţă !

Mira se aşază pe tamburul ancorei. Închide ochii. Se abandonează parcă legănatului acestuia uşor, aproape matern, al cuterului, soarelui, aerului ozonat, proaspăt, plin de euforie al mării.

— Sîntem de o oră pe „Meduza" şi tu nu ne-ai spus ce vrei de la noi. Inadmisibil. Sîntem trei scufundători încercaţi, în afară de tine. Tata ne asigură asistenţa la suprafaţă. La o milă de noi, un alt egoist a descoperit, printr-un interpus, ceva ce tu poate cauţi de cîţiva ani... Iartă-mă. Nu-nţeleg. Nu mă duce mintea. Cu atît mai mult, cu cît se pare, fără ajutorul amicului tău, prezent aici, n-ai fi ajuns niciodată la ipotezele tale apropo de „Kabylia".

— E un obicei mai vechi, Mira.

— Pe care nu-l tolerez, Maura.

— Vezi ? rîde limpede fata brună de la prova. Nu sînt nici prima, nici ultima...

— Şedinţă, mîrîie Dan Corbea.

— Aproape, spune căpitanul... Îşi scoate tricoul. Rămîne sub lumina zilei, arămiu, acoperit de păr. Şi, desigur, la gît cu un lănţişor de aur, de care atîrnă un medalion.

— Mă bucur c-ai avut tăria să limpezeşti echivocul, Maura, spune Mira.

Dan Corbea dispare pufnind pe gura tambuchiului. Marea, leneşă, voluptuoasă, spală bordurile cuterului cu gesturi de cadînă.

Iată-mă fără să vreau martorul unei explicații. Sînt obișnuit să cunosc oameni indiferenți la prima vedere, așa cum se-ntîmplă de obicei la drum lung. Călătorești pe coverta unui pasager de la Tulcea la Sfîntul Gheorghe. Sau la Sulina. Ore-n șir, în peisajul mirific al Deltei. Un fapt mărunt concentrează brusc, pe niște elipse de omenie, cîteva destine pînă atunci ascunse insignifiant sub șepci de paie și-n costume de doc... Un șofer la volan, într-o noapte, pe ploaie. Tace sau fredonează. De undeva, din întuneric, țîșnește prin lumina farurilor o vulpe. Parcă rămîne o amintire vie, acolo, pe asfaltul ud. Cel de la volan o culege din goana mașinii. Și-o repovestește și-ntîlnești omul, în lanțul acela al mărturisirilor, legat după legi interioare care bravează singurătatea. Nu mă pot explica prea bine. Dar simt că trec în altă zonă a întîmplărilor. Acolo unde poate se nasc întîmplările. Asta aduce un spor de frumusețe zilei pe care-o începusem promițător.

Mira : — Cred că numai în clipa cînd treci peste tine și ajungi să trăiești firesc deasupra egoismului meschin poți să te justifici într-o activitate profesională. Tată ! Mi-a fost rușine astăzi între băieți. Val, cu gura lui.

— Despre Dan ? Cum ?

— Așa cum știi... De altfel, țîfnele astea savante mă irită.

Maura : — Pe mine m-au jignit.

Mira : — E firesc. Atîta timp cît se adoră pe el...

Maura : — Nu m-a putut iubi pe mine, atunci.

Mira : — Pe mine, acum.

Maura : — Îmi placi, Mira. Vrei să fim prietene ?

Mira : — Ți-am fost dintotdeauna. Pentru felul cum l-ai tratat pe Eraclide.

Surprind un echivoc, mascat sub pauza care urmează. Există o peliculă suprasensibilă, poate din vibrații subtile, între mine și echipajul improvizat ; o peliculă care se modifică la fiecare gînd neexprimat. Și Maura nu se duce pînă la capăt în acest dialog, nu se duce pînă la capăt pentru că,

acolo, în adîncul ei, există un echivoc ; o incertitudine, o lipsă de fermitate apropo de Eraclide.

Maura : — Îmi face impresia că bărbaţii din ziua de azi... Un mîrîit la pupa. Cîţiva clăbuci de fum aromat.

Alex Bogdan : — Bărbaţii din ziua de azi ?

Maura : — Sînt prea... Ştiu eu... administrativi. Sau un termen asemănător.

Alex Bogdan : — Adică ?

Mira : — Maura are într-un fel dreptate...

Maura : — Se bat pentru o sută în plus la o chenzină... Sînt cuceritori între cei patru pereţi ai birourilor, şi-acasă-i aşteaptă nevestele...

Mira : — Vezi numai comicul.

Maura : — Un comic trist.

Mira : — Au multe pe umeri. Dar nu despre toţi e vorba aici.

Maura : — Visez un bărbat adevărat, Mira... Scuze celor de pe covertă. Unul, domnii mei, care să-şi respecte cuvîntul la zecime de secundă şi la deceniu. Unul, care atunci cînd directorul îi face ochi dulci iubitei, sau soaţei, sau ţie, femeia lui, să-l ia de guler şi să-l...

Mira : — Oho ! Straşnic...

Maura : — Să muncească zîmbind. Să iubească fără program duminical. Să-i placă adîncul mării. Munţii. Să fie poet şi arhitect. Sculptor să fie cu tine, Mira, şi diavol să fie. Să-i simţi umărul, şi dacă-i nevoie, asprimea. L-ai găsit măcar în literatură ?

Mira izbucneşte într-un rîs, mi se pare, puţin indecent.

Alex Bogdan : — Filipica asta la adresa noastră... apropo de programul de astăzi ?

Mira : — Nu numai de programul de astăzi, tată... Maura vorbeşte de bărbaţii generaţiei noastre.

Tuşesc din respect pentru băieţi. Îi ştiu.

Maura : — Scoate-l pe savant din bîrlog. Înnebunesc să intru odată în apă... Am adus o schiţă care...

Spre jena mea, pe gura tambuchiului apare căpăţîna fotogenică a savantului. Parcă replica Maurei l-ar fi aspirat pe covertă. Verificarea aparatului meu e gata.

— Dacă-mi permiteţi, spun. Timpul meu e totuşi, într-un fel, al meu. Dan, îţi stau la dispoziţie, din respectul de la amator la specialist, încă patru ore.

Dan Corbea : — Un complot, deci ?

Mira, sec : — Tentativă de regăsire a bunului simţ. Intervin în pauza penibilă.

— După cîte înţeleg, există o ipoteză a „Kabyliei" la Maura. Nu ridic nici un fel de obiecţie morală. Din moment ce Eraclide a drogat-o şi-a închis-o în casă, Eraclide, în virtutea oricărui sentiment al echităţii, este scos din joc, chiar dacă ipoteza-i aparţine.

Maura : — Trei veri la rînd am făcut prospecţiuni pînă dincolo de limita de siguranţă ! Ipoteza e şi-a mea, în virtutea dreptului pe care mi-l dau munca şi riscul. Admis ?

Alex Bogdan : — Dac-ai fi avut o şcoală de marină, te-aş fi îmbarcat pe vasul meu.

Îmi spun că Maura caută mai mult să se convingă pe sine de acest adevăr şi că ceea ce devine interesant la bord, în afara mirajului pe care-l exercită acţiunea propriu-zisă, este decantarea sentimentelor şi resentimentelor acestor fete, puse brutal în faţa unor realităţi pe care mă bucur să le descifrez.

Maura : — Mulţumesc, căpitane.

Mira : — Atunci ?

Eu : — Amicul nostru, pentru care în definitiv jertfim nişte ceasuri şi nişte zile...

Dan : — Am cerut eu ?

Mira : — Da.

— În zece minute, amicul nostru să ne expună toată situaţia, fără nici un fel de echivoc. Facem scufundări. Probabil o să intrăm spre zonele periculoase. Vrem să ştim pentru ce.

Maura : — Idem. Cu amendamentul că după expunerea savantului nostru amic...

Dan Corbea : — Nu găsesc rostul ironiilor, Maura.

Maura : — Scuze. Vă arăt schiţa... Tace.

Într-un fel mă amuz. Iată-mă în faţa unei cabale „ştiinţifice". Lucrurile pot fi grave, atunci cînd prin frecvenţă ar constitui un fel de a fi. „De ce te opreşti, Maura ? o-ntreb în gînd... Haide. O explozie. La dracu' toată intriga. Niciodată nu mi-au plăcut intrigile, oricît au fost ţesute de abil. Nici măcar în romane nu-mi plac".

Dan Corbea se face livid. Bîlbîie :

— Asta o spui acum, Maura ?... Abia acum ?...

Mira : — N-ai întrebat-o nimic... Destulă vorbă. Mă asociez propunerilor, cu o condiţie.

Maura : — Te ascultăm.

Mira : — Vom redacta comunicarea în comun, sub forma unui jurnal de bord.

— Ce prostie grotescă, spune Dan Corbea...

Mira : — Mulţumesc... Uiţi...

— Că sînt pe vasul tău...

— Deocamdată al meu, ceea ce practic înseamnă al nostru... V-aţi încins, copii. La treabă ! La treabă ! Haide ! Să vedem schiţele. Să verificăm ipotezele. De altfel, cred că la „Gitana" e ceva în neregulă. Mira, adu-mi binoclul. Dacă mă ajută pe mine vederea, „Steaua de mare" face manevra la Bază...

Constat în plus că intelectualii au un fel acid de a se pune de acord. Dan Corbea aduce de sub punte un porthart din piele, din care scoate o hîrtie de calc, împăturită cu grijă. Arborează un aer de măreţie jignită, uşor superior şi ironic.

— Iată ipoteza mea, tovarăşi, spune cu ton doctoral, adresîndu-se probabil peste capetele noastre ciufulite de vînt unui auditoriu viitor, îmbrăcat cel puţin în haine de seară.

3

Hotărît, Dan Corbea e un erudit dublat de un orator captivant. Stăm şi ascultăm fascinaţi. Vraci dibaci, scoate din tăcerea veacurilor culorile, mişcarea, viaţa acestui ţărm de mare. Reînvie pentru noi traficul cetăţilor pontice. Legăturile lor cu lumea antică. Migraţia triburilor sarmatice. Nu datele de istorie mă cuceresc. Mă cucereşte pasiunea lui pentru viaţa de-atunci. Vorbeşte transfigurat. Are-n el ceva de mag inspirat. Asta-l face nespus de frumos. Bag de seamă

că fetele-l ascultă vrăjite. Îl ascultă și căpitanul Alex Bogdan... Mare, tangaj, soare, schițe, un om inspirat și setea de a ști. Aproape materială în ochii mari ai Maurei. Interiorizată, la Mira.

— Alarmă! strig, pentru că pe „Gitana" se vede limpede ceva alb fluturînd cu disperare.

Căpitanul prinde în binoclu barca-automobil.

— Treceți la posturi, spune calm. „Hai-hui" rămîne la remorcă. Surprind privirea Mirei. Cercetătoare. Dan Corbea transpiră brusc. Își strînge schițele cu mîini înfrigurate.

— Merg cu „Hai-hui", spune Maura. Coboară rapid scara de scafandru. Trage saula cu care e legată „Hai-hui" și-mi trece capătul. În două minute sîntem la bord.

Mira leagă saula la o băba dublă din pupa cuterului.

— Fila saula, Maura.

— Cît?

— Cam zece metri.

„Meduza" își pornește motorul. Face o voltă elegantă în vînt. Mă echipez cu scafandrul. „Hai-hui" aleargă degajat în siajul lăsat de cuter.

4

„Meduza" stopează motorul la cîțiva metri de „Gitana". Maura dezleagă saula. O împinge pe „Hai-hui" cu ramele, pînă lîngă barca-automobil. Stau la cîrmă cu buteliile încîngate, cu labele de rață puse, cu masca pe frunte. Am la piciorul stîng cuțitul de scafandru. La centura de lestare, lanterna etanșă.

— Ce s-a-ntîmplat, Eraclide? întreabă Maura. Eraclide, n-auzi? Lasă cămașa. Eraclide, nu mă recunoști? Nu mai striga, măi...

Omul din barca-automobil are ceva de halucinat. Strigă răgușit:

— Ajutooor!... Om la apăăă! Om la apăăă!

Mai mult bîlbîie decît strigă. Mă pregătesc rapid pentru scufundare peste copastie. Îl văd cu coada ochiului, alb. Trăsăturile crispate într-un rictus dureros. Agită inutil cămaşa. Încalec bancheta. Îmi trec buteliile peste copastie. Îmi fixez masca. Iau muştiucul în gură. Deschid circuitul. Cercetez cureluşele batimetrului şi ceasul-brăţară, fixat pe antebraţul stîng. Mă plec în faţă să-mi reglez ritmul respirator şi cardiac. Debitul de aer e suficient. Ridic mîna. Sînt gata pentru scufundare. În secunda dinaintea lansării pe spate peste copastie o văd pe Mira. Coboară scara de scafandru, echipată pentru scufundare. Dan Corbea îşi aduce echipamentul lîngă bord.

— Cît aer ai? întreabă Maura. Îşi reglează chingile şi curelele de fixare a labelor.

— Plin.

— Stai şi pe rezervă?

— Dacă e nevoie, da.

Îşi consultă ceasul.

— Facem schimbarea la suprafaţă. Te rog, orientează-te faţă de saula ancorei! Hei, Mira... Vino la suprafaţă şi spune ce se-ntîmplă acolo, jos.

Maura şi-a pierdut aerul monden. Îi aud neliniştea. Trece prin ea, sonoră. O are-n gene. În rictusul dureros al buzelor. Cerul e diafan. Ziua, înnebunitor de frumoasă. Mă las pe spate o dată cu o înclinare accentuată în tribord a bărcii. Marea. Prelinsă pe tot trupul. Mai tandră decît cea mai tandră îmbrăţişare de amantă. Se-nchide deasupra mea cu foşnete dulci de mătăsuri. N-am vreme. Ce s-a-ntîmplat cu Morunu? Mă las uşor la trei metri. O aştept pe Mira. Trece pe sub derivorul lui „Hai-hui". Siluetă zveltă, cu părul blond-cenuşiu unduind, cu braţele lipite de trup. Vine lîngă mine. Îi văd ochii. Gravi. Şi-n apă, lumina. Mă aşez pe verticală. Înclin capul pe spate. Trebuie să scot apa din mască. Strîng bine muştiucul în dinţi. Ridic buza inferioară a măştii. Expir puternic pe nas. Coborîm. N-am coborît niciodată lîngă o femeie. Prezenţa Mirei în marea luminiscentă îmi creează o stare nebănuită de euforie.

6 metri. Nu simt nevoia să-mi echilibrez urechile. Dar Mira? Arăt la urechi. Îmi face semn să cobor. Mase trans-

lucide de apă. Verde. Albăstrui. Fiecare meduză, clopot aerian de voal alb, de voal sidefiu, alunecă ca-ntr-o feerie în care legile refracţiei luminii în apă adaugă peisajului submestru mirificul unei lumi de penumbre, de draperii lichide şi tremurătoare. La dracu. Nouă metri, şi mă sîcîie urechile. Stop. Pe verticală. Mira face acelaşi lucru. Îi ating umărul, catifelat, răcoros. Presiunea îmi apasă timpanele în mod necinstit. Fac mişcările de rigoare. Deglutiţie. Contracţia muşchilor cefei. Afurisită întîrziere. De ce nu mă gîndesc la mobilul scufundării mele ? ! Nu ştiu. Om la apă. Strigăt de disperare. Aici e altceva. Om sub apă.

La treizeci de metri văd fundul. Stînci imense, inerte, dintr-un cataclism geologic. Un vîrf înfipt oblic în adînc. Singurul reper caracteristic. Dominant. Înot uşor perpendicular pe el. Consult busola. Orientarea stîncii 6° est. Mira îmi strînge mîna. Puternic. În limbajul semnelor de sub apă înseamnă : atenţie. Ştiu, Mira. Aici undeva, depusă pe patul incomod de stînci, zace o epavă. Au trecut poate veacuri, acolo sus, pe pămîntul oamenilor... Devin sentimental şi, desigur, ridicol.

5

Dan Corbea, lungit pe puntea cuterului, priveşte cvasiabsent bulele de aer ale celor două detentoare, îngemănate undeva în adîncul translucid, cu unduiri moi, voluptuoase. I se pare bizară detaşarea absentă în care trăieşte clipa. În definitiv, chiar dacă Raul Eraclide a găsit-o sau regăsit-o pe „Kabylia" — visul vieţii lui de arheolog submestru — o triremă pentru celălalt, poate şi pentru el, monologhează interior şi înregistrează cu precizie conversaţia care se poartă între „Hai-hui" şi „Gitana" :

Maura : — Eraclide, spune-mi tot.

Eraclide : — Haos. Atît pot.

Maura : — Stăpînește-te. Ești bărbat.

Eraclide : — N-o mai cred nici eu.

Maura : — În cazul că accept, mă eliberezi de povara asta insuportabilă a...

Eraclide : (crispat dureros) — Recunoștinței ?

Maura : — Da !

Eraclide : (glasul are ceva cleios, milog și reptilin) — Maura... De mult voiam... Noi...

Maura : — Taci. Altfel, mă răzgîndesc.

Eraclide : (șoptit) — Mi-e groază.

Dan Corbea trece spre pupa, cu sentimentul ciudat al pungașului de buzunare surprins asupra faptului. Maura ! Ce vară, atunci, și nu lipsa lui de profunzime, de dăruire, nu, a iubit-o, dar n-a știut cum s-o iubească împreună cu arheologia. Asta a fost problema. Se-apropie de umărul masiv, ars de soare, pe care căpitanul Alex Bogdan îl înfipse ferm în aerul albastru, se-apropie de umărul căpitanului cu un fel de recunoștință sfioasă și nu știe de ce recunoștință. Poate pentru că e tatăl Mirei. Desigur. E tatăl Mirei și asta explică totul. Căpitanul, ca oricare marinar brav, pufăie din lulea și pentru că ziua e frumoasă și marea-l leagănă, se pare că n-are probleme.

Ori el, Dan Corbea, aici e punctul sensibil, își face probleme. Nu că prezența Maurei l-ar tulbura mai mult decît e firesc. Nu. Îl tulbură Eraclide. Dreptul lui Eraclide de a fi fericit pe munca și străduințele lui. Dacă a pus în mișcare un întreg mecanism social, de la profesorii din facultate (unii dintre ei academicieni) pînă la acest Morun, probabil înecat, de la căpitănia portului pînă la sentimentele de recunoștință ale Maurei, se cheamă că are nevoie de descoperirile lui mai mult decît de el însuși... Și atunci ?

Alex Bogdan : — La ce te gîndești ?

Dan Corbea : — La nimic. Priveam marea.

...Nu putem înregistra precis ceea ce se-ntîmplă la bordul celor două bărci, pentru că Eraclide, acum perfect lucid, se convinge cu rapiditate că șansa unică, aceea de a cîștiga timp, se află aici, ea se numește Maura și că tot Maura se numește sonda pe care o va lansa în această mare plină de tenebre, spaime și revelații fabuloase.

Înotăm uşor de la nord spre est, pe un arc de cerc, Mira în exteriorul curbei pe care mă mişc. Avem 35 de metri adîncime şi nu se poate spune că e o vizibilitate teribilă. Mîinile, lipite de trup. Folosim toracele şi umerii drept cîrme de profunzime. Bătăile rare şi economice ale labelor de raţă ne propulsează într-o alunecare fină, muzicală. Văd midiile înfipte în stînci, cu valvele întredeschise. O pată de un verde închis. Cobor. Piatră. Piatră uriaşă, peste care colonii de alge microscopice şi-au ţesut goblenurile fabuloase. E multă singurătate aici. Înot într-un crater uriaş de vulcan străvechi. După busolă, spre nord. Vreau să execut cîteva viraje de 360°, avînd punct de reper stînca oblică. O tăietură în covorul de alge. Stop. O chem pe Mira, cu un semn de braţ. Coborîm. Prima urmă a Morunului. O dreaptă ca o indicaţie raşchetată cu cuţitul pe...

Îi fac semn Mirei să pipăie. Lemn pietrificat. Coborîm. Atingem puntea înclinată mult în babord. Venim de la prova la pupa. E cea dintîi epavă mai veche pe care-o văd. Am senzaţia stranie că mă-nec. Aerul îmi vine regulat. Mă simt bine. Îmi stăpînesc lăcomia. Un curent rece din est. Foarte rece. Asta poate dăuna. Mira îmi face semn să cobor. Cobor la tribordul epavei. Aprind lanterna. Babordul intact. Pe toată adîncimea. Cobor. Chila intactă. Dumnezeule! Epava zace înclinată la babord, rezemată pe două stînci uriaşe, de la marginea cărora... Cobor... Am 40 de metri pe batimetru [1]. Haosul de piatră se isprăveşte brusc într-o căldare de apă opacă, neprietenoasă. Fascicolul de lumină se pierde în tăcerea aceea verde, uleioasă. Mira se lipeşte de mine. Îşi duce palma dreaptă la piept — respir greu.

Îi cercetez rapid conductele de aer. N-au nimic. Mă ridic dintr-o dată îngrijorat. Stop. Se zbenguie. Totul în regulă. Ne întoarcem la epavă. O supraveghez pe Mira cu coada ochiului. Înoată elegant. Liniştit... Ce destin a oprit caicul acesta turcesc, aici, pe cele două stînci? Cum de nu l-a-mpins în prăpastia aceea lichidă? Morunu... Gîndul mă irită. Dacă epava a rezistat aici cîteva veacuri, rezistă în

[1] Aparat de măsurat adîncimea.

continuare încă un ceas. Mă neliniştește abisul de sub chila fosilă. Tambuchiul. Îi fac semn Mirei să rămînă deasupra. Mă preling prin deschizătura ornată cu franjurile algelor, în ţesătura ruptă a cărora descifrez drumul Morunului.

7

Semiobscur. Plimb rapid şi circular lumina lămpii. Mă asaltează cele mai absurde poveşti marinăreşti. Deasupra fiecărei traverse de punte pîndeşte o caracatiţă gigant. După fiecare pontil poate ţîşni tentacula fatală. Unde sînt scheletele marinarilor? Zeci de drame tenebroase pe fiecare metru patrat de epavă. Aici a fost asasinat căpitanul. Un hanger înfipt în inimă, pentru cele cîteva lovituri de bici, sau poate pentru sclava aceea cu părul roşu. O rămăşiţă de cabină. Bine lestat, un corp chircit dureros, în echilibru indiferent, balansat uşor. Înot retractil. Trupul face mişcări abia perceptibile. E cel dintîi scufundător mort în imersiune pe care-l văd. Mort? Capul căzut în piept. Mîna stîngă, vînjoasă, vîrîtă sub butelie, cu degetul mare prins în declanşatorul rezervei de aer. Dreapta, crispată sub chinga buteliei. Nici o bulă de aer deasupra detentorului. Cadavrul pendulează pe spate ca şi cînd s-ar strădui să se întoarcă cu faţa spre lumină. Mişc fascicolul în jurul cabinei. Aurul. Cinci grămezi, una risipită, monede licăritoare, vii. Înspre pupa, două cufere. Unul mişcat din loc şi la capăt ochii fosforescenţi, mobili, vii ai unei pisici de mare. Altă pisică de mare în spatele celui de al doilea cufăr. Un exemplar straşnic. N-am harponul. N-am arbaleta. Am înţeles de ce stă chircit Morunu. Mai am cinci minute de stat în imersiune. Trebuie să-ncep înotul spre suprafaţă. Îmi impun un palier de decomprimare la 3 metri, de 8 minute, după carte. De ce şovăi? De ce încerc să mă gîndesc la felul cum ies din epavă? Cum am s-o găsesc pe Mira? La pisica de mare care îşi flutură înotătoarele cusute de jur

împrejurul trupului plat, de calcan ?... Mi-e frică de Morun ? Apuc detentorul. De ce nu-l iau frăţeşte, de-o mînă ? Înot uşor. Morunul mă urmează supus. În cavitatea sumbră a epavei, detentorul amplifică sonor, pînă la indecenţă, pulsaţiile ritmice ale inimii mele.

8.

Ieşim din zonele de umbră spre lumina difuză abia ghicită undeva, deasupra. De ce-l scot pe Morun ? Îl mai poate învia cineva ? Mă opresc. Mira mi se alătură. Trebuie să hotărăsc în cîteva zecimi de secundă. Stăm pe sponci cu aerul. Morunu aşteaptă, parcă destins... Vreau să-l salvez de profanare. Aseară am înţeles că e singur. Singur şi sărac. Cine ştie ce medic legist va vrea să-şi ducă pînă la capăt datoria. Are să-l ciopîrţească să afle, ce ? C-a făcut un infarct cardiac de pe urma toxalluminei injectate de pisica de mare ? Sau poate că, ispitit de aur, a rămas fără aer în interiorul epavei ? O poate şti legistul ? Poate şti legistul, ciopîrţindu-i trupul ăsta care-a iubit marea, dacă Morunu n-a trecut prin beţia adîncului, şi-atunci ? Ce responsabilitate poate stabili legistul ?

Există datorii faţă de morţi ?

Azi-noapte Morunu mi-a vorbit de mare.

Un om singur, pustiit de viaţă, îndrăgostit de mare.

De ce nu-l las mării ?

Şi Eraclide ?

Din dorinţa de a stabili legătura între cel crispat de spaimă şi cel căruia marea i-a dat liniştea supremă, mă ridic cu Morunu spre lumina din ce în ce mai veselă ? Spre scînteierile, cînd irizate, cînd licăritoare, vii, fremătătoare de deasupra ?

3 metri. Palier de decomprimare. La zenit, o umbră masivă. Nu poate fi decît „Meduza".

SEARA

1

În timp ce eram în imersiune, căpitanul Alex Bogdan interceptase următoarea radiogramă: «„Steaua de Mare" către „Meduza". Executăm lucrări cercetare la digul roman Callatis, experţi italieni. Sîntem la „Meduza" orele 18,45. Folosiţi compresorul de la Bază. Succes.»

L-am aşezat pe Morun la bordul „Gitanei". L-am acoperit cu prelata bărcii-automobil. Sîntem adunaţi pe coverta cuterului. A fost imposibil să-l conving pe Eraclide să urce scara de scafandru. Arheologul stă inert la volanul bărcii. E ora 14,20 şi trebuie să luăm o hotărîre.

— Sînt două alternative, spun. Ori cineva pleacă cu „Gitana" la Constanţa, anunţă autorităţile, ia buteliile să le încarce şi se-ntoarce cu „Steaua de Mare"...

— Ori? întreabă Mira.

— Rămînem aici pînă soseşte „Steaua".

— Ce facem cu înecatul?

— Anunţăm căpitănia portului prin radio, căpitane.

— Am să am senzaţia că-l duc cu mine la fiecare scufundare, spune Maura.

— Atunci?

— Sînt pentru soluţia întîia. Atît c-o iau pe „Gitana" la remorcă, duc buteliile la Bază, trec la Constanţa, mă-ntorc după butelii şi la cel tîrziu ora 16 sînt lîngă „Hai-hui". Asistenţa la suprafaţă vi-o asiguraţi de pe „Hai-hui". Doi în imersiune. Doi la asistenţă.

— E singura soluţie eficace, căpitane.

— Atunci la treabă.

O trag pe „Hai-hui" în bordul de sub vînt. Cobor în barcă. Mi se dau de pe „Meduza" aparatele, două perechi de butelii de schimb, hainele şi cele două costume semietanş, pentru scufundările de noapte. Cuterul îşi porneşte motorul. Ceea ce facem devine riscant. „Hai-hui" e prea încărcată. Coboară fetele. Coboară Dan Corbea. Cercetă-

torul s-a închis într-o tăcere distinsă, sub care ghicesc o mie de neliniști. Poate invidia să altereze un om inteligent, de cultură, un intelectual autentic? Pentru că Dan Corbea este un asemenea intelectual. Trebuie să scot ancora „Gitanei". Mira trece la eche[1]. Maura, la vîsle. Nu ne-am spus nimic. Dan Corbea își pregătește scafandrul. Meticulos. Singur. Ca și cînd nu există nimic demn de reținut în afara controlului meticulos al detentorului. Îmi fac loc la prova. Dacă se strică vremea, va fi greu cu „Hai-hui". Cerul nu are nimic amenințător. Doar pescărușii par neliniștiți. E prea multă lumină străvezie de jur împrejur. Dureros de limpede. „Hai-hui" se apropie legănat de „Gitana". Încă. Încă. Un salt, și sînt pe bordul bărcii-automobil. Raul Eraclide ridică fruntea.

— Ce s-a-ntîmplat? întreabă. Are buzele albe.

— „Gitana" trebuie să ajungă în port. Vă propun să urcați pe „Meduza". Va fi mai plăcut.

Face eforturi să înțeleagă. Apuc saula ancorei. O rezistență ușoară. O smucitură. Alta. Merge.

— Și caicul?

Mă-ntorc spre el.

— Vă displace dacă-l recuperăm noi? Dresăm un proces-verbal cu tot ce scoatem la suprafață. De altfel, căpitanul Alex Bogdan anunță oficialitățile. E mult aur jos. N-o putem face singuri.

Ridică din umeri. Îmi întoarce spatele. Trag ancora la bord. Căpitanul Alex Bogdan îmi aruncă o saulă. Mă urc pe capota motorului. O leg de inelul de la prova.

— În fond e o prostie, spune Eraclide. Și m-am plictisit îngrozitor de toată isprava asta.

— Puteți rămîne cu noi.

Se-ntoarce brusc.

— Du-te, Eraclide, spune Maura. Ștergem cu buretele... Haide. Du-te și fii liniștit.

Sînt atent la nota nouă, hotărîtă și aspră a glasului Maurei.

Raul Eraclide are un spasm neplăcut.

— Oricum, descoperirea îți aparține, subliniază Maura și-o alătură pe „Hai-hui" de bordul bărcii-automobil.

[1] eche = braț de lemn prin care se acționează asupra cîrmei.

Raul Eraclide are un moment de ezitare...

— N-am făcut decît să vă venim în ajutor, adăugă Mira, de la eche... Pe mare, e firesc.

— Mai firesc decît pe uscat, colega, zîmbeşte surprinzător de candid Dan Corbea.

— Destul! M-am săturat de figura dumitale ignobilă... Mulţumesc, Maura, pentru buna intenţie. În port! M-am săturat! În port! Piratule... Criminalule... Pungaş de buzunare ce eşti...

Cuterul ia voltă să pună prova pe Mamaia. „Gitana" alunecă uşoară în siajul[1] „Meduzei". Raul Eraclide stă la volan, drept. Cu demnitate solemnă, dispreţuitoare. La pupa, vîntul umflă prelata sub care Morunu îşi face ultimul drum pe mare. Regret că nu l-am lăsat în caic, sau că nu l-am aşezat undeva, pe patul acela de alge, unde putea fi şi-n moarte Morunu.

2

Am un sextant suedez, construit pentru ambarcaţiile de sport. Maura ridică punctul cu el.

— 44°20′ latitudine nord; 28°42′ longitudine est, notează în carnetul meu de bord.

— Probabil vă hotărîţi să faceţi un grafic de scufundări, spune Mira. Pînă una alta, mi-e foame. O foame de lup.

— Pentru că-l simt pe tovarăşul candidat în ştiinţe istorice interiorizat pînă la absenţă, cred c-ar fi momentul să conduci expediţia. Apropo de expediţie. De ce i-ai spus „Steaua de Mare", cînd văd că se numeşte „Hai-hui"? Conservele astea de carne sînt absolut suculente... A cui a fost ideea cu sucul de caise?... Unde mi-e aparatul? Trebuie să uit cum l-aţi scos pe omul acela din adînc... În orice caz, e rîndul nostru, tovarăşe candidat în ştiinţe... Nu-ţi fie teamă. Sînt absolut paşnică în imersiune.

[1] siaj = urma lăsată efemer pe apă de un vas în mişcare.

Mira așterne o față de masă din plastic pe bancheta liberă de la pupa. Maura dă drumul aparatului de radio. Trec foarte energic la desfăcutul conservelor. Dan Corbea, mai imposibil decît cel mai autentic gentlemen, stă la prova. Urmărește niște elipse misterioase cu vîrful creionului. În timp ce se aranjează dibaci o masă foarte puțin stabilă, îmi iau sarcina neplăcută de a stabili un program pentru acești oameni, constat necunoscuți, de care mă leagă un sentiment nedefinit. Nu-i pot spune pe nume. Încă. Însemn în bloc-notes. Spun tare ce notez.

— O geamandură de orientare, pe care echipa o fixează la verticala caicului.

Mira îmi întinde un sandvici făcut cu unt și carne de porc conservată în suc propriu. Felii de pătlăgică roșie.

— Perfect.

— Învățasem acasă să nu vorbesc cu gura plină, ricanează Dan Corbea...

— Mulțumesc, se-neacă Maura.

— Mira, mai ai ceva și pentru mine? Ori o iei în ordinea ierarhiei? Întîi șeful, subșeful, marinarii de rînd. Pe urmă figuranții.

— După masă, între orele 15-15,30, repaus.

Îmi expun punctele de vedere cu precizia pe care o găsesc element hotărîtor în asemenea situații. Planul se naște la fața locului. Însumează elementele cele mai imediate. Primește aprobarea gălăgioasă a fetelor. În rezumat, cuprinde prospectarea caicului, uciderea celor două pisici de mare și a eventualelor viețuitoare veninoase care și-ar fi găsit adăpost acolo. Uciderea se va face cu arbaleta sau harponul, în nici un caz cu cuțitul. În ipoteza unui incident, se va trage de saula geamandurii. Pe verticală. După 30 de secunde, a doua oară pe verticală. Scufundătorii vor lucra la vedere. Nimeni nu are voie să execute altceva decît prospectarea caicului. Trebuie stabilită modalitatea de a putea agăța cuferele de biga de pe „Steaua de Mare". Durata șederii pe fund, 25 de minute. Palier de decomprimare, la 3 metri, de 8 minute. În cazul unui incident la sistemul de alimentare cu aer, sau orice alt incident care pune în pericol scufundătorul, se iese din caic și se umflă centura de salvare. Scufundătorul celălalt iese la suprafață prin înot liber. Se scot la suprafață valorile pe care scu-

fundătorii le găsesc necesare. Se examinează sistemul de construcție al caicului. Se fac fotografii în interior și exterior. Este strict interzisă prospectarea zonei de sub „W"-ul de piatră, pînă la sosirea vasului „Steaua de Mare" și a echipei de scafandrii specialiști în scufundări la mare adîncime.

— Îți iei rolul în serios, amice...

— Ce-ar fi să te iei pe tine în serios, Dane ?

Mi-e străină atitudinea confecționată a arheologului. Parc-ar ține cu dinadinsul să se facă antipatic. Ciulesc urechea. În definitiv, dincolo de decorul fastuos al mării, esențială rămîne atitudinea noastră față de noi înșine, de ceilalți și de motivele care ne-au adunat între bordurile incomode ale bărcii.

— N-am nimic împotrivă, Mira... Să precizăm. Îmi displace să cad în spinarea lui Eraclide. Să trăiască Eraclide, cu toate caicele lui turcești.

— Cred că problema e mai largă, spun, cu intenția precisă să-l sondez.

— Zău ?

— Da.

— O lecție ?

— O părere.

— Pe care o bună creștere elementară, indiferent de titlul pe care-l purtăm, ne obligă s-o ascultăm.

— Mira ! Mi se pare că...

— Mie nu mi se pare nimic.

— Perfect. Te ascult, domnul meu.

Atitudinea Mirei îl doare... Mai departe ? Soare irizat. Cer de satin, înalt, rarefiat. Cu gust amărui de alge, de toamnă, de Murfatlar.

— Descoperirea caicului e un eveniment...

— Cosmic...

— Regret ironiile de prost gust. Pentru tine, amice.

— O !

Marea. Valuri cu unda molcomă. Scăpărătoare. Verde. Verde-violet. Verde-pastel. E prea om ca să nu-l afecteze acid descoperirea lui Eraclide.

— Cred că se repară, desigur, infim, o nedreptate a istoriei mai vechi. Caicul ducea la Istambul avuțiile unui pașă de Cetatea Albă. Desigur, jefuite de la noi. Le recu-

perăm pentru tezaurul național. De asta am rămas, Dan Corbea.

— Politică ?

— Bun simț elementar.

— Nu cred în cercetarea haotică, oricît de deștept mi-ai argumenta-o, Dane, spune Mira.

Maura temperează sincopele nu știu cărui post mediteranean. Spală vasele de plastic în mare. Umflu cele două saltele pneumatice pe care le am la bord. Mira se culcă dezinvolt, cu ceafa sprijinită de piciorul meu.

— Într-un fel, te-am plăcut amîndouă, Dane, spune ea. Își pune ochelarii de soare. E în tine ceva care la-nceput trezește interesul oricărei femei care gîndește...

— Numai la-nceput ?

— Din păcate, da.

— Olala ! exclamă Maura. Se reazemă cu spatele gol de catarg. Închide ochii.

Marea cîntă dulce sub chilă. Cerul prinde la orizont culoarea oțelului. Spre est pare tras în draperii de violet-pal. „Hai-hui" are un balans adormitor.

— E ceva încă nelalocul lui, aici, continuă Mira. Ceva în afara felului tău straniu de a te purta.

— Devin eroul principal ?

— Ar fi trebuit să devii eroul principal. Nu mă intrigă faptul că întîmplarea ne-a adunat pe nepusă masă. Dimpotrivă. Mă intrigă atmosfera neverosimilă.

— Ce e neverosimil, Mira ?

— Întîmplarea, Maura.

— Depinde de noi s-o transformăm, spun.

— Ai dreptate. Loial e să ne constituim în elemente active ale ideilor lui Eraclide, apropo de caic.

Iat-o pe Mira preluînd prin intuiție teza esențială a Maurei.

— „Kabylia" nu te mai interesează, Mira ?

— În gradul cel mai înalt, da ! Părerea ta ? !

— Deocamdată, să recuperăm tezaurul caicului. Pe urmă ?... Maura ridică evaziv din umeri... Se întinde la prova.

Liniște. Poate ne ascultăm gîndurile. Poate ascultăm marea. Mira e atît de aproape. Straniu de aproape. O revăd undulnd în apa transparentă. Mișcările acelea niciodată

întîlnite aici. Muzicale. Dintr-o lume a fantasticului. Părul în care s-au depus cristale luminoase de sare îi miroase sălbatic a soare. Cîteva bucle îi cad alintat pe frunte. I le flutură vîntul. Lumina se-ngroapă-n ele, tandră. Îmi surprind dorința sălbatică de a o săruta pe buzele bine desenate, senzuale, o dată cu privirea ironică a Măurei.

3

Nu sînt ceea ce se numește un bătrîn lup de mare. Dimpotrivă. Nici nu pot să nutresc pentru ea dragostea aceea morocănoasă, a marinarului încercat. Nici n-o cunosc în definitiv dincolo de cele cîteva mile străbătute cu „Haihui" în apropierea coastelor. Poate de aceea o trăiesc cu o nuanță ușoară de festiv. De sportivitate agresivă, atunci cînd se burzuluiește. Cîteodată, iarna, în orașul meu absolut terestru, mă cheamă. Cu valurile. Cu gerul. Cu orizontul nemărginit. Știu. Sînt un strop laș. Vreau să fug aiurea de sentimentul care se-nfige-n mine, albăstrui. Aseară, pe faleză, lîngă Maura, trăisem amurgul mai violent ca oricînd. O găsisem în amurg și-n lumina zodiacală. Exotică. Îndepărtată. Acum stă rezemată cu spatele de catarg. Ascultă muzica tropicală, cu același ritm interior care-o face absentă. Îi curge vîntul prin părul cu reflexe albastre. Îi curge lumina pe umerii rotunzi, ciocolatii. Să fi fost totul numai atmosferă și-atît?... Azi-dimineață am trăit răsăritul cu Mira. A ieșit din val, o dată cu lumina. Cu sentimentul dintr-o dată familiar al regăsirii. Al încrederii. Mă bat amical pe umăr, în gînd, și-mi spun:

„— Ai grijă, bătrîne... Nu te-aș vrea naufragiat lamentabil între Scylla și Carybda. E mai inteligent să asculți marea. Sau să pregătești saula și geamandura. În definitiv e ora 16 și te poți ocupa de cele gospodărești".

De cîte ori simt nevoia să mă povățuiesc, mă-ncearcă simultan un sentiment de compasiune. Mă și văd cu capul Mirei pe pulpă, topit de prezența ei nepermis de feminină,

cu ochii pe buzele Maurei, pe sprîncenele negre, caligrafiate fin şi constat mîhnit că sînt un tip de cea mai joasă speţă, din moment ce-mi plac amîndouă cu o violenţă sîcîitoare. Ora de repaus pe care mi-am acordat-o la bord începe să se transforme într-o tortură chinezească.

— Tu ce cauţi, Maura, în dragoste? întreabă dintr-o dată Mira.

Maura deschide ochii. Imenşi. Cu irisul catifelat.

— Mă iei prin surprindere...

Dan Corbea îşi vîră ostentativ nasul în schiţa fundului mării, pe care sînt desenate elipsele misterioase.

— Nu te-ai întrebat niciodată?

— Poate n-am căutat-o niciodată.

— Adevărat?!

— Am avut sentimentul că mă va căuta ea, Mira.

— Ai aşteptat-o?

— M-am lăsat răsfăţată.

Un acces de tuse la Dan Corbea. Zîmbet la Mira.

— Pînă cînd am simţit că lucrurile trec dincolo şi pot deveni grave.

— Şi atunci?

— Am plecat.

— Atît de simplu?

— Da.

— Şi-acum?

— Toamna asta îmi dă nostalgii. Visez ceva şi nu ştiu încă ce... Nu mă pot vedea soţie, Mira. Nici amantă. Am o concepţie sălbatică despre libertate... Şi pe urmă...

— Pe urmă?...

— Mă amuză şi-ntrebările, şi situaţia.

— Consideră că nu sînt prezent la bord, mîrîie Dan Corbea. De altfel, Mira a deschis ancheta asta tip „Magazin", fără să se jeneze că exist.

— Existăm, corectez, şi Mira zîmbeşte.

Nu-i văd ochii sub sticla neagră a ochelarilor.

— Puteai să nu-ţi marchezi prezenţa, Dane... Ce spuneai, Maura?

— Că atunci cînd îi văd că se-nroşesc, că dau ochii peste cap, că vor neapărat să pună mîna pe mine cu un pretext sau altul, simt nevoia imperioasă să-i boxez. Dracu' ştie de ce? Îmi fac impresia unor cocoşi...

Se uită la mine cu maliție.

— Ziceai că toamna asta îți dă nostalgii... Atît ? !

— Ție ?

— Am visat totdeauna să pot trece cu un bărbat de mînă. Să trec nu ca o simplă călătoare. Să trec prin primăveri. Prin toamne. Prin verile astea toride de pe litoral. Prin mine. Prin oameni.

— Nu m-am gîndit.

— Nici la un „el" ideal ?

— Nici.

— Ești fericită.

— Da. Am să-l iau, cînd va fi, așa cum e. Fără să-l raportez la cine știe ce imagine perfectă. Ba cred c-o să fie un păcătos notoriu. Probabil, afurisitul o să mă mîngîie cu gîndul la cine știe ce amintire din adolescență. Are să-mi placă să-l domesticesc. Am să-l domesticesc.

— Pentru asta trebuie să fie sălbatic.

— Da.

— Să fi trecut prin viață.

— Neapărat.

— Să fie deștept pînă la obrăznicie.

— Nu se poate altfel.

— Să te stăpînească și să te alinte. Să miroasă a sudoare bărbătească, să se ia la trîntă pentru adevărul lui, să vină acasă bușit zdravăn și să se-ntoarcă la luptă...

— Chiar dacă riscă să i se umple capul de cucuie...

— Să ți se pară al tău pînă-n ultima cută a sufletului.

— Și să-ți dai seama că n-ajungi la el, niciodată.

— Să n-aibă meschinării.

— Cont secret la C.E.C.

— Și să-nțeleagă că amîndoi înseamnă infinit mai mult decît de unul singur.

— Și ziceam că nu mi-am făcut mie chip cioplit, rîde Maura. Domnii mei, ce părere aveți despre femeia ideală ?

— Vă rog să vă pregătiți pentru scufundare, spun ușor acidulat. Am senzația că diavolițele și-au bătut joc de noi... Maura, dă-mi saula...

— Te rog.

— Te rog, dă-mi saula. Mira, ajut-o, te rog.

— Fără politeți inutile, căpitane.

Dan Corbea își clatină capul întristat.

— Dragul meu prieten, ce-ai căutat ai găsit. De-acum pînă la izbăvirea ta deplină, Domnul cu tine... Te-am prevenit, amice, atunci cînd ai colindat facultățile. Prefer un microcefal robust și tern, unei dolicocefale plină de spirit. Am zis! Dă-mi butelia, te rog... Cea mai mare plăcere a imersiunii în doi este lipsa telefonului submarin. Ora 15,25. Vă rog, liniște. Mă reculeg.

4

Ultimul control.

— Ai grijă de Maura, îmi spune Mira. Îl controlez eu pe Dan.

Încep să cred că treaba cu microcefalul tern merită atenție. Maura își ține masca pe frunte. Îmi întinde piciorul stîng. Bronzat.

— Vezi, te rog, dacă e bine prinsă teaca cuțitului.

— Nu simți nevoia să mă boxezi? mîrîi.

— Nu... încă, domnul meu.

— E-n regulă.

— Arbaleta, te rog.

— Vezi că e încărcată.

— Știam...

— Treceți pe banchetă, Dane, saula.

— Un moment, spune Dan Corbea, surîzător.

Nu-mi mai recunosc amicul. Masca îi dă fizionomia unui luptător dîrz. Îi scoate în evidență trăsăturile bărbătești.

— Nu confund spiritul muncii de cercetare cu acela al echipei de rugby. Repet: Fac la caic muncă de scafandru conștiincios. Fotografiez (se bate peste carcasa aparatului), stabilesc construcția etc., etc. Și-atît. „Kabylia" e aici... Am zis. Cu bine.

Cu o mişcare scurtă îşi trage masca. Apucă muştiucul. Îşi dă drumul peste copastie. Marea-l înghite cu un clipot vesel. Mira o apucă pe Maura de braţ :

— Fii atentă, Maura ! „Kabylia“ îl halucinează. Sînt sigură că are s-o caute. Nu-l lăsa dincolo de stîncile în W.

— Ştiu. E o prăpastie. O. K., Mira.

Ridică degetul mare. Mira-i răspunde în acelaşi fel. Doresc în clipa respectivă să fiu Dan Corbea. Îmi umflu toracele. Bănuiesc că aşa am o mină indiferentă.

— Să nu plesneşti, spune Maura... Îşi trage masca.

Se aud bătăi în fundul bărcii.

— E nervos, constată Maura, înainte să-şi fixeze muştiucul. Cu bine.

— În caz de... Saula...

Ridică din umeri. Îşi dă drumul peste copastie, cu un gest elegant, de balerină. Bătăile în fundul bărcii încetează. La suprafaţă ies două coloane de bule, aproape îngemănate. Mira se pleacă uşor spre suprafaţa unduitoare a mării. Rămînem singuri. Deasupra, pescăruşii. În babord, bulele de aer unele după altele, clocotitoare.

Mă harnaşez pentru imersiune. Trag alături butelia de rezervă. Încerc circuitul de aer. Perfect. Geamandura roşie din plastic pluteşte vesel la cîţiva metri în prova bărcii... ...15,45.

Draperiile violete de la orizont cuceresc bolta spre zenit. Pescăruşii se obrăznicesc vizibil. Mai ales cînd Mira le aruncă bucăţi de pîine. Zboară frînt peste „Hai-hui“. Cu un ţipăt gutural fac răsturnări pe-o aripă. Plonjează pe val, în bordul bărcii. Precupeţele mării se insultă rapid şi sonor. Mira rîde. Găsesc că am un aer grav, convenabil şi demn, dacă mă concentrez pe bulele de aer care indică poziţia atinsă de scafandri. Mi-o imaginez pe Maura trecînd prin tonurile de verde opac şi albastru. Aş vrea să fiu lîngă ea.

— Eşti un sentimental, spune Mira... Cu tot aerul tău brav, îţi ghicesc gîndurile.

Aşază salteaua pneumatică pe chesonul de la pupa. Se instalează acolo. Îşi trece un picior peste copastie. Şi-l bălăceşte în mare.

— Ca să supraveghezi o geamandură şi bulele de aer nu e nevoie de poziţia asta marţială... Îţi place Maura ?

— Chiar dacă mi-ar place...

— Nu e o treabă care să mă intereseze. Asta voiai să-mi spui ?

— Azi-dimineaţă erai altfel, Mira.

— Cum ?

— De un echilibru tonic. Am avut senzaţia că te cunosc de-o veşnicie. Venea de la tine multă sinceritate.

— Acum ?

— Te nelinişteşte ceva. Te incomodează ceva.

— Geamandura...

— Nimic. Valurile.

...15,55.

Tăcem. „Hai-hui" se leagănă uşor, cu voluptate insinuantă. E cald. Mamaia se desenează perfect pe orizontul luminos. Văd „Meduza" dublînd ţărmul spre Mamaia. Într-o jumătate de oră e aici. Mi se pare că tot universul s-a concentrat în spaţiul de la pupa, ocupat de Mira. Stă rezemată într-un colţ, cu ochii pe geamandură. Toate liniile corpului alunecă ca-ntr-o marmură a lui Brâncuşi.

— Mi-e frică de mine, spun. Îmi aud glasul alterat... E prea senzuală marea, la ora asta. Prea voluptuoasă lumina.

Mira tace. Irisul fumuriu, acum de un albastru candid, i se împîcleşte.

— Nu e încă dragoste. Ştiu. E poate un preludiu. Îndepărtat. Vag. Ceva nedefinit. Iartă-mă că ţi-o spun. Poate e jignitor, aşa. Eşti logodită cu Dan. Dan nu e aici. Ia totul ca un omagiu adus tinereţii tale. În definitiv, femeilor tinere şi frumoase le sîntem datori cu recunoaşterea frumuseţii şi tinereţii lor.

— Femeile tinere şi frumoase pot avea sau pot să nu aibă calităţi puţintel mai esenţiale.

— Mira.

— Da ?

Mă plec şi-i sărut mîna. Tresare. Îmi trece degetele prin păr, cu un gest tandru, uşor posesiv.

— Dacă rămînea Maura în locul meu, scena era identică, băiatule. Diferenţă doar de culoarea părului şi-a ochilor... Taci... Nu mă cunoşti. Nu te cunosc. Aruncă vina pe ziua asta prea plină de electricitate şi taci. Am uitat... Nu fără să-ţi primesc omagiul. Îmi face plăcere.

Mă trage de ureche, matern. Mi-e ruşine...

...15,58.

— Atenţie, spune Mira.

Brusc i se albesc buzele. Din adîncul mării iese o singură coloană de bule. Controlez rapid tot echipamentul. Batimetrul. Ceasul. Cuţitul. Centura de salvare. Trec butelia de schimb peste copastie. Geamandura cu chelia ei roşie pluteşte la fel de vesel pe valuri. Mă uit la Mira. Calmă. Ochii albaştri au o duritate neîntîlnită la o femeie. Îşi pregăteşte scafandrul. Îmi zvîrle peste umăr :

— Coboară...

5

Mă scufund cu palma stîngă pe saulă. De la primii metri de adîncime îmi echilibrez urechile. Urmăresc coloana de aer. Pentru asta trebuie să părăsesc saula. La dracu'. Coloana deviază spre sud, sud-est. Cum de nu mi-am dat seama că la-nceput am avut-o în prova babord ? Că înainte de a mă scufunda alunecase undeva în pupa tribord ? Lucrurile se agravează. Coloana se-ndepărtează spre sud, cu viteză. Bulele de deasupra rămîn mereu în urma celor care le urmează. Accelerez mişcarea de craul a picioarelor. Trec printre două meduze sidefii. Am douăzeci de metri. Alge. Alge enorme, vibrînd în apa verde, plină de viaţă. Steluţe de mare. Lapinele. Peşti în toate nuanţele de verde. Albaştri. Măslinii. Cocoşei de mare printre tufe de Zostera. Peisaj mirific. De basm. Bulele de aer iau direcţia est. Spre larg. Accelerez. Trec pragul de vegetaţie submersă. Am 25 de metri. Cobor în pantă lină. Butelia de schimb mă incomodează. Duc cu mine sentimentul de inferioritate în care m-a pus Mira. Ce mi-a venit ? Ce s-a-ntîmplat jos ? Un singur lucru. Unul din scafandri a părăsit caicul. Celălalt îl caută. E singura ipoteză valabilă. Dacă aş fi pe urma celui care a evadat, ar fi rămas

deasupra saulei o coloană de bule. Dacă cel pe care-l urmăresc a luat-o brusc spre est, se cheamă c-a văzut ceva. Cobor. 30 de metri. Fund de nisip și piatră. Pete de lumină, vagi. Știu că deasupra trebuie să fie „Hai-hui", adusă cu ramele de Mira. Ca să ajung la caic... Nu e nevoie. Am geamandura. Toată atenția în față. Stop. Pe verticală. Zone de întuneric. Stînci. 35 de metri... Începe să devină incomod. Încă. Bulele de aer izvorăsc de la piciorul unei stînci masive, tapisată cu covoare dense de alge... Apă caldă. Mă destind. Încă. 40 de metri. Bulele țîșnesc cu viteză prin fața măștii. O muchie aruncată spre est. O aglutinare de spinări monstruoase din piatră, alge și midii, într-un întuneric fosforescent. O scobitură concavă. Mi se pare că aud un detentor străin. Îmi opresc respirația. Îl aud clar. Ciudat. Două expirații economice. Pauză... Alte trei expirații rapide, neregulate. Pauză. Două expirații economice. Calme. Și totul de la-nceput. Am 50 de metri. Mă simt bine. Alunec deasupra unui golf submestru căptușit cu nisip fin. Cochilii albe. Milioane de cochilii albe. Zgomotul detentorului străin se amplifică. Aici. După pintenul de stîncă coborît din masa de piatră pe care-o las în stînga. Aprind lanterna. În urma mea, sub o boltă ciudată, o masă de stîncă informă, haotică. Înot rapid. Fasciculul de lumină pipăie bordul unei epave. O baterie de tunuri de 102 mm. Suprastructuri sfîrtecate de explozie. Unde sînt bulele de aer ? Ce capriciu al geologiei marine a săpat acest golf imens, mărginit de acest dig alcătuit inteligent din blocuri uriașe de granit ? Înot pe deasupra epavei. Un vas de război, rupt în două. Babordul, cu plăcile sărite. Văd în cercul difuz de lumină camera mașinilor. Mai departe. Aici. O formă stranie. Nu. Ceva ce seamănă cu o vedetă rapidă. Nu știu să se fi dus aici vreo luptă navală. În tribord, vedeta stă răsturnată aproape cu chila în sus, o ruptură groaznică... Din ruptura aceea, coloana de bule. Mă strecor printre stringheri și traverse răsucite de explozie. Pe spate, sub un bloc metalic care ar fi putut fi mașina vedetei, Dan Corbea. Un furtun de la detentor, rupt. Maura, lipită de nisipul fundului (curios, lipsește o parte consistentă din tribord, ca și cînd cineva ar fi curățat locul), îi trece lui Dan Corbea mușchiul ei. O

lanternă pe jumătate îngropată în nisip luminează spectral. Blocul metalic îi acoperă picioarele şi pîntecul. Nu văd nici un fir de sînge. Surprind pe buzele Maurei un rictus dureros. Sîntem trei oameni la 55 de metri adîncime. Două epave ale unor foste vase de luptă. Aici, nu departe, o cizmă de cauciuc. Un ceas mare, de buzunar. Dan îmi face semne obosite cu mîna.

6

Cel dintîi lucru e să-i trec butelia de rezervă. S-o eliberez pe Maura de teroarea de a-i da să respire din butelia ei care, probabil, e pe sfîrşite. Economie la lumină. Îmi sting bateria. O fixez la centura de lest. Rămîne lanterna lui Dan. Gestul cu care Maura îi duce muştiucul la gură are ceva sublim. Imobilizat, cu furtunul circuitului de aer rupt, arheologul a avut o singură şansă dintr-o mie. Devotamentul coechipierei. Spiritul ei de camaraderie. Înconjur maşina vedetei. Constat peste tot urme proaspete de ferăstrău. De tăieturi masive făcute cu un aparat de sudat electric. Se pare că aici, nu demult, s-a dus o activitate perfect organizată. Şi nu cred că greşesc dacă-l bănui pe Dan Corbea de munca asta submarină. Nu ştiu dacă există noroc. Am văzut însă lucruri uluitoare. Şi mi-e dat să văd un lucru uluitor în plus. Şasiul fostului motor al vedetei, tăiat cu sudură electrică la unul din capete, a cedat cu celălalt, rupt probabil de explozia care-a scufundat-o, atunci cînd Dan Corbea s-a vîrît sub el. I-a prins şoldurile. I le-a presat în nisip. S-a oprit cu un colţ al batiului pe o stîncă netedă, ieşită la cîţiva centimetri deasupra fundului. Cu celălalt colţ şi o parte din batiu s-a oprit pe una din coastele metalice rămase intacte. Revin. Mă uit în ochii arheologului. Are-n priviri o intensitate aproape materială. Îi apăs umărul. Închide pleoapele. Maura îi ia muştiucul. Îi văd maxilarele crispate. Amîndoi au lucrat perfect. Rămîne

să nu mă pripesc. Îi trec muştiucul buteliei de rezervă. Îi fac semn Maurei să i-o ţină deasupra. Lucrez rapid. Deschid centurile aparatului avariat. Îl apuc de umeri. Îl ridic uşor, atît cît permite batiul. Îi scot aparatul şi i-l trec Maurei. Dan Corbea se ajută singur. A înţeles. Deschide mîinile lateral. Îi petrec centurile de spate ale buteliei de rezervă... Partea cea mai grea a acţiunii de salvare s-a executat. Îi fac semn Maurei să iasă la suprafaţă. Îi arăt ceasul. Fata execută o voltă uşoară pe spate. Vine deasupra arheologului. Stă pe verticală, cu obrazul aproape de obrazul lui Dan Corbea. Îi întinde mîna. Dan i-o ia cu amîndouă mîinile lui puternice, bărbăteşti. Îi apasă palma aceea cu degete trandafirii pe inimă. Încearcă să-şi culce obrazul pe mîna Maurei. Fata îşi trece degetele prin părul tuns scurt. Se desprinde graţios. Îşi bombează pieptul. Alunecă pe lîngă noi. Îi fac semn să rămînă sus. Îi văd ochii, cînd trece pe lîngă mine. Calzi. Mi-i fixează o clipă, parcă în mine tot. Cîteva mişcări uşoare. Dispare. Rămîn singur cu Dan Corbea. Se ridică în coate. Îi admir calmul perfect. Urmează un dialog prin semne. Un dialog mut, dureros.

— Cum ieşim ? mă-ntreabă.

— Săpăm.

— Crezi ?

— Da.

— Am 45 de minute de viaţă.

— Aiurea. Ai atîta viaţă cîte butelii avem sus.

— Cîte ?

— Încă două. Cînd vine „Meduza", alte trei.

— O veşnicie. Hai să lucrăm.

— Ţine lanterna... Acolo unde sap eu...

— N-o să se mai vadă om cu om.

Trebuie să sap nisipul de sub şoldurile lui. Am să mă sîngerez în cochiliile de pe jos. Uite arbaleta. Cu cuţitul nu pot. Arbaleta deci. Folosesc crosa în chip de sapă. Straşnic. După cîteva mişcări, mi se accelerează respiraţia. Nu se poate aşa. Mi-o reglez. Plutim într-o infuzie de nisip, praf calcaros şi microorganisme. Nu văd decît coapsa arheologului. Deasupra, 50 de metri din apa Mării Negre. Nu trebuie să mă gîndesc la asta. Singurul obiectiv e format din jumătatea de metru patrat de sub coapsele lui Dan Corbea.

Mă şicanez pentru o mie de lucruri anapoda. Nici nu poţi face altfel atunci cînd încerci să salvezi un arheolog prins sub o bucată de metal de cîteva tone la 55 de metri sub oglinda mării. Probabil, „Hai-hui" e la verticala bulelor. Aşa pretind cele mai elementare instrucţiuni de securitate. Pe urmă i-ar fi greu Maurei să înoate la suprafaţă. În acest înot la suprafaţă, spre ambarcaţiunea de asistenţă sau ţărm, se-ntîmplă cele mai frecvente accidente de înec. La dracu'. Se pare că ce scot cu crosa, marea se grăbeşte să umple sub o presiune de cinci atmosfere şi jumătate. N-are nici un rost să coboare Mira. Consumă butelia inutil. Cu ce mă poate ajuta aici ? Nu se vede nimic. Scot nisip. Praf de calcar. Totul într-un hîrşîit agasant. Abia-mi văd mîinile. Două pete deschise de culoare, informe. Mira trebuie să aibă încredere în mine. De ce spun Mira cînd de fapt gîndesc Maura ? Aha. Posteriorul arheologului s-a adîncit cu cîţiva centimetri. Fără noi ai fi rămas aici, amice. Ai fi murit sufocat, cu plămînii burduşiţi de apă... O să te mănînce cei care se ocupă cu strîngerea fierului vechi. Uite ici. Tone de fier vechi. Zeci de tone. Le-ai descoperit cel puţin de-o săptămînă. Dacă toate gîndurile pe care ţi le presează marea sub frunte sînt la fel de idioate ca ale mele, înţeleg o dată mai mult de ce Dan Corbea are nevoie de ajutoare microcefale. Chestia cu cei de la fier vechi rămîne în picioare, oricît de dolicocefal aş fi. Probabil că e bine să respecţi un proverb vechi, de aceea înţelept: „Nu-ţi băga nasul, unde nu-ţi fierbe oala". Uite că nu se poate. La ora asta pot face faţă cu cinste într-o instituţie de protecţia cretinilor. Mi-e frică ? De ce frică ! ? Şi el, şi eu ne-am pierdut identitatea fizică. O pată de lumină opacă. Nisip în stare de imponderabilitate. Din cînd în cînd, ceasul acela obsedant de mare, un ceas de buzunar, curăţat de alge, ruginit şi cizma de cauciuc ieşind enormă din întuneric. Altă mie de lucruri îmi transmite mişcarea febrilă a arheologului. Sapă sub el cînd cu o mînă, cînd cu cealaltă. Execută un mers tîrîş pe spate, cu o încetineală înnebunitoare. Se smulge de sub blocul de fontă şi oţel ruginit milimetru cu milimetru.

Pierd vremea pentru gloria unui Eraclide indiferent. Pierd vremea pentru gloria unui Dan Corbea, căruia, în esență, nu-i datorez decît acest serviciu omenesc și-atît. Acum, cu vînt bun, eram la Portița. Mîine o căutam pe „Casia". Eram eu cu adevărat. Nu dădeam ochii peste cap. Nu mă făceam ridicol, declarînd amor unei femei cvasinecunoscute, în plus logodnica acestui cvasiînecat.

Știu că nimic din ce gîndesc nu-i adevărat. De aceea, încerc s-o fac mai departe cu voluptatea perversă a mincinosului de profesie. În sfîrșit. Dan Corbea își trage picioarele de sub blocul de metal. Dacă-mi întinde mîna, îl fac K. O. Nu mi-o întinde. Înoată afară din epavă. Trece de epavă spre vest. Coboară pe verticală. Pipăie fundul cu lumina lămpii. Stop. Cobor lîngă el. Din nisip, travers pe vedetă, o provă de lemn. O provă curățată meticulos de toate decorațiile și tapițeriile mării. O provă aproape carbonizată. Ne apropiem. Se vede limpede capul de balaur care-o împodobește. Un cap de balaur, cu ochi fioroși. Cornee din fildeș. Iris din abanos. Un cap fantastic. Halucinant. Acoperit de solzi. Lucrat cu arta desăvîrșită a unui meșter mare. Gîtul balaurului, arcuit elegant, intră în nisip. Dan Corbea plutește în dreptul botului căscat, cu colți fioroși altădată, astăzi, cariați de veacuri. Nu face nici o mișcare. Plutește și-atît. E vremea să urcăm. Ceea ce mă plictisește este durata ucigătoare a palierelor de decomprimare. Cred că la 6 metri sînt suficiente 7 minute. Dar la 3 metri abia or să ne ajungă 40 de minute.

8

La orele 18,15, cu cinci minute înainte de-a apune soarele, situația e mai mult decît limpede. „Hai-hui", „Meduza" și „Steaua de Mare" stau ancorate la distanțe de 50 de metri, marcînd vîrfurile unui triunghi în centrul căruia un vas al căpităniei portului amenajat în chip de bază plutitoare pentru scafandri manevrează a doua oară vinciul. Jos sînt doi

scafandri ai căpităniei. Una din lăzi e pe bordul vasului. A doua, după huruitul vinciului, e pe cale să ajungă acolo. Aurul a fost recuperat. Scos la suprafață în saci de cauciuc, a fost sigilat într-un fel de cufăr metalic, în prezența autorităților. În centrul atenției, Raul Eraclide într-un costum distins de seară. După deferența cu care i se adresează cuvîntul, este de-nțeles că toată lumea îi recunoaște meritul principal în descoperirea caicului. Mai este de-nțeles că expertiza medicului legist a constatat moartea prin intoxicare cu toxallumină a cetățeanului Dumitru Niculescu, din strada Tabla Buții nr. 12, fără profesiune, vagabond de port și element dubios. Tot expertiza medicului legist a constatat probabil ca accident complimentar al intoxicației tulburări cardiace grave, care de fapt au provocat starea de comă a sus-numitului.

Dacă o cameră de luat vederi ar cuprinde perimetrul ocupat de cele patru vase și ar putea înregistra ceea ce se petrece la bord, imaginea secvențelor n-ar fi prea depărtată de ceea ce urmează :

La „Steaua de Mare", pescador amenajat pentru cercetări hidrobiologice. În prova, soarele trecut de linia hotelurilor din Mamaia. Acolo, cer în ocru dens. Pe acest fundal, siluetele perfect distincte ale clădirilor. Rezemați de copastie, biologul Val Dima, cu barba blondă fluturînd în briza de seară, I. G. Düller, Marian Tomoiu, Dan Corbea, de un calm perfect, căpitanul de pe „Steaua de Mare", tip bondoc, robust, brunet.

Căpitanul : — L-am ajutat, domnii mei, după rețeta recomandată de conducerea Bazei.

Val Dima : — Să vă fie de bine la amîndoi. Nu-mi mai văd rostul.

Dan Corbea : — Există o decență a cercetării. Dumneata îți faci studiile în public ? De ce nu-mi acordați dreptul acestei decențe ?

Căpitanul : — Am vorbit în cod cu stația de la muzeu. Ei și ? Economie de timp.

Val Dima : — Conspirație perfectă.

Căpitanul : — Conspirație împotriva cui ?

Tăcere.

Dan Corbea : — Rămîneți la noapte cu mine. Ceea ce a fost pasionant în cercetarea mea s-a consumat. Am găsit o

epavă antică. Nu știu dacă e „Kabylia". Mi-am realizat unul din cele mai dragi vise. Să găsesc o triremă.

Dacă pe bord s-ar afla un operator, desigur c-ar profita de amurgul violet pe care se profilează silueta arheologului. De valurile ușoare, de zborul de seară al pescărușilor. Ar găsi formula ca fraza care urmează să-și dobîndească întreaga semnificație, în cadrul de vis al mării.

— O triremă, de care sînt sigur c-a văzut înflorind țărmurile Feniciei și ale Cretei. C-a ascultat la vreun țărm cu măslini în floare Odiseea. C-a purtat în cală vinuri dulci de Rhodos. Mătăsuri și uleiuri parfumate din Egipt. Sau poate cele din urmă versuri ale lui Ovidiu. Avea un echipaj cutezător și nostalgic.

Cuvintele au sonorități pline de sevă. Dan Corbea, inspirat, învie din neant o lume colorată și densă. Elada și Roma, vechile civilizații de pe țărmurile Asiei Minor și Africii pulsează pe covertă într-un flux impetuos.

— Scuzați-mă ! O clipă de evadare lirică. Vă rog, dați-mi o mînă de ajutor să eliberez trirema. Căpitănia mă ajută acum. Scoate vedeta rapidă la suprafață ! Aștept.

Liniște. Foșnetul valurilor. Țipetele pescărușilor.

Val Dima : — S-a făcut.

*

* *

Camera de luat vederi își mută obiectivul pe cuterul „Meduza". Cabina, economică. Masă pliantă, două paturi gen vagon de dormit, rabatabile. Pe o masă, o hartă maritimă. Un raft mic cu opera lui Hemingway. Un portret al „Bătrînului" în alb-negru. În singurul scaun, căpitanul Alex Bogdan. Pe pat, Mira, într-un costum de flanel. Prin hublou, culori sîngerii.

Căpitanul : — Ești tulburată.

Mira : — Incertă, tată.

Căpitanul : — Tu ?

Mira : — Mi se-ntîmplă cîteodată să nu-mi mai recunosc gîndurile, tată. Aproape să nu mă mai recunosc pe mine. Astăzi, cu el în barcă, mi-a trecut mîna prin păr cu un gest neașteptat de tandru, nu știu, am uitat tot și dacă mi-ar fi cerut-o...

Căpitanul : — Taci.

Mira : — Mă respecți mai puțin ?

Căpitanul : — M-aș fi bucurat să-l salvezi tu pe Dan.

Mira : — E mai bine așa.

Căpitanul : — De ce ?

Mira : — Se precizează sentimentele fiecăruia, față de fiecare.

Căpitanul : — Mi-ar place înainte să plec în Indii...

Mira : — Aștept ceva, tată. Nu știu precis ce anume. Un gest mărunt, sau ceva extraordinar. Un fleac, sau poate ceva ce nu se poate face decît o dată-n viață. Nu pot acum.

Căpitanul : — Nu vreau decît să te văd împăcată.

Mira : — Fericită nu ?

Căpitanul : — E un cuvînt absurd, Mira. Îl detest.

Mira : — Îmi place bărbatul de pe „Hai-hui", tată. Are ceva din nestatornicia mării, din forța ei. Poate din poezia ei.

Căpitanul : — Respectă-te dincolo de impulsul momentului.

Mira : — Am început să am instincte materne, tată. Și matrimoniale. M-aș vrea la casa mea, plină de griji casnice. E delicios să ai griji casnice. Tu nu știi ce-nseamnă să ai griji casnice. Ți-ai trăit toată viața pe mare... Ai văzut Eraclide ? Ce nevertebrat !... Crezi că Dan o place pe Maura ?...

S-a întîmplat ceva, acolo în adînc. Taci, te rog. Maura a călcat peste ceva. Nu știu precis, dar simt precis... Mi-ar place s-ascult Mozart. Ești supărat pe mine ?

Căpitanul : — Te rog să fii atentă la scufundare. Epavele astea de război sînt pline de curse pentru un scafandru. Acum odihnește-te un ceas. Prepar eu cina.

Mira : — Vreau să visez cu ochii deschiși, tată. Grozav ce-mi place să visez cu ochii deschiși aici, pe „Meduza". Mă leagănă. Aud valurile. Sînt fericită... Vezi, cînd visez cu ochii deschiși, aici, sînt fericită, oricît de absurd ți se pare cuvîntul.

Căpitanul : — Atunci visează, draga mea.

*

* *

Polidialog pe coverta lui „Neptun", vasul a cărui bigă aduce peste copastie al doilea cufăr smuls adîncului.

— Dintotdeauna am spus că marea, în dreptul litoralului nostru, ascunde comori de nepreţuit, tovarăşi. Comori de arhitectură şi de artă antică. Iar acum, după cum vedeţi, comori adevărate, spune Raul Eraclide. Se fereşte să nu-l ude stropii care sar de pe curentul bigii.

— Sînt de acord, notifică grav cineva din asistenţă. Vom sprijini ca şi pînă acum. E cam haotică cercetarea, aşa cum se vede şi la tovarăşul Dan Corbea. Îl ajutăm să se clarifice.

— Aveţi dreptate. E un cercetător sîrguincios, dar, aşa cum aţi spus, haotic. E bine să i se aprobe ajutorul cerut pentru recuperarea epavei aceleia de război. Ne aşteaptă tovarăşul academician C. Rădulescu-Videle, pe care l-am anunţat telefonic. A venit cu avionul de după-masă. Mai stăm mult ?

— Ziceam că dacă sîntem aici, să scoatem măcar jumătate din vedeta aia. Să poată lucra autonomii, la noapte, spune căpitanul vasului.

— Cu tot ce s-a recuperat din mare, la bord ? se miră glacial Raul Eraclide. Pentru o grămadă de fier vechi ?...

La urechea celui care vorbise plin de gravitate :

— Academicianul C. Rădulescu-Videle a anunţat sus... Închide ochii semnificativ. Trebuie lucrat toată noaptea. Catalogarea. Determinarea. Caracteristici. Stabilirea valorii reale. Un studiu introductiv. Nu pot să trec cu vederea ajutorul pe care mi l-aţi dat cu atîta înţelegere. Academicianul e un om amabil şi...

— Să ne grăbim, tovarăşi, taie cel care ascultase atent, cu intonaţie fără posibilitate de replică. Să iasă scafandrii. Tovarăşe Culică, e bine să vorbeşti şi dumneata cu tovarăşii arheologi. Să sistematizeze... Toată lumea ştiinţifică din Europa e cu ochii pe ce descoperim aici... Să nu ne jucăm cu antichitatea, tovarăşi.

Raul Eraclide surîde maliţios. I-au ieşit toate cărţile. Maura i-a spus acum cîteva minute : „— Nimic, Eraclide. Dan Corbea nu este decît un visător şi-atît. Ai cîştigat. Triremele lui sînt doar iluzii, sau poate numai nostalgii..." Îşi consultă cronograful. Mîine ziarele vor publica cu titluri subliniate... Există un confort al gloriei pentru care merită să te zbaţi, îşi spune şi, perfect lucid de importanţa lui, urmă-

reşte distrat cum marinarii aduc la bord cea de-a doua ladă scoasă de pe fundul total indiferent al mării.

*

* *

De la uscat spre larg, punte de lumină zmeurie peste apele mării. „Hai-hui", în balans uşor. Catargul alb înscrie pe cer înţelesul unor cuvinte nerostite încă. Bărbatul îşi îmbracă costumul breton din lînă. Amarează cu legături duble tot ce se află la bord.

— E prea multă electricitate în aer, spune.

Nu se uită la prova, unde Maura şi-a instalat salteaua pneumatică. Camera de luat vederi rămîne în afara intensităţii cu care bărbatul simte amurgul. Umbrele serii trec printr-o osmoză densă, din adîncul mării în văzduh. Vin de-acolo de pe fundurile acoperite de stînci şi alge, cu foşnete ciudate şi sonorităţi lichide. Toată marea e violetă. Tot văzduhul e violet. Văzduhul primeşte foşnetele şi sonorităţile mării. Bărbatul le-ascultă-n el, de cînd se nasc sub chila bărcii. Le urmăreşte drumul spre cer, prin el. Lumea din jur se estompează. Rămîne doar cu neliniştile cărora nimeni, niciodată nu le-a găsit un nume.

— Un delfin, spune Maura.

Delfinul, stilizat pînă la idee, taie valurile spre larg, între două jeturi de spumă.

— Atît ?

Bărbatul urmăreşte sinusoida elegantă a delfinului. Fosforescenţa şi luminescenţa undelor. Ştie că undeva în sud marea şi cerul aşteaptă furtuna. O ascultă în ţipetele iritate ale pescăruşilor. În plescăitul leneş al valurilor. Îşi încarcă plămînii cu aerul amărui, dens.

— Cum, atît ? răspunde femeia.

Bărbatul controlează fungile. Şcotele. Ghiul. Întinzătoarele sarturilor.

— De astăzi sînt liberă, murmură femeia. Reface rapid filmul acestei eliberări. Hotărîrea de a se elibera de Raul Eraclide prin Dan Corbea. Hazardul care-a eliberat-o de amîndoi prin omul de la pupa, prea ferm să poată fi trecut dintr-o balanţă în alta. Cele cîteva minute de panică pe fundul mării, cînd a avut să aleagă între a-i da satisfacţie

plenară unui imbecil carierist şi omul sfios interior, cu care respira acelaşi oxigen, drămuit pînă la milimetru cub şi secundă... Cînd a ieşit din imersiune, Dan Corbea i-a spus: «— „Kabylia" e a ta, Maura. Dispune de ea după cum gîndeşti...». I-a ghicit incertitudinile ? Îşi arcuieşte braţele bronzate. Şi le aşază sub cap. Se uită la stelele răsărite pîlpîitor, la zenit... Complet liberă, şopteşte, eliberată de povara oricărei recunoştinţe. Înţelegi ?

Bărbatul ascultă aparent distrat vorbele femeii. Urmăreşte linia buzelor eliberate. Descojeşte cuvintele. Lacom. Lasă femeia, care-şi mărturiseşte eliberarea, să pătrundă acolo unde neliniştile întîlnesc foşnetele mării.

„Hai-hui" balansează cu voluptate, de jur împrejur marea, un bărbat la pupa, o femeie brună la prova, şi undeva, alunecînd pe valuri, destinul.

V

INTERMEZZO ÎN LUMINA ZODIACALĂ

Iată cum întîmplarea modifică rapid termenii unei ecuaţii al cărei rezultat era previzibil. La orele 19,24 vasul „Neptun" ridică ancora şi pune prova pe Constanţa. Desigur, se transmit mulţumiri la „Hai-hui" prin portavoce ; iar la „Meduza" şi „Steaua de Mare", prin radio. O dată cu plecarea lui „Neptun", iese din atenţia acestei cărţi arheologul Raul Eraclide, căruia îi sîntem datori să-i recunoaştem un viitor deschis. Probabil, minţindu-se pe sine cu tot atîta abilitate cu cîtă minte pe alţii, Raul Eraclide va ajunge la un echilibru interior desăvîrşit. Acest echilibru interior îi va confecţiona un *facies* impenetrabil, inabordabil, cu morgă de academician. Morga va fi atît de veritabilă, încît, ajutată de relaţiile activate la maximum de descoperirea caicului şi a

valorilor lui intrinsece, va atrage după sine titlul care să-i dea justificare publică. Raul Eraclide își va autosprijini ascensiunea prin contraforții solizi ai comunicărilor lui științifice. Incidentul cu Morunu va fi uitat. Crimele morale nu sînt codificate de nici un drept penal sau civil din lume. Cu o abilitate remarcabilă, Raul Eraclide va uita ipostaza jenantă anterioară altei ipostaze jenante, lucru care-l va menține permanent pur și disponibil. Acum stă pe coverta vasului. În freamătul mașinilor aude freamătul aulei unde își va expune comunicarea.

La orele 20,04 „Steaua de Mare" e pregătită să coboare în mare echipa formată din scafandrii autonomi Val Dima, biologul, și Dan Corbea, arheologul. O dată cu scafandrii se pregătește biga de adîncime, căreia i se fixează la cîrlig o baterie electrică. Biologul Val Dima, îmbrăcat în costumul semietanș, ar vrea să-și ceară scuze arheologului pentru impulsivitatea cu care l-a judecat. Își dă seama că arheologul are foarte multă dreptate atunci cînd afirmă că cercetarea este un act de mare intimitate interioară. Că abia cînd se ajunge de la faza ipotetică la cea de exprimare, și mai tîrziu, la sistematizarea observațiilor și rezultatelor, ideea cercetătorului poate deveni publică.

Arheologul a mărturisit că a lucrat pe fundul mării ajutat de un șofer tînăr, admirabil sudor, cu care a tăiat jumătate din epava vedetei. Tot șoferul i-a procurat în diversele lui imersiuni un material de cercetare bogat.

Biologul uriaș stă rezemat de copastie. Privește marea. Își aduce aminte de arhipelagul Samoa. De luminescența feerică a apelor în largul insulei Tutuila. Se aude glasul iritat al semnalizatorului Morse. Apoi al căpitanului.

— Tovarăși cercetători ! Direcția Bazei ordonă să ne-ntoarcem cu toată viteza. Îmbarcăm echipa italiană și mîine în zori să fim la Sulina pentru un studiu în Deltă.

Aproape simultan cu acest mesaj, „Meduza" primește următoarea comunicare :

«Către căpitanul Alex Bogdan pe „Meduza". Reveniți direct la docuri. E nevoie de prezența dumneavoastră pentru luarea în primire a vasului. Peste două zile cursa de probă. Inginer șef Leonida.»

Urmarea celor două mesaje e trecerea lui Dan Corbea pe „Meduza". O consfătuire fulger în care se stabilește că cei

patru scufundători lipsiți de mijloacele tehnice necesare vor rămîne la ancoră pe „Hai-hui", de unde vor încerca să stabilească cîteva date în plus referitoare la vasul antic. Poate un sondaj acolo unde se presupune că ar fi chila. Mîine se vor reîntoarce la Bază și vor face demersurile necesare pentru obținerea mijloacelor tehnice corespunzătoare. E păcat să piardă o asemenea noapte. Anotimpul e înaintat. Fiecare scufundare e un bun cîștigat. Cu atît mai mult, cu cît „Hai-hui" pleacă probabil poimîine spre Histria. În consecință, cei patru trec la bordul lui „Hai-hui".

„Steaua de Mare", cu luminile de poziție aprinse, se-ndepărtează spre ghirlanda de neon și becuri strălucitoare care tivește orizontul la vest.

„Meduza" ia volta și pune prova pe Constanța iluminată festiv. Marea rămîne de ulei. Negru. Dens. Acolo unde s-a scufundat soarele, dincolo de continent, plutește în văzduhul rarefiat al nopții o boare străvezie de lumină zodiacală.

NOAPTEA

1

Consult ceasul-brățară. Ora 23,42. Lanterna lui Dan Corbea taie un con de lumină difuză dincolo de bordul epavei. Mira înoată lin, paralel cu fundul. Pipăie fiecare centimetru de nisip cu fasciculul de raze. Sîntem la 50 de metri adîncime, de zece minute. La trei metri deasupra noastră stă suspendat cîrligul prins la capătul unei saule, la care am legat o lanternă de semnalizare cu reflectorul roșu. La verticala saulei plutește „Hai-hui". De veghe, Maura. Supraveghez sursele luminoase cu coada ochiului. Vreau să citesc numele vasului de război a cărui epavă o ghicesc, mătăhăloasă, în fața mea. Probabil va fi util pentru cei de la căpitănie. Ve-

deja se numeşte „Viforul". După toate legile războiului, vasul nu poate fi decît străin. Cînd ne-am scufundat, a trecut pe lîngă noi un morun uriaş. Instinctiv am înotat în formaţie strînsă. A ieşit din întuneric. A plutit lin prin lumina bateriilor. A intrat în întuneric. Un semnal în cerc la Mira. Schimb direcţia. Marea e caldă. Noaptea, detentorul amplifică pînă la panică senzaţia de solitudine, undeva într-un infinit lichid. Vin lîngă Mira, reticent. Trupul admirabil, unduitor, bronzat, gîndurile, sentimentele, Mira asta caldă şi sinceră îşi aparţine dincolo de mine şi amintirile mele. De ce noaptea, tot ceea ce ziua pare firesc se amplifică la dimensiunile irealului ? Mira continuă să cheme cu semnale luminoase. Am o clipă de extaz submarin. Nisipul mozaicat cu milioanele de cochilii se transformă într-un produs fabulos al orientului străvechi, la fiecare atingere a luminii. Istoria oamenilor, condensată în raza lanternelor la 50 de metri adîncime, într-o lume a tăcerilor lichide, armonios muzicale, condensate în mişcări ondulatorii, atinge limitele fantasticului. Mi se pare ? Baliza luminoasă, singurul punct de reper care ne leagă de lume, înregistrează un balans uşor. Curenţi ? Hulă ? Mi s-a părut ? Mă dedublez instantaneu. O parte din mine urmăreşte avid bucata de metal bătută rudimentar de ciocanul forjeriilor sclavagiste, care iese la iveală de sub cuţitul mînuit abil de Dan Corbea. Zeci de gînduri îmi cutreieră creierul. Pe cristalul măştii se rulează rapid, se interferează şi suprapun imaginile cele mai diverse. De unde a distins Mira sub barba de alge şi cochilii capătul acesta de ancoră antică ?! Dan Corbea îl curăţă cu îndemînare. Un inel de aramă, neatins de rugină, uriaş, trecut prin capătul ancorei. Dan Corbea rămîne nemişcat. Ia mîna Mirei. O duce la frunte... O triremă. Mare. Vînt în velă. Argonauţii. O vatră. Sclavi cu baroasele. Sclavi pe jumătate goi. Pireu. Tîrg de sclavi. Atena. Platon. Tomis. Ovidiu, într-o pelerină de lînă de oaie dobrogeană, aspră. Scrisoarea lui Cotiso. Emoţia contactului cu veacurile... Detentorul, cu sunetul lui sinistru, mă smulge din timp şi mă proiectează spre celălalt eu, rătăcit deasupra, lîngă fata de sus. Cercetez marea. Largul. Simt condensîndu-se toată electricitatea globului deasupra catargului.

Ora 23,54. Situaţia vasului antic se limpezeşte cu fiecare minut. Trebuie scoasă epava vedetei. Săpat cu jetul şi curăţită suprafaţa de nisip care-l acoperă. Explicaţia ancorei în afara bordului e una singură. Gonită de furtună spre ţărm, trirema a fundarisit ancora. Manevra a costat-o scump. Importante acum sînt mişcările infinitesimale ale balizei de adîncime care se transformă vizibil în pendulă pe verticală cu amplitudini vădit îngrijorătoare. Oricît de interesant ar fi vasul antic, hotărăsc să ieşim. Mă-ngrozeşte palierul de decomprimare de la 3 metri. Chem scufundătorii cu semnale Morse. Mira vine cu mişcări elegante de craul. Dan Corbea întîrzie la prova triremei. Semnalizez nervos. În sfîrşit. Le fac semn spre baliză. Înotăm acolo. Ne ridicăm pe verticală, în aşa fel încît s-o avem la mijloc. O secundă, două. Baliza se scufundă brusc. Ne luminează picioarele terminate cu labele de cauciuc, roşii, sub lumina difuză. Unu. Doi. Trei. Patru. Baliza se ridică rapid la un metru deasupra capetelor. În clipa cînd reflectorul roşu cade pe masca lui Dan Corbea, îi văd ochii măriţi de spaimă. Înot spre saula balizei. Urcăm, umăr la umăr. De jur împrejur, masele lichide, negre, de ţiţei.

40.

35.

30.

28.

Ceva rece, de gheaţă îmi taie fruntea. Mă crispez interior. Un curent glacial. De unde ? N-a fost. Nici astăzi. Nici cînd ne-am scufundat acum 30 de minute. Accelerez.

25.

22.

20.

Am ieşit. Marea îmi apasă pe umeri, pe piept, o compresă aproape fierbinte. Am intrat în osmoză cu forţele vitale ale mării. Circuitul sîngelui meu pulsează o dată cu răsufletul dens al mării. Viaţa s-a născut cîndva din apele fierbinţi ale

oceanelor. Un cîrd de guvizi botoşi. Strălucirea fosforescentă a solzilor.

19.

16.

Chefali. Mulţi chefali. Într-un dans rapid, pe zeci de traiectorii intersectate. Barbuni roşii, cu înotătoare galbene, irizate. Rîndunele de mare îşi flutură aripioarele disproporţionat de mari, violete. Marea fabuloasă. Orgie de culori într-un centimetru pătrat de lumină electrică. Mai sus.

15,

14.

12.

10.

Stop. Cercetez rapid feţele coechipierilor. Instinctiv, Mira vine lîngă mine. Dan Corbea ridică lanterna spre suprafaţă. Furtuna ajunge pînă aici. O simţim. Ne leagănă. Poate o aud, dincolo de respiraţia sinistră a detentorului, în straiurile întinse ale lui „Hai-hui". Vasul e la ancoră. Dacă-l răstoarnă ? Dacă-l smulge ? Trec rapid saula balizei pe sub chingile buteliilor Mirei. Las libere două lungimi de braţ. Repet operaţia cu Dan Corbea. Încă trei lungimi de braţ de saulă. Mă ancorez pe sub chingi. Termin cu un nod de şcotă simplu. E singura modalitate să nu ne pierdem între noi. Singura legătură trainică cu „Hai-hui". La nevoie, vom acţiona ca o ancoră de furtună. Abia aici, la 10 metri adîncime, cu furtuna deasupra, îmi dau seama ce-nseamnă să nu poţi comunica. Trei oameni, unul lîngă altul, despărţiţi printr-o peliculă subţire de apă sărată, în imposibilitate să-şi comunice gîndurile, temerile, hotărîrile. Singurătatea asta în mai mulţi poate fi ucigătoare.

9.

7.

6.

Palier de decomprimare. Marea ne izbeşte unul de altul. Raportul de forţe între noi şi mare se modifică catastrofal. Forţe primare, neinteligente, mă smulg brusc din coordonatele pe care le fixasem, după dorinţă, în masele lichide şi liniştite ale adîncului. Ceva dramatic mă proiectează pe verticală. Altceva, compact, greu, strivitor, mă-nfundă în masele lichide, clocotitoare. Lîngă mine, departe de mine, jos, sus, lateral, imaginile celorlalţi doi, aplatizate, lungite şi gălbui ca-ntr-o

pictură de El Greco. Smucitură. Saula, întinsă la cîteva lungimi de braţ. Să-mi stăpînesc gîndurile. Marea ne pedepseşte. Nu putem ieşi din mare. Nu putem urca la bord. Nu putem lupta. Trei forţe inteligente în voia valurilor, la 6 metri adîncime. Trebuie să ne-nălţăm la 3 metri. Să rămînem acolo cel puţin 15 minute. Altfel? Azotul solvit în sînge şi ţesături neevacuat... Da, azotul. Plutesc? Cum? În sus? În jos? Azotul, spuneam. Asta-nseamnă palier de decomprimare. Să stai pînă cînd se evacuează azotul solvit în sînge. Azotul?! Gîndurile. Trebuie să-mi adun gîndurile. A te stăpîni. Îmi place să lupt. Lupta îţi dă certitudinea existenţei. Aici nu pot lupta. Aştept să se evacueze azotul prin respiraţie. Altfel accidentul de decomprimare mă face inutil la bord. Nu există nicăieri un cheson de decomprimare. Pînă la ţărm sînt patru mile de furtună şi nici un cheson de decomprimare. Să aştept evacuarea azotului. Unde e Mira? O pată diformă smulsă parcă din mine însumi. Altă pată diformă care mă trage la adînc. Cîte minute au trecut? Cinci. Mai avem zece. O veşnicie. Ce face Maura, singură în furtună?

3

Cînd a văzut racheta cu cele trei stele roşii ţîşnind de la Bază spre larg, Maura s-a-ntrebat: „De ce?" Pînă atunci se abandonase unei reverii fără obiect. Marea cu valuri moi de antracit lichid, cerul satinat, broderia grea de stele licăritoare, singurătatea desăvîrşită au obligat-o să gîndească. La ea, la cei din jur, la viitor. „Dacă mă iau în serios, s-a terminat cu toate, şi-a spus. Uite că nu vreau să mă iau în serios. Aerul pe care-l am acum mi-este cel mai convenabil... Eraclide s-a scos singur din joc. Dan?..." Îşi aminteşte precis clipa cînd a deschis ochii, acum trei ani, era la spital, şi deasupra ei, plecat, un obraz măsliniu de bărbat. Încercase în larg, la Mangalia, o butelie nouă. Pană de alimentare. S-a încăpăţînat să înoate la suprafaţă cu tot echipamentul. N-a ştiut cînd s-a

dus la fund. După cele două zile de convalescenţă, în care salvatorul a vizitat-o la toate orele posibile şi imposibile, după o săptămînă de plimbări pe mare şi faleză şi altă săptămînă de discuţii cu mama, s-au logodit. Şi ?...

Se pleacă peste copastie. Marea e neagră. Fremătătoare. Acolo, undeva în adînc, sînt ei. „De ce mă gîndesc la ei amîndoi ? De ipocrită. Pentru că, de fapt, îmi place el. Îşi ascunde duritatea de care instinctiv mi-e frică. Şi trebuie să-ţi mărturisesc, draga mea, că-mi este întîia oară frică de un bărbat. Simt o tendinţă laşă spre supuşenie. Nu vreau în ruptul capului să fiu supusă."

A doua racheţă. Tot roşie. Tot spre larg. O dată cu ea, un fulger lung, violet, taie orizontul. S-a oprit vîntul. S-au oprit parcă şi valurile. Maura aprinde bateria. Verifică amarajul. Îi apare limpede imaginea mîinilor lui bărbăteşti, care, cu mişcări sigure, energice, au dublat legăturile. Se-nfioară. Rîde. Îşi amarează buteliile. Îmbracă peste bluză un flanel care-i strînge sînul şi umărul. Deşurubează întinzătoarele sarturilor şi straiului. Scoate catargul din lăcaşul lui. Îl culcă cu mărul spre prova. Îl fixează la copastie prin cele două brăţări. „Hai-hui" îşi micşorează tangajul. Se gîndeşte că e mai bine să fie necesară ridicarea lui, decît imposibilă coborîrea. Pune furcheţii în lăcaşuri. Aşază ramele în interior. Pregăteşte să aibă la-ndemînă masca, tubul de respirat şi labele de raţă.

Aşteaptă furtuna. Mai precis, îi urmăreşte traiectoria. Din sud spre est, într-o cavalcadă de fulgere verzi şi tunete surde, cu ecouri vagi alunecînd pe mare. Din est, spre locul unde tanghează „Hai-hui", într-o tăcere desăvîrşită. Un val negru, uriaş, străfulgerat de lumini şerpuite se ridică din mare spre stele.

I se pare că tot universul e smuls din el însuşi, ridicat la zenit şi n-aşteaptă decît să se prăbuşească peste „Hai-hui". Gîndurile i se leagă sonor, cu precizia unui cronometru. Trăieşte o panică activă, stăpînită, legată de cei din adînc. Lucrează matematic, ciudat detaşată de gesturile pe care le face. E toată numai grijă pentru cei din adîncul apelor. Ridică şi coboară saula cu baliza luminoasă. O trage de la prova la pupa şi invers... Prova în val, îşi aminteşte ceva dintr-o lectură îndepărtată. „E firesc să primesc valul în prova", se

convinge cu ușurință. Trage ancora. Lanțul i se pare fragil. Cunoaște fundul. Îi e frică de stîncile în care s-ar putea înțepeni ancora. La nevoie, o s-o părăsească. Necesar e să rămîi aici. Scurt, rulează o inspecție vizuală a litoralului. „Steaua de Mare" a trecut acum două ceasuri spre nord. La Bază nu mai există decît o mahună trasă la uscat. „Meduza" poate veni într-un ceas. Își fixează labele de cauciuc ; apoi masca, tubul de respirat. Fundarisește ancora. Trece la rame, cu fața în vîntul dezlănțuit în rafale din larg.

4

Văd ancora în lumina bateriei. Înot pe direcția în care s-a scufundat. Mira și Dan își sincronizează mișcările, atît cît e posibil s-o facă într-o mare clocotitoare. Trebuie să acționez. Altfel „Hai-hui" poate avea soarta epavei antice. Mă gîndesc la fata singură de la bord. Lanțul. Unde este lanțul ancorei ? Absurd. Unde să-l găsesc într-o mare de catran, care mă zvîrle de colo-colo ? Tone de apă ne izbesc sub pîntec. Ne proiectează spre zenit. Alte tone se prăbușesc peste noi în mugete surde, desprinse chinuit din tăcerea absolută a adîncurilor.

Nu există decît o soluție. „Hai-hui" nu poate rezista unei asemenea situații. O pierdem, e pierdut totul. Simt în mine valoarea microsecundei. Dezleg nodul saulei. Îl trag pe Dan Corbea lîngă mine. Lupt cu labele de rață. Cu torsul. Cu bicepșii. Trec de el. Saula. O scap. Toate celulele mele scot un singur strigăt de spaimă. Nu. Poate mă taie pînă la os. Nu știu. Mă izbește ceva metalic în tîmplă. Butelia Mirei. Amețesc ? Nu. Nu pot ameți. Mă-nec ? Absurd. Respir. Unu. Doi. Trei. Respir. Un trup viu, încordat, lumină puternică în mască. Închid ochii. Lumina scade. Îi deschid. Mira îmi cuprinde umărul. Îi fac semn că urc. A-nțeles. Are irisul mărit, aproape cît toată pupila. Se desprinde. Apuc saula deasupra ei. Urc. Mi-e frică. Nu de efectele decomprimării.

De posibilitatea izbirii în derivorul bărcii. „Hai-hui" are un derivor care mă poate decapita. Sau îmi poate tăia tuburile de cauciuc. Nu pot lăsa saula. E mai mult decît un cordon ombilical. Unde sînt ? Unde e „Hai-hui" ? Trebuie. Stînga pe saulă. Dreapta deasupra capului. Imposibil. Marea mă desființează. Trebuie.

5

E chinuitor să-l urmărim clipă de clipă între speranță și dezastru. La ora 24,00 aspectul punctului geografic unde tanghează „Hai-hui" e îmbibat de dramatism. La cîțiva metri sub valuri, Mira și Dan Corbea luptă din răsputeri să se mențină aproape. Se pare că în masele de apă răscolite cei doi găsesc în fiecare gest care-i apropie o bucurie intensă, după cum atunci cînd valurile îi rup unul de altul îi copleșește senzația de gol și inutil. Marea în furtună a lichefiat orice resentiment.

Mira își simte mijlocul înlănțuit de brațul logodnicului. O podidesc lacrimile. Dincolo de vuietul sinistru al mării, aude zumzetul subțire al albinelor. Vede ca-ntr-o iluminare grădina lor, în primăvară, Dan, cu capul pe genunchii ei, deasupra, florile, albinele, cerul. Mîna care-i strînge mijlocul e fermă. Asta o liniștește.

La bord, Maura scoate apa din barcă cu ispolul. Lucrează sacadat. Nu gîndește la nimic. Trebuie să rămînă aici. Dacă nu rămîne, e o criminală. Atît. Trebuie să rămînă. E udă. Îndîrjită.

Cel care vine la suprafață gîndește că ceilalți i-au încredințat viața. „Hai-hui" e a lui. Au avut încredere în el. De altfel, îi datorează lui Dan Corbea inițierea în tainele arheologiei submarine. Și nu numai asta. O anumită ținută intelectuală. O anumită neliniște intelectuală. Pe urmă, e vorba de prestigiul lui de bărbat. Sînt aici două femei care se cer ocrotite. Sentimentul notat de aceste rînduri se materiali-

zează într-o forţă pe care nu şi-o bănuia. Înoată puternic, precaut, cu saula mereu întinsă. Ştie precis că are barca în dreapta. A întins saula în toate patru direcţiile. În dreapta saula s-a arcuit pe bordaj. S-a scurtat vizibil. Se uită la cadranul busolei. Trebuie să se menţină pe 45° împotriva valurilor. Maura simte tensiunea în bordul de care e amarată saula. O smuceşte de cîteva ori. I se răspunde prompt. Ceea ce urmează se rulează cu viteză halucinantă. Saula se întinde. Pleacă barca în tribord. Maura compensează în babord. Un val cu coama de spumă izbeşte în prova. „Hai-hui" îl trece pe sub chilă. Din spumă iese capul scafandrului. Se vede luciul măştii. O mînă se crispează pe copastie. Întunericul e copleşitor. Maura aude gîfîitul greu al detentorului. Şi un ţipăt :

— Ancora !

Omul se trage spre prova. Dispare. Din larg vin unele după altele şiruri de valuri clocotitoare.

FURTUNA

I

LUPTA PENTRU VIAȚĂ

1

De jur împrejur, haos. Funcționez ca o ancoră de furtună. Sînt o ancoră de furtună. Curios. Am ajuns ancoră de furtună. Val. Respir adînc prin tubul de apnee. Lanțul ancorei îmi taie umărul. Cîteva mișcări cu labele de rață. Izbitură sub piept. Ridicare pe un munte lichid. Stop. Prăbușire în adînc, amețitoare. Lanțul mă frînge. Se destinde. „Hai-hui" trece. Înot. Unde? De cînd? Respir adînc prin tubul de apnee. Lanțul ancorei îmi taie umărul. Cîteva mișcări cu labele de rață. Izbitură sub piept. Ridicare pe un munte lichid. Vuietul vîntului. Clocotul apelor. Stop. Prăbușire în adînc. Amețitoare. A trecut? Cine să treacă? „Hai-hui". Trebuie. Înot. Șase ore de-ntuneric. Val. Sus, o stea! O stea? Tot ce e viu în mine țipă: O stea! Nu. Cer negru, jos. Îl simt. Umed. Mă afund. Mă absoarbe marea. Odihnitor. Definitiv. Nu. Încă. Labele de rață. Mușchii picioarelor, sfîșiați de oboseală. Frig. Mușchii brațelor, sleiți. Val. Respir adînc prin tub. Lanțul ancorei se destinde brusc. Nu. Înot. Înnebunit. Se-ntinde. Funcționez doar ca o ancoră de furtună. Trebuie să țin prova în val. Doamne, valurile astea mă-ngroapă de viu! Cum și-a rupt Dan Corbea piciorul? Cine spune că și l-a rupt? Cer negru! O stea! Ce nebunie! De unde stea în haos? Frig. Cumplit. În mine tot, frig.

Valurile vin unele după altele, negre, cu creastă de spumă albă, clocotitoare. Marea fierbe, se cufundă în ea însăşi, se înalţă spre cerul jos, cu nori zdrenţuiţi prin care trece rar cîte-un fulger verde, spectral. În lumina fulgerului, cei din barcă văd de jur împrejur talazurile, marginile zdrenţuite, halucinante ale norilor şi parcă aud mai puternic mugetul surd al furtunii. La eche, adunată toată pe bucata de lemn ud, Mira. Ştie că trebuie să ţină prova în val. O simte pe „Haihui" cum se ridică uşoară cu prova-n cer, cum valul îi trece pe sub chilă, cum rămîne suspendată în golul negru şi umed, atunci o plesnesc în faţă stropi denşi de alice lichide, aude vîntul — o clipă de incertitudine şi prova se-nfundă brusc, capetele celor doi de la rame se lasă în golul căscat între valuri, ea mai pluteşte cîteva microsecunde deasupra vîrtejului, înconjurată de vînt şi-ntuneric, urmează prăbuşirea, jocul dezmăţat al bărcii, forţa apelor care vor s-o pună travers şi ea ştie că dacă scapă echea pe care i-au îngheţat mîinile, sau dacă cei doi vîslaşi nu trag la rame sincron, sau dacă apele sînt mai viclene decît oboseala şi încordarea lor, atunci vine sfîrşitul. Acolo, în apă, îi simte toate mişcările transmise prin lanţul ancorei şi clincherele bărcii — un nebun admirabil se joacă cu viaţa. E aici, în vîltoare, trăieşte, luptă, ea nu-l vede, dar cu o acuitate dureroasă îi simte fiecare răsuflet sfîrşit şi-atunci se-adună pe eche cu o disperare mută, sfîşietoare.

Dan Corbea îşi ţine piciorul rupt, o fractură de tibia, îşi spune, l-a prins lanţul ancorei cînd s-a urcat pe bord, sau poate buteliile cînd le-a scos l-au presat de bordaj, îşi ţine piciorul întins şi caută marea cu ramele. Vîntul i le smulge din mînă. Fiecare mişcare e un chin infinit. Stropi reci sar peste copastie. Îi sfredelesc ceafa. Are puloverul ud. I se pare că marea îi presară pervers praf grăunţos de sare în podul palmelor, la rădăcina degetelor, pe tot piciorul numai durere şi carne vie. Trage la rame, puternic. Nu vede marea. N-o aude. Doar durerea din el are glas. Şi gîndul că acolo, pe fund, trirema ori galera, vasul acela cu prova nobilă sculptată

în cedru de Liban stă nemişcat în tăcerea solemnă a adîncului şi-l aşteaptă, aşa cum l-a aşteptat aproape două mii de ani. Există undeva, în adînc, o mare stare de echilibru, în adîncul mării, în adîncul oamenilor, peste care furtunile vin şi trec, fără să-l tulbure, îşi spune şi se-ncordează din nou pe rame, pentru că „Hai-hui" se-nclină primejdios şi are tendinţa netă să gireze.

— Lanţul ! strigă Maura.

Vîntul îi smulge strigătul de pe buze. Îl zdrenţuie. Lasă ramele. Se loveşte în ancora aşezată între banchetă şi chesonul de la prova. Lanţul, lăsat cîţiva metri în apă, ca un hăţ, e moale. Aprinde lanterna. Fasciculul izbeşte în masca de cristal, răsucită spre cer. Undeva, dincolo de lumina bateriei, ghiceşte muntele de apă care creşte, creşte, atinge norii cu creasta spumegîndă, vine urlînd şi se prăbuşeşte peste omul care poate îşi dă sufletul la cîţiva metri de ei. Fără lumină, marea era mai puţin înspăimîntătoare. Masca se răsuceşte scurt. Din apă ies doi umeri voinici. Lanţul se întinde. Maura stinge bateria. Trece la rame. Îşi sincronizează mişcările cu Dan Corbea. O inundă o căldură ameţitoare. Ceva neîntîlnit şi nesperat, dureros pînă la ţipăt, dureros şi tandru pînă la sfîşietor.

3

Funcţionez ca o ancoră de furtună. Principalul e că funcţionez. Val. Respir adînc prin tubul de apnee. Mă destind. Mîinile înainte în chip de provă. Picioarele întinse. Nebunie. Tonele de apă mă anihilează. Gîndesc. Ăsta este principalul. Am început să gîndesc. Frigul mă paralizează. Esenţial e să ţin prova în val. Eu şi „Hai-hui". Mă ridic pe creastă. O forţă oarbă îmi smulge măruntaiele. Ceva dincolo de mine mă catapultează la zenit. Valul. Creastă de

spumă, clocotitoare. Ridic capul. Mă ridic tot. Bat apa cu picioarele. Adulmec vîntul. A căzut vîntul. Nu pot să urlu. Toată fiinţa mea strigă : A căzut vîntul. Abia acum aud furtuna. Mugetul surd al apelor răscolite. A căzut vîntul. Cad. Marea mă absoarbe lacom. N-are decît. Vîntul a căzut. Acum rămîne de rezolvat doar o problemă de rezistenţă. În definitiv rezistenţa e o a doua problemă... De voinţă şi inteligenţă. Sînt o ancoră de furtună care gîndeşte, prevăzută cu tub de respirat — respir cu voluptate — cu labe de raţă şi... Nu se poate. Toată fiinţa mea strigă : Nu se poate. Întorc capul. Lumină pe „Hai-hui". Slavă Domnului. „Hai-hui" rezistă eroic. Val. Smuls din mine. Anihilat. Nu. Trebuie. Doar gîndesc. Trebuie.

II

LUPTA PENTRU DEMNITATE

1

Val. Undeva în haos, aici, în mine există o fiinţă raţională. În definitiv... Valurile sînt nişte produse mecanice, perfect determinate de direcţia şi intensitatea vîntului. Vîntul a căzut. Ce spunea Dan Corbea ? Despre cine ? Avionul acela argintiu. Într-o iarnă, acasă, mama... Şi ea, demult. Trenul.

— Mă aştepţi ?

— Da, te aştept.

— Pînă la sfîrşit ?

— Pînă la sfîrşit, dragul meu.

Atac la sol. Căşti verzui-cenuşii. Flăcările albe de la gura mitralierelor cvadruple. „Perla". Petula Clark şi „Hello Mary-Lou". „Casanova baciami". Aiurea. Constat că sînt un îndărătnic. De altfel, am îngheţat. Admirabil. Să ne dezgheţăm, amice. Există o singură soluţie : înoată. Cu economie, dar înoată. Ţinem la capă cu marea din prova cu o ancoră de furtună raţională.

2

„Hai-hui" nu se mai poate banda periculos. Perioada aparentă a valurilor are un unghi cu drumul, isteţ. Unu, doi, trei, patru, cinci, şase. Perfect. Valurile vin mai rar. Mai puţin înalte. Probabil mi-e dor de costumul meu breton, din lînă aspră şi bună... Grozav de dor mi-e de costumul meu din lînă bretonă... Mi-e nemaipomenit de dor de costumul din lînă neagră, foarte fină, mîngîietoare şi caldă. Cîndva, un poet arab pe care-l iubesc — ah, bătrîne şi înţelepte Omar Khayyam ! — spunea :

„Ce suflet uşor are vinul ! Olari, pereţii ulcioarelor să fie foarte netezi, pentru acest suflet uşor ! Lucrători de pahare, rotunjiţi-le cu dragoste, ca sufletul lui voluptuos să se poată scălda liniştit în azur..."

În chesonul de la pupa am o sticlă de coniac de Teremia, de pe meleagurile mele natale. E cel mai bun coniac din lume. Are aroma suavă a cireşilor în floare. Val. Respir prin tubul de apnee. Mă cufund, adînc, adormitor, legănător... Am muşchii sfîrtecaţi. Două bătăi. Alte două. Muşchii sfîrtecaţi. Din ce în ce mai greu. Mi-e din ce în ce mai greu.

O stea ? O stea. Pe viul Dumnezeu, o stea ! Acolo ! Dincolo de creste, dincolo de spuma clocotitoare, sus, deasupra, o stea. Una singură. Norii. O şterg. Nu se poate. O stea. Uite-o limpede. Licăritoare. O stea ! Aici, deasupra valurilor, să-ntind mîna ; o stea !

3

Trei semnale luminoase îmi ciocăne masca rapid. Da, era să uit. Mai corect, să mă uit. Allain Bombard şi Oceanul Atlantic. Ce-a putut face el, mi se pare pe paralela 20° latitudine sud, pot face şi eu la 40° latitudine nord. Nu ştiu dacă în Marea Neagră se poate trăi din plancton. Alte trei semnale înfipte în mască. Probabil mi-e bine. A trecut o pînză de apă peste mască ? Ei şi ? Cineva mă smuceşte nepoliticos de umăr. Vreau să mă răsucesc. Constat că sînt înţepenit. Semnalele astea devin plicticoase. Şi parcă difuze. Mă cufund în vis. Era şi timpul. Mi-e somn. De moarte.

4

Mă cufund. Cu voluptate. Destins. Cine mă smuceşte ? Acum ? Acum cînd am învins ? Absurd. Mă cufund într-o gelatină opacă. Rece. Tăios de rece.

5

Coniacul de Teremia merită mai multă atenţie. Ceva albastru îmi scurtcircuitează creierul. Lanţul. Unde mi-e lanţul ? Nu mă simt bine fără lanţ. Cîteva bătăi din picioare. Asta se numeşte automatism ? Reflex condiţionat ? Trei semnale reci în mască. Sînt nebuni ? Cum o s-o pună pe „Hai-hui" travers ? De asta am stat o veşnicie în valuri ? Mă ridic pe o creastă, pînă la mijloc. Le fac semn. Înot. Bras. Prelung. Draga mea „Hai-hui". Acum. Pe acelaşi val.

Am scăpat-o. Nu. E aici. Ce bordaj alb are! De smalţ. Mîini. Calde. Fierbinţi. Ce nebunie. Pot singur. E demnitatea mea să pot. Şi steaua? Unde e steaua?

6

Mi-e foarte bine în costumul meu breton. Păstrez senzaţia mîinilor calde, fierbinţi pe braţe, pe umeri. Ora 06,15. Cer gri, lăţos. Mare gri, de oţel. Valuri.

— Cred că mi se umflă piciorul, spune Dan Corbea, arheologul. E bine că trirema s-a scufundat la mare adîncime. Acolo e linişte. Calm.

Nu ştiu dacă echipajul triremei, acum două milenii, ar fi fost de aceeaşi părere cu arheologul. Are pudră de sare în păr. În sprîncene. Are şi Mira. Şi Maura. Sîntem pudraţi cu cristale diamantine. Elaborez constatarea degajat. Constat că sînt degajat. N-am dormit de 24 de ceasuri. Important devine piciorul arheologului.

— Îmi trebuie nişte atele, spun.

Ciudat. Se pare că începe să mi se imobilizeze piciorul drept. Chiar foarte ciudat. Mă-ntreb dacă solitudinea noastră între cer şi apă mă sensibilizează peste limitele admisibile la oamenii bine crescuţi. Oricum, furtuna se potoleşte. N-am ce sacrifica la bord, în afară... Fac un inventar rapid. Catarg. Bompres. Rame... Mira îmi surprinde privirea. Îşi muşcă buzele. Maura îmi oferă cuţitul de scafandru.

— Grătarul, şopteşte.

E palidă. Paloare nobilă. Ştiu. Ne-a salvat. N-am vorbele la mine. Nici nu poţi avea vorbe în asemenea situaţii.

— Da, grătarul.

— E păcat, spune Dan Corbea. Unde ne găsim? Mi l-au promis pe „Neptun" pentru astăzi. Trebuie să mergem la Constanţa. Neapărat.

Ora 06,45. Soare palid. Vînt din tribord. Valuri lungi, odihnitoare. La eche, Mira. Maura ridică punctul cu sextan-

tul. Dan Corbea vorbeşte cleios despre sumerieni. E îmbujorat, cu ochii uşor halucinaţi. Tai grătarul în şipci. Miroase surprinzător a răşină. A cetină. Mi-e dor sălbatic de munte. Îl simt. Îl trăiesc. Cu ciuruitul vesel al pîraielor, cu cetinile susurînde, cu jderul prelins pe trunchiul lariţelor, cu veveriţele, cu toate miresmele lui vegetale.

Îi pun piciorul în atele. Mă ajută Mira. Are mîini frînte de oboseală. Dan Corbea dublează ritmul în care vorbeşte. A trecut la Peninsula Iberică în timpul Reconquistei. Desigur fractură de tibia. Îl doare pînă la leşin. De aceea sare brusc la fresca lui Tintoretto din Palatul dogilor, în care se povesteşte cucerirea Constantinopolului de către cruciaţi.

— 44°50′28″ latitudine nord ; 30°15′55″ longitudine est ; adică 85 de mile pe cap compas de 247°, spune Maura. Mă culc. La revedere.

Îşi întinde salteaua pneumatică la prova. Adoarme.

7.

Arborez. Catargul mi se pare din fier. Mira mă ajută să întind sarturile şi straiul. Maura a dezarborat probabil lucidă. Soarele cochetează. E cald. Mai curînd mîngîietor. Norii se frîng. Mereu şi mereu. Călătoresc deasupra noastră, aproape, albi, pufoşi, inocenţi.

— Scuză-mă, spune Dan Corbea.

Îl aud vag.

— Culcă-te. Cartul ăsta îl fac eu.

Mira îl ajută să se culce. Îi pune sub cap puloverul ei. Trece la fungi. Ridică flocul. Vela mică. Acum, vela mare. Îi dau lochul. Face trei măsurători.

— 7 noduri, spune.

— Dacă ţine vîntul...

— Să zicem 12 ore...

— Perfect.

— Abia mîine... „Neptun“... mormăie Dan Corbea.

— Ţi-e foame ? mă-ntreabă Mira.

Are cearcăne adînci. În ochii albaştri i se răsfrînge marea, acum violetă.

— Da. Mi-e foame.

Marea. Se frînge sub chilă, cîntă, murmură şi vîntul în sarturi, şi norii pîntecoşi, pufoşi şi-n larg o turmă de delfini stilizaţi pînă la idee, spre est cu viteză, între jeturi albe de spumă. Mi se pare ? Poate. Sînt frînt. Soarele mă dizolvă, mă-ncălzeşte în adînc, e blînd, matern şi mă dizolvă. Nu mi se pare. Un zgomot străin. Îmi ţiuie urechile de oboseală. Scot din cheson sticla cu coniac de Teremia. Îl privesc în lumină. Chihlimbar.

8

Ora 08,05. Singur la bord. Ceilalţi dorm. Soare. Valurile cad. Vîntul ţine. Marea, dumnezeiesc de frumoasă. Mîna mică, cu unghii ovale, pumnul arămiu al Mirei îşi spune povestea. Mira doarme la pupa. Mîna ei nu doarme. Între 07,45 şi 07,50 a întreprins o călătorie infinitesimală spre mine. Mi-am notat-o.

07,46. Incertitudine. Uşor spre est. Dan Corbea.

07,48. Stop. Poate o amintire. Vîntul îi flutură părul blond arămiu. Oftează.

07,49. Hotărîre. Pumnul mic, cu urme de sare, se destinde. Îl simt în mine, fierbinte. Trece spre cheson. Parcă urcă Alpii. Parcă urcă undeva la zenit, dureros. Mai dureros decît o desprindere din trecut.

„— Haide, Mira. Decide-te."

Nu ştiu de ce gîndesc aşa ? Parcă tot restul vieţii mele e legat de cei cîţiva centimetri care despart mîna mică cu unghii roz de mîna mea tăbăcită.

07,50. Stop. Un spasm al degetelor, ca un plîns, ca un regret. Renunţare. Mîna se întoarce moale. Abandonat. Şi de

ce-aş minţi ? Fericită. Se lasă uşor pe antebraţul arheologului. Cît freamăt şi cîtă bucurie în degetele bărbăteşti. Regăsire. Recunoaştere... Marea cîntă sub chilă. Etrava taie valurile. Şi valurile foşnesc, murmură, cerul e albastru-strălucitor, vîntul susură în sarturi, umple vela mare şi vela mare, colorată cu petice vii de culoare roşie şi verde şi albastră, se proiectează pe orizont ca-n vis.

9

Ora 08,15. De sub orizont, evident, un zgomot persistent de motor. Desigur, un hidro. Prea mult în larg, ca să fie din patrularea de coastă. Tresare ceva în mine. Nu sîntem nişte naufragiaţi. Am însă senzaţia naufragiatului cînd aude, cînd vede la orizont salvarea. Încarc febril pistolul cu rachete. Recunosc că pasagerii mei temporari mi-au acordat prin somnul lor profund un credit nelimitat. Maura. Cine este Maura ? La prova, doarme superb o fată brună, arsă de soare, cu genele mari, negre, plecate pudic. Cine este Dan Corbea ? Cine este Mira ? Nu-mi plac personajele fals dilematice. Să fim sobri. Un hidro. Jos. Treptat umple toată marea de zgomot.

N-am ştiut că oamenii dormind profund pot da semenilor lor un sentiment de mare demnitate.

Hidroul, în zbor jos, se-nscrie în viraj. Trag racheta cu trei stele roşii. Hidroul se clatină pe aripi.

La bord, animaţie. Mă uit la valuri. Încă mari. Hidroul se pregăteşte să amerizeze. E limpede. Se frînge ceva în mine. Mă simt văduvit de ceva care-mi aparţine. De ceva cîştigat greu, prin luptă... Mă rog. E cazul să redevin urban. Totuşi, hidroul e inoportun. Măcar astăzi marea trebuia să-mi aparţină.

Se pare că operația de trecere de la bordul lui „Hai-hui" la cel al hidroului nu este tocmai ușoară pe marea încă montată. Și nici prea dorită. Un membru al echipajului coboară pe flotorul din babord. Pilotul ține hidroul pe val, cu motorul la relanti.

— „Hai-hui", ai vreun accidentat la bord ?

— Am.

— Perfect. Manevrează să vii cu prova sub scară.

„Hai-hui" descrie o voltă-n vînt, grațioasă. Vine ușor dinspre profundorul hidroului. Maura, la prova, se pregătește de abordare. Mira e atentă la funga velei mari. Dan Corbea, cu eforturi vizibile, își scoate de sub banchet masca, labele de rață și buteliile.

— Mi-ar fi plăcut să mă-ntorc cu „Hai-hui", prietene.

Pauză. Soare pe planurile hidroului. Miros de benzină și emailită. De tablă de aluminiu, caldă. Maura apucă scara de metal. Cel de pe flotor ține prova bărcii. În ușa hidroului apare un al doilea membru din echipaj, blond, surîzător.

— Căpitanul Georgescu, se prezintă. Vă caut de azidimineață... Un rănit ?

Dan Corbea se-ntoarce spre bărbatul de la eche.

— Nu trece pudoarea cercetării în seama orgoliului, și munca mea la epava vedetei în seama egoismului. Am visat dintotdeauna să descopăr o triremă. Poate îmi-ar fi plăcut să rămînă doar vis, șoptește. Îți mulțumesc pentru scrisoarea lui Cotiso. Caut-o pe „Casia". Scrie-mi, și la vară... La vară, prietene...

Mira : — Haide, Dan !

Maura : — Căpitane ! Coboară cîteva scări să-l ajuți.

Căpitanul : — Cu plăcere, domnișoară.

Maura : — Nu pe mine. M-ai înțeles greșit.

Căpitanul : — Scuzați. Nu se aude ! Motorul.

Bărbatul de la eche încearcă un sentiment de însingurare. Se ridică. Îl ajută pe Dan Corbea să ajungă la prova. Se vede că sînt emoționați amîndoi. Un operator indiscret ar putea surprinde o îmbrățișare abia schițată, cînd arheologul se desprinde de cel de pe „Hai-hui".

— Succes. Din inimă, spune arheologul.

— Cînd mă-ntorc din Razelm, te caut. Fă-te sănătos.

Căpitanul blond îl sprijină pe Dan Corbea, care dispare în fuselajul hidroului. Apare din nou. Ia la bord buteliile. Echipamentul de scufundare.

Mira : — E rîndul meu. Cred c-am greşit, prietene. Poate m-am pripit, atunci în maşină.

Cei doi se privesc intens. Acelaşi operator indiscret ar putea surprinde fermitatea şi cinstea acestor doi oameni care, fără-ndoială, s-au plăcut, dar care şi-au dat seama că şi unul şi altul n-au amintiri comune. Mira probabil şi-a intuit locul lîngă arheolog. Sau poate, în noaptea de iad pe care-au parcurs-o, a descoperit că omul pe care-l crezuse uşor infatuat, egoist şi îngust e cu totul altfel. Cu sensibilitatea care nu aparţine decît femeilor, Mira a mai intuit ceva. Înainte de a urca scara hidroului, se-ntoarce scurt spre Maura.

— Da, spune Maura.

Face semn celui care ţine prova. Cu o mişcare scurtă, împinge pe „Hai-hui" dincolo de flotorul hidroului. Strigă :

— Mira !

— Ştiu. Răspunsul !

— Da ! Răspunsul !

Omul de pe flotor urcă scara. Se trînteşte uşa. „Hai-hui" intră în derivă. Hidroul măreşte turajul. Flotoarele taie valurile. Decolare lungă. Viraj. Hidroul trece peste „Hai-hui" foarte jos, se clatină pe aripi, dispare la orizont. Deasupra rămîn cumuluşii albi de fildeş şi sidef. De jur împrejur, marea şi soarele.

ÎN LOC DE EPILOG

Degetele trandafirii răsucesc uşor scala aparatului de radio portativ. Mozart ? Să fie Mozart ? Uşor. Aerian. Fluent.

— Să fiu în locul tău, aş pune prova pe gura Portiţa, spune Maura. Am cîştiga cel puţin trei zile. În sezonul de toamnă, trei zile înseamnă o veşnicie. Regreţi c-am rămas ?

— N-avem buteliile încărcate.

— Ne trimite Mira compresorul lor.

Desigur, Mozart. Şi marea, acum verde. Aduc prova pe 264°, cît estimez drumul spre Razelm. Fata înaltă, suplă, brunetă, cu ochii mari, catifelaţi, de un căprui tandru, cu ceva statuar în trup, cu o demnitate de zeiţă egipteană în mişcări, îşi scoate bluza. Pantalonul. Rămîne arămie sub soarele darnic din prova, în costumul de baie roşu. De jur împrejur, marea. Lumina. Şi ceva nedefinit, imponderabil, ceva fără consistenţă materială, draperii uşoare, transparente şi irizate, fîlfîitoare, gînduri disparate, hiatus şi iarăşi prezenţa ei la bord, muzicală, parfum uşor de păr încins de soare, arome vag exotice, pînzele colorate pe orizont, sentimentul unei bucurii interioare intense ; o caut pe „Caşia", nava acelui enigmatic Radu Voinea, şi dintr-o dată Maura urcă la bord drapată în mătăsuri diafane, acoperită de brăţări şi coliere, şi-n spatele ei mă văd pe mine însumi în cuirasă de argint suflat cu aur, la coif cu un panaş superb din pene de egretă albă, e adevărat că mă strînge o sanda, dar ce importanţă poate avea amănuntul ăsta stupid, cînd „Casia" e aici ?

Revin.

Marea se ondulează sinuos, albastru, trandafiriu.

Ţin pe 264°. Îmi spun că drumul de 264° trece dincolo de Istria. Nu ştiu precis unde. Undeva în viaţă.

Din nou Mozart. Şi sub chilă, foşnetul niciodată atît de grăitor al apelor.

Timişoara,
decembrie 1964—aprilie 1965.

Lei 2,50